

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI POLİTİK EKONOMİ ANABİLİM DALI

YUMUŞAK GÜÇ VE SİNEMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Yasin Ömer ERYILMAZ

Tez Danışmanı

Dr. Öğ. Üy. Latif PINAR

Karabük

Ekim-2018

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	3
DOĞRULUK BEYANI.....	4
ÖNSÖZ/TEŞEKKÜR	5
ÖZ.....	6
ABSTRACT	7
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	8
ARCHIVE RECORD INFORMATION.....	9
KISALTMALAR	10
ARAŞTIRMANIN KONUSU	11
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	11
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	13
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	14
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	15
GİRİŞ	16

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GÜÇ

1.1. Gücü Tanımak	19
1.1.1 Devletin Gücünün Kaynakları	23
1.1.2 Devlet Güç İlişkisi	28
1.2 Güç Ve Zaman Kavramı	33
1.2.1 Sert Güç.....	35
1.2.2 Yumuşak Güç.....	40
1.2.3 Akıllı Güç.....	44
1.3 Sert Güç ve Yumuşak Güç Ayrımı.....	46
1.3.1 Politik Güç.....	49
1.3.2 Zorun Rızaya Dönüşümü.....	51

İKİNCİ BÖLÜM

2.YUMUŞAK GÜÇ

2.1	Yumuşak Güç Uygulamak	54
2.2	Yumuşak Güç Unsurları	56
2.2.1	Yumuşak Gücü Ölçmek.....	63
2.2.2	Yumuşak Güç Diyalogu.....	66
2.3	Yumuşak Güç Stratejisi Ve Kültürel İletişim.....	68

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

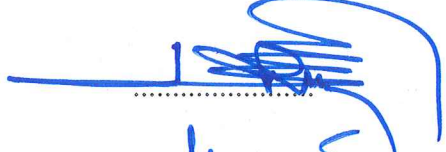

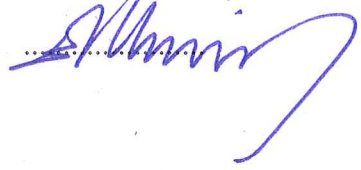
3.SİNEMA VE MEDYANIN SİYASİ GÜCÜ

3.1	Sinemannın Yumuşak Gücü.....	72
3.1.1	Bir Dış Politika Enstrümanı Olarak Sinema	74
3.1.2	Siyasete Etki Eden Film Örnekleri	76
3.1.3	Siyasi Olayları Konu Alan Film Örnekleri.....	80
3.1.4	Hollywood Sinemasının Siyasi Yönü.....	83
3.2	Medya Siyaset İlişkisi.....	85
3.2.1	Yeni Medya Düzeni.....	87
3.2.2	Medya-Siyaset ilişkisinin Kamuoyuna Yansıması	91
3.2.3	Medyada Siyasi Reklamcılık.....	93
3.3	Sosyal Medyanın Siyasi Yönü	96
3.3.1	Politikanın Görsel Propaganda Araçlarını Kullanması	99
3.3.2	Siyasi Aktörlerin Haber Değeri.....	102
	SONUÇ	104
	KAYNAKÇA.....	107
	ÖZGEÇMİŞ	114

TEZ ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Yasin Ömer Eryılmaz'a ait "Yumuşak Güç ve Sinema" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Uluslararası Politik Ekonomi Yüksek Lisans programı tezi olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı	: Dr. Öğr. Üyesi Latif Pınar	
Danışman Üye	: Doç. Dr. İsmail Şahin	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Ersin Müezzinoğlu	

Tez Sınavı Tarihi: 31.10.2018

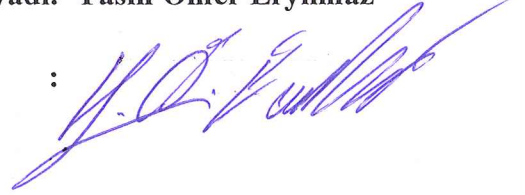
DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yaptığımı beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Yasin Ömer Eryılmaz

İmza :

ÖNSÖZ/TEŞEKKÜR

Araştırmanın konusu, çalışmaların yönlendirilmesi, ve sonuçlandırılması aşamalarında desteklerini daima güzelliklerle aktaran Dr. Öğretim üyesi Latif PINAR' a,

Yoğun çalışmalarım sırasında, bana yol gösterici yardımlarıyla Bahar ÇINAR' a,

Çalışmalarım sırasında bana yoldaş olan sevgili arkadaşlarım Serdar YANIKKAYA ve Ömer AKDAĞ' a, maddi ve manevi desteğini esirgemeyen ağabeyim Kemal

YURTSEVER' e

Hayatımın her döneminde arkamda hissettiğim ve her zaman yanımda olan annem ve kardeşime,

Saygı ve sevgilerimle, Teşekkür ederim.

ÖZ

Gücü anlamak ve idare etmek ve günümüze ne şekilde ayak uydurduğunu anlamak için gücü etkileyen faktörlerin, uluslararası sisteme uygun titizlikle araştırılması gerekmektedir. Gücü etkileyen faktörlerin ne kadar çok ve etkili olduğu yapılan araştırmalar sonucu net bir şekilde görülmüştür, bununla birlikte bir çok güç türü ortaya çıkmıştır. Güç unsurlarını geniş bir çerçevede ele almak, devletlerin politik amaçlarla kullandığı yöntemleri anlamamıza daha iyi yardımcı olacaktır. Bu araştırmada güç türlerini, unsurlarını ve etkileyen faktörleri ele alıp, bu türlerden yumuşak güç türüne eğilim göstereceğiz. Devlet ilişkilerinde genellikle sert güç kullanımını görmekteyiz. Sert güç, genellikle zorlama veya tehditten oluşmaktadır. İlk çağlardan beri kullanılan bu güç türü, istediğini almak isteyen aktörlerin başvurduğu yolların başında gelmektedir. Zamanla uluslararası sistemdeki güç anlayışının değişmesi ve sert gücün yarattığı sorunlar, aktörleri yeni bir güç arayışına itmiştir. Yumuşak güç, sert gücün sorunlarını ortaya çıkarmadan aktörlerin istediklerini alabilme kabiliyetinin oluşturulduğu güç türüdür. Yumuşak güç kaynağını bulunduğu bölgenin kültürü, siyasi değerleri ve dış politikalarından alır.

Yumuşak gücü en yoğun şekilde etkileyen faktörlerden biri medyadır. Bu güç türünün en büyük yardımcısı reklamdır. Yani gücü uygulayan aktör, kendisinin iyi yönlerini lanse etmek isteyecektir. Bunu tanıtım yoluyla sağlamaktadır. Ne kadar etkili ve sistemli olursa, o kadar iyi sonuçlar alabilmesi mümkündür. Aktörlerin istediğini elde edebilmesi adına, yumuşak gücün argümanlarını geliştirmesi ve farklı argümanlara başvurması kaçınılmazdır. Medyanın bir kolu olan sinema, yumuşak gücün geliştirilmesi konusuna büyük katkı sağlamaktadır. Sinema sektörünü geliştiren ve iyi bir şekilde dünyaya sergileyen devletler, yumuşak gücü uygulama konusunda diğer devletlerden bir adım öndedirler. Yumuşak güç ve sinema arasındaki ilişki, birbirlerini besleyerek büyüyen bir yapıya sahiptir. Bu çalışmada bu ikilinin devletler üzerindeki etkilerini araştıracağız. Günümüz dünyasında sinemanın politikaya etkilerini açıkça görmekteyiz. Bu çerçevede yumuşak gücü ve sinemayı politika üzerinden incelemek, devletlerin birbirleri üzerindeki etkilerine farklı bir bakış açısından yorumlamaya yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: : Uluslararası İlişkiler, Politika, Güç, Yumuşak güç, Medya, Sinema

ABSTRACT

Factors that affect the power to understand and manage power and how to keep up to date need to be carefully researched in accordance with the international system. The effects of the factors affecting the power and how effective it was seen as a result of the research, however, many types of power has emerged. Considering the elements of power in a broad framework will help us better understand the methods used by states for political purposes. In this study, we will examine the types of power, the elements and the factors that affect them, and we will show a tendency towards the type of soft power. We often see harsh power use in state relations. Hard power usually consists of coercion or threat. This type of power, which has been used since the early ages, is one of the ways that the actors who want to get what they want. In time, the change in the understanding of power in the international system and the problems created by the hard power have pushed the actors to seek a new power. Soft power is the kind of power in which the ability of actors to get what they want without revealing the problems of hard power. It receives its soft power from the culture, political values and foreign policies of the region.

One of the most influential factors in soft power is the media. This is the biggest helper of power type advertising. In other words, the actor who applies the power will want to tout good aspects of himself. This is provided through publicity. The more effective and systematic the better the results are. In order for the actors to get what they want, it is inevitable that the soft power develops the arguments and applies different arguments. Cinema, which is a branch of the media, contributes greatly to the development of soft power. The states that develop the cinema industry and show them to the world in a good way are one step ahead of other states in implementing soft power. The relationship between soft power and cinema has a growing structure by feeding each other. In this study, we will investigate the effects of this pair on states. In today's world, we clearly see the effects of cinema on politics. In this context, analyzing soft power and cinema through policy will help interpret the effects of states on each other from a different perspective.

Keywords: International Relations, Politics, Power, Soft Power, Media, Cinema

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Yumuşak Güç ve Sinema
Tezin Yazarı	Yasin Ömer ERYILMAZ
Tezin Danışmanı	Dr. Öğ. Üy. Latif PINAR
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	31/10/2018
Tezin Alanı	Uluslararası Politik Ekonomi
Tezin Yeri	Karabük
Tezin Sayfa Sayısı	114
Anahtar Kelimeler	Uluslararası İlişkiler, Politika, Güç, Yumuşak güç, Medya, Sinema

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Soft Power and Cinema
Author of the Thesis	Yasin Ömer ERYILMAZ
Advisor of the Thesis	PhD. Latif Pınar
Status of the Thesis	Master
Date of the Thesis	31/10/2018
Field of the Thesis	International Political Economy
Place of the Thesis	Karabük
Total Page Number	114
Keywords	International Relations, Politics, Power, Soft Power, Media, Cinema

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

GSMH: Gayri Safi Milli Hasıla

IFC: International Finance Corporation

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

SSCB: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

ILO: International Labour Organization

JFK: John Frederick Kennedy

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Yumuşak Güç ve Sinema

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışma yumuşak gücün amacını ve yumuşak gücün argümanlarından biri olan sinemanın, devletlerin üzerindeki etkisini araştırmayı ve sinemanın dış politika adımlarını nasıl kullandığını göstermeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçla belli başlı sorulara cevap aranmaktadır. Genel olarak bakıldığında temel sorular şunlardır;

*Güç Nedir, Unsurları Nelerdir?

*Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı Ne Derece Önemlidir?

*Sert Güç, Yumuşak Güç ve Akıllı Güç Tanımları, İlişkileri ve Farkları Nelerdir?

*Yumuşak Güç Sahibi Olmak İçin, Devletlerin Hangi Özelliklere Sahip Olması Gerektilmektedir?

*Yumuşak Güç ve Sinema İlişkisi Devletleri Nasıl Etkilemektedir?

*Sinema ve Medyanın Politikaya Etkisi Ne Kadardır?

Araştırma, bu soruları temel alarak belli bir çerçevede içinde, anlam bütünlüğü korunarak, özgün ifadelerle ilerlemiştir. Yazının yolculuğu, devletin güç sahibi olmasında, medyanın kolu olan sinemanın etkisini içermektedir.

Uluslararası İlişkiler alanında geçmişten günümüze içinde birçok devletin temas halinde olduğu bir arenadır. Bu alanda devletler birbirleriyle sürekli bir mücadele içindedirler. Hal böyleyken aralarında geçen husumetler ortaya bir takım yeni taktiksel çalışmaları ortaya çıkarmaktadır. Ulaşım kolaylığının bir hayli arttığı günümüz dünyasında, devletlerin temasları her yeni dönemde farklılıklarla karşımıza çıkmaktadır. Bu farklılıklar devlet ilişkilerinin incelenmesi için önem göstermektedir. İlişkilerin içeriğinin araştırılması karşımıza güç kavramını çıkarmaktadır. Güç kavramı uluslararası ilişkilerde gün geçtikçe değişmektedir. Daha önceleri devletlerin birbirleriyle temasları, askeri güçle savaş meydanlarında olurken, günümüzde bu bambaşka boyutlara ulaşmıştır. Askeri güç, zorbalık ve tehditkar tavırlar yerini daha çok politikaya ve ilişkilerin daha yumuşak olduğu alanlara taşımıştır. Politik amaca ulaşmak için uluslar arası hukuk ve diğer etmenler her geçen gün önemini arttırmaktadır. Devletlerin her hareketinde meşruiyet aranmakta, uluslararası barış ve güven ortamı oluşturmak istenmektedir.

Bir devletin oluşumundan sonra kendini korumaya ve varlığını hissettirmeye ihtiyacı vardır. Bazı dönemler varlıklarında değişimler yaşasa da temel amacı güçlü bir devlet haline gelmektedir. Güç devleti bağımlı olmaktan kurtaran ilk adım olacaktır. Bu nedenle devletlerin zorunlu ihtiyacı haline gelen güç her geçen gün farklı taktiklerle elde edilmektedir. Gücün devletlere kattığı özellikler her dönem incelenmekte ve bilimsel olarak verilerin elde edilmesi gerekmektedir. Bakıldığı zaman güç ve iktidar kavramı insanların toplu halde yaşamaya başladığı günlerden beridir süregelen kavramlardır. O günlerden üstüne koya koya gelen kavram tanımlarını araştırmak ve geliştirmek bilimin bir parçası haline gelmiştir. Çalışma güç kavramlarını farklı unsurlar ile açıklamayı ve kavramı bütünsel bir çerçeveden ele almayı amaçlamıştır. Buna ek olarak gücün öneminin üstünde durulmuştur. Sert güç ve yumuşak gücün ayrımı üzerinde durularak, yumuşak gücün devletler üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Bu çalışmada güç kavramının devletlerin gelişmişlik seviyesine göre, hangi türün daha çok etkili olduğu araştırılıp ortaya konulmaya çalışılmıştır. Güç kavramı araştırılıp çeşitleri incelenmiştir. Tezin konusu olan yumuşak gücün, artıları eksileriyle uygulayan ve uygulanan aktörler üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Yumuşak gücü

uygulama aşamasında başvuru, medyanın bir kolu olan sinemanın izleyicilerin algılarındaki devlet modelini etkilediği çalışmanın temel amaçlarındandır.

Uluslararası ilişkiler ikliminde meydana gelen bu değişikliklere bütün devletlerin ve aktörlerin uyması gerekmektedir. Bu çerçevede yumuşak güç kaynağı, uluslararası ilişkiler ortamında sorun yaşanmadan siyasi bir amaç için farklı yolları beraberinde getirmektedir. Yeni bir politik düzen ve uyum ortamı için yumuşak güç kavramı önem arz etmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada doküman incelemesi ve ilişki araştırma modeli kullanılmıştır, belgesel ve film tarama ile araştırma desteklenmiştir. Devletlerin birbirleriyle ilişkileri irdelenerek bir sonuç ortaya çıkarılmıştır. Olay bazında sert güç ve yumuşak güç örnekleri incelenerek irdelenmiştir. Toplanan bilgi ve verilerin sonuçları, doğru bir anlatım ile araştırmaya aktarılmaya çalışılmıştır. Sinema bu araştırma için önemli bir kaynak olmuştur. Tezin konusu gereği filmlerin araştırma üzerinde etkileri azımsanamayacak kadar fazladır.

Bu çalışmanın sağlıklı sonuçlar ve yorumlar verebilmesi için ikincil kaynakları titizlikle araştırılmıştır. Yumuşak gücün anlaşılması ve ne işe yaradığı konusunun idrak edilmesi için birçok kaynak karşılaştırılarak en doğru yorumlara başvurulmuştur. Konferans, sempozyum vb. etkinliklerde edinilen notlar anlaşılır bir biçimde çalışmaya dökülmüştür. Birçok kişi yada kuruluş tarafından incelenen kitap, makale, rapor gibi uluslararası kaynaklar, doğruluğu kontrol edilerek kullanılmıştır. Karşılaştırma ve sağlama yapılarak uygunluğu kontrol edilen yazılar çalışmanın içeriğini zenginleştirmiştir. Araştırmacılara birçok yönden yardımcı olacak bu çalışma, kaynak yönünden farklı ve zengin tutulmaya özen gösterilmiştir. Elektronik tabanlı kaynakların eleştirileri, güvenilirlik ve özgünlük açısından dikkate alınmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Güç uluslararası ilişkilerin en belirgin unsurudur ve gücün sahibi ve uygulayıcısı olarak temel aktör devletlerdir. Çalışmada, güç kavramının tarih boyunca farklı anlamlar yüklendiğine işaret edilerek, yumuşak gücün argümanlarını inceleme amaçlı hareket edilmiştir. Genel olarak bakıldığında, yumuşak gücün sinema argümanını kullanarak devletler üzerinde etkili olabilir mi sorusuna cevap aranmaktadır. Araştırma, yumuşak gücün sinema tarafından oluşturulan algısının, devletler üzerinde siyasi açıdan etkili olduğu hipotezi üzerine gidecektir. Sinemanın dış politikaya nüfuz etmesi konusu asıl amaç olarak işlenecektir. Filmlerde kullanılan argümanlar(müzikler, resimler, kostümler) diğer kültürleri etkilemektedir. Bu da yumuşak güç uygulayan devletlere dış politikada geniş bir alan yaratmaktadır. Araştırmanın problemleri yönü, yumuşak gücün birçok devlet tarafından kullanılmıyor olmasıdır. Yumuşak gücün sonuçlarını almak için zamana ihtiyacın olması, kaynak tarafından kısıtlı olan devletlerin işine gelmemektedir. Durumun böyle olması yumuşak gücün, sert güce karşı zayıf kaldığını göstermektedir. Bu da yumuşak gücü global bir çerçevede incelemeye imkan tanımamaktadır. Sadece birkaç devlet üzerinden yumuşak güç tanımı yapmak sınırlı açıklamaları beraberinde getirmektedir. Devletler arası bir durum olduğu için anlaşılma konusunda yapılan örneklendirmeler bireysele indirgenemez. Birkaç sene içinde yapılan araştırmalar neticesinde yumuşak güç daha tanınan ve tanımları daha açık yapılan bir kavram haline gelecektir. Bu çerçevede çalışma politik sinema kültürüyle bağlantılı ilerleyecektir.

Araştırmanın bir diğer problemi, devletler tarafından yumuşak güç etki olarak ayarlanamamaktadır. Gücün uygulanması ve bunun başarıya ulaşması, uygulanan tarafın yumuşak güç argümanlarını benimsemesine bağlıdır. Bu yüzden araştırma sırasında yumuşak gücün etkilerini açık ve emin bir şekilde belirtilme sorunu yaşanmıştır. Yumuşak gücün etkileşimi devletlere göre farklılık göstereceğinden olaylar üzerinden gidilmesi daha uygun olacaktır.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Araştırma sırasında karşılaşılan en büyük problem kaynak konusunda yaşanan sınırlılıklar olmuştur. Genç bir konu olması nedeniyle yapılan çalışmaların az olması, kaynak bulma çabasını zor hale getirmiştir. Yumuşak güç kavramının çıkış noktasının yabancı kaynaklı olması, dilimize birebir çevrilmenin zorluğu karşılaşılan güçlüklerdendir. Yabancı kaynakların ulaşılabilirliği konusu konuyu sınırlı kılmaktadır. Süreli olan bu problem zaman içinde çözülecektir.

Güç kavramı uluslararası ilişkiler alanı çerçevesinde incelenmek zorundadır. Konuya başka bir noktadan bakma çabası, anlam bütünlüğünü bozacak ve temelden dağılma tehlikesi oluşacaktır. Yalnızca dış politika bağlamında konuyu incelemek sınırları biraz daha daraltmaktadır. Örneklendirme konusunda tek kaynak devletler olacaktır. Bu durum devletlerin attıkları politik veya diplomatik adımlar etkili olacaktır. Yeni kurulan devletlerin siyasi yaşantısı örneklendirmeye uzak olduğundan ya da örnek verecek adımları olmadığından genellemeye uzak bir durum ortaya çıkmaktadır. Araştırmada sadece Türkçe ve İngilizce kaynaklardan yararlanılmıştır. Bazı Arap ve Uzak Doğu ülkelerinin kaynakları izole durumda olduklarından global çerçevede değerlendirmek mümkün olmayacaktır.

Konumuz sinema üzerinden devam edeceği üzere, bazı problemlerle karşılaşmak kaçınılmaz olacaktır. Film sektörünün rekabetçi yapısı ve seyirciyi kazanma çabası, konularda ki gerçekliği sarsmaktadır. Yaşanmış olayları konu alan filmlerde, seyirciyi gösterilmek istenen ne ise onu göstermek reyting açısından değerlendirilmektedir. Bu durum bilimsel çalışmalar ile filmlerin çatışması anlamına gelmektedir. İzleyicinin konuyu yanlış öğrenmesine de yol açmaktadır. Filmlerde izlenen konular araştırılmadan değerlendirilme yoluna gidilirse yanlış sonuçları beraberinde getirecektir. Günümüzde filmlerin, insanları bir hayli etkilediği gerçeği yadsınamaz. Güvenilirlik açısından kaynakları sağlam olan filmleri bir kenara ayırmak daha sağlıklı olacaktır. Medya için de aynı durum geçerlidir. Kaynakları doğru ve tarafsız olan medya organları her zaman bize bilimin ışığını gösterecektir.

GİRİŞ

Güç kavramı, uluslararası ilişkileri sisteminde önemli bir yere sahiptir. Tarih boyunca devletlerin elde etmek istediklerini alabilme çabaları, güç ihtiyacının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Gücü tanımak ve iç yapılanmaya göre hangi güç türüne ihtiyaç duyulduğu konusunda, devletlerin doğru yollar izlemesi gerekmektedir. Modern döneme gelene kadar önemli bir seviyede olan askeri yapılanma, yerini daha çok bilimin ön plana çıkardığı argümanlara bırakmıştır. Ortaya çıkan yeni güç türleri, devletlerin olaylara bakış açılarını değiştirmiş, her gün daha da gelişen bir uluslararası arenada yeni düşünceleri beraberinde getirmiştir.

Kararlılık ve doğruluk esasında çalışmalar yapan akademisyenler ve siyaset bilimciler, bakış açılarını her olay karşısında değiştirerek, politika bilimini bir adım daha ileri taşımak için çalışmalar yapmaktadırlar. Gücün tanınmasında ve onu etkili bir biçimde kullanma açısından bu alanda çalışan bilim insanlarının payı büyüktür. Gücün kaynaklarını incelemede, en ince ayrıntıya kadar inip araştırmalar yaparak, devletlerin veya global dünyanın yararına düşünceler geliştirilmektedir. Bu kaynaklar, insandan başlayıp toplumu ele alır ve dünyanın bütününe kapsamaktadır.

Devletlerin güce sahip olması bir çok argümana bağlıdır. Bir devletin fiziki ve sosyal yapısı onu ne derece güçlü olabileceğini gösterir. Ekonomik anlamda üst seviyede olmayan bir devletten çok güçlü ve kendine güvenen bir görüntü vermesini bekleyemeyiz. Bunun bir ölçüsü vardır. Burada karşımıza çıkan soru ‘‘Güç ölçülebilir mi?’’. Devletlerin kapasitelerine göre, gücün şiddet olarak yansıdığı sert güçleri belirlenebilir. Ama günümüzde ortaya çıkan çeşitlilikler bu konuya aynı çerçeveden bakmayı zorlaştırmaktadır. Araştırmaların amacı aslında bizi bu noktaya götürmektir. Nüfus bakımından zayıf olan devletler, sert gücünü geliştiremediği için yönünü başka güç türlerine çevirmektedir. Bu durum güç çeşitliliğinin artmasına neden olmaktadır.

Zamanla devletler gerek dış ilişkilerde veya iç politikada kendine en uygun güç türünü belirleyip onun üzerine gitmektedirler. Bu şekilde akıllı bir biçimde hareket etmeleri o devlet için en yararlı adım olacaktır.

Zaman ilerledikçe gücün işlenmesi ve daha iyi tanınması, gücün evrilmesini beraberinde getirmiştir. Buna ön ayak olan argüman bilim, devam ettiren ise hükümetler olacaktır. Devletlerin, bir devlet bilinci sağlamaya başladığı ve toprak kazanma telaşında olduğu ilk çağlarda önemli olan güç türü şiddeti öngören sert güçtü. Sert güç toprak bütünlüğünü koruma ve sınırlarını genişletme anlamında öncelikli güç türü olarak görülmekteydi. Asıl görülmesi gereken nokta devletlerin etrafındaki olguları kontrol etme çabasıydı. Güç devletlere bir kontrol mekanizması kazandırmaktadır. İlişkiler her zaman birbirlerini kontrol altında tutma çabası önünde ilerlemekteydi. Devletler arası bağların daha katı olduğu o dönemde, politika iç huzuru sağlamaya yönelikti. İçe dönük bir yaşam süren devletlerin öncelikli adımı içerideki problemleri halletmekti. Büyümeler ve gelişmeler başladıkça komşuluk ilişkileri artmış ve politikalar zamanla daha farklı bir hal almaya başlamıştır.

İttifak kurma çalışmaları hareketlenmeye başladıkça, dış politika daha da gelişmeye başlamıştır. Bu seviyeye ulaşan devletler farklı güçlere ihtiyaç duymuşlardır. Sert güç önemini kaybetmese bile, yetersiz kaldığı bazı noktalar ortaya çıkmıştır. Sert gücün eksiklikleri, ondan uzaklaşmadan ona yardımcı olabilecek bazı devlet planlamalarını beraberinde getirmiştir. Bunlardan biri yumuşak güçtür. Bu güç türü ilişkileri artan devletler için, sert gücün kullanılmadığı alanlarda, devletlere büyük faydalar sağlamaktadır. Daha öncede karizma kazanma yolu olarak kullanılan yumuşak güç, siyaset bilimciler tarafından araştırılıp içeriği hazırlanana kadar hali hazırda kullanılmaktaydı. Bilim adamlarının gösterdiği yolda, bilimsel bir şekilde bu gücü benimseyen devletler her zaman etkili politikalar geliştirmişlerdir. Bu devletlerin başında Amerika gelmektedir. Elindeki ekonomik özgürlüğü ve kültürel politikaları en iyi şekilde kullanmaktadırlar. Elindeki kaynaklar doğrultusunda bu gücü etkili bir biçimde kullanmanın yolunu her zaman araştırma ve geliştirme çalışması içine girmişleridir. Bu kaynakların en büyüğü Hollywood sinemasıdır. Sinemayı kendini tanıtmak ve çekicilik kazanmak adına büyük bir çaba sarf ederek kullanmaya devam ettirmektedirler.

Yumuşak gücü kullanmak, sert gücün unutulması anlamına gelmemektedir. Elbette değer olarak ikisinin arasında farklar vardır. Fakat ikisinin de birlikte kullanıldığı bir güç türü daha vardır. Buna akıllı güç demektediriz. Gücün farklı çeşitlerini yerine göre kullanmak kazanımları arttıracaktır. Devletler atacakları adımlar doğrultusunda, her iki güce de ihtiyaç duyabilirler.

Günümüz dünyasında uluslararası ilişkilere baktığımızda, bu güçlerin fayda sağladığı nokta politikadır. Devletler politikalarını güçlerinin özelliklerine göre düzenlemektedirler. Sert, yumuşak veya ekonomik güç ve bunun gibi her türlü kaynak, ülkelerin politik güçlerini oluşturmaktadır. Politik gücü global arenada üstün olan devletler, her zaman uluslararası arenada söz sahibi olacaktır.

II. Dünya savaşından sonra ki global ortam, politikaların gelişmesine ön ayak olmuştur. İki kutuplu sistem bütün devletleri bir şekilde etkilemiş ve devletler kendilerine göre politikalar belirlemek zorunda kalmışlardır. Bu dönem sert güç bir kenara bırakılıp daha başka alternatifler aranılan dönem olarak göze çarpmaktadır. Bu noktada, en kabul edilebilen tür olan yumuşak güç ortaya çıkmıştır. Yumuşak güç türünün de ortaya çıkardığı bazı özellikler olmuştur. Devletler kültürlerini kullanarak kendi belirledikleri politikaları, diğer devletlere benimsetmeye çalışmışlardır. Bunun hızlı ve etkili bir yolunu aradılar. Medya, devletlere bu konuda en etkili şekilde fayda sağlayan bir argüman olmuştur. Siyasi olayların veya kültür etkileşimlerinin, en etkili ve hızlı bir şekilde duyurulması, medya sayesinde olmuştur. Bu yüzden, yumuşak güç için medya çok önemli bir özelliktir. İkisi de birbirinden güç almakta ve birbirlerini güçlendirmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GÜÇ

1.1. Gücü Tanımak

Dünya Tarihi, çeşitli sosyo-politik, ekonomik ve askeri ilişkiler olmak üzere bir çok değişim sürecine uğramıştır. Günümüze kadar gelen bu çalkantılı süreç devlet yapılarından, insanların yaşayış tarzlarına kadar birçok durumu etkilemiştir. İnsanoğlunun yazılı tarihi, çok erken dönemlerden başlayarak incelenebilirken, 19. Ve 20. Yüzyıllar diğer yüzyıllardan farklı yönleriyle ayrılabilir. Siyaset tartışılmaya başladığından beri önemini koruduğu üzere, güç kavramı, uluslararası ilişkilerin ana gündeminde çok önemli bir konu haline almıştır. Hatta uluslararası ilişkileri tanımlamak için bile güç dengesi veya güç boşluğu gibi terimleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Literatürde sıklıkla kullanılmasına rağmen güç kavramı en tartışmalı terimlerden biridir. Genel olarak politikada güç kavramı, bir devletin yapmaya gönüllü olmadığı bir şeyi, başka bir devletin yaptırabilme durumu olarak ifade edilir.¹ Tartışmalı doğası, birçok siyaset bilimcinin, akademisyen ve politikacının bu terimi çok farklı şekillerde tanımlamasına neden olmuştur. Joseph Nye güç kavramını, başkalarının davranışlarını isteklerimiz doğrultusunda etkileyebilme kapasitesi olarak tanımlamıştır.²

Güç, hayattaki her türlü ilişki ve etkileşimin ayrılmaz ve önemli bir parçasıdır. Böyle olması nedeniyle güç konusu tarihten bu güne önemli tartışma ve araştırmaların

¹ Sait Yılmaz, **Güç ve Politika**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2008, s. 42.

² Joseph S. Nye, **Soft Power**, Public Affairs, New York, 2004, s. 1.

temel konusu olmuştur.³ Basit bir tanım olarak güç, başkalarını etkileyebilme kabiliyetidir diyebiliriz. Gücü kullanmak bir yetenektir. Daha da açacak olursak istenilen etkileri oluşturma durumu, başkasını kontrol potansiyeli veya başkasının davranışlarını istenilen biçimde yönlendirme ve birinin diğerlerini etkileme aynı zamanda aynı yolla karşı koyabilme yeteneğidir. Güç her siyasi düzenin zorunlu bir unsuru olarak görülmüştür.⁴

Son yıllarda insanların, devletlerin, şirketlerin, takımların ve daha birçok olgunun birbirlerine üstünlük kurma çabası daha bir ivme kazandı diyebiliriz. Geçmiş zamandan günümüze tabirler ve anlayışlar değişse bile temel ihtiyaçlar hep aynı kalmıştır. Ortaya çıkış ve bundan sonraki süre içinde var olma çabası, kazanımları ve edinimleri beraberinde getirmektedir. Bir devleti ele alacak olursak, bu süreç o devlete tecrübe kazandırmaktadır. Kurulduğu günden itibaren ayakta kalma mücadelesi, varlığını oturtma evresi ve büyümeye geçiş çalışmaları hep devam etmiştir. Bu çaba, var oluştan itibaren güce duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Güç bu evrede her türlü ihtiyacı karşılama olanağı tanıdığı için, zaman içinde çok önemli bir kaynak haline almıştır. Artık aranan olgu ve bir hedef haline gelen, ulaşılması istenilen nokta, güç donanımı olmuştur. Her durum için güç bir ihtiyaç ve diğer ihtiyaçlara giden yolda en önemli özellik haline almıştır.

Realist uluslararası ilişkiler kuramında güç, politik davranışı açıklamak için kullanılan en önemli unsurlardan biridir. Bazı düşünürler realist yaklaşımı güç siyaseti olarak açıklamışlardır.⁵ Güç hesaplaması bir devletin dünyaya nasıl baktığını bize bütün çıplaklığıyla gösterir. Ayrıca dış politika planlamasının ana noktası, bir devletin dünya siyasetindeki çıkarlarını projelendirmek ve savunmaktır. Realist teoriye göre güç mücadelesi dış politikanın özünü oluşturur. Bu bağlamda uluslararası siyaset, güç mücadelesi olarak gösterilebilir. Yani dış siyaseti, ulusal çıkarlarını savunan ve diğer devletler arasındaki rekabet, çatışma ve bir savaş arenası olarak görebiliriz. Tek amacın daha üstte olmak olduğu arenalarda özelliklerinizin güçlü olunması gerekmektedir. Önde gelen neoklasik realistlerden biri olan Morgenthau, ‘*tüm politikalar gibi*

³ W. Astlet, D. Sachdeva, “**Structural sources of Intraorganizational Power: A Theoretical Synthesis**”, *Academy of Management Review*, Vol. 9, 1984; s. 104

⁴ Edward Hallet Carr, **Yirmi Yıl Krizi**, Çeviren: Cam Cemgil, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2010, s. 267.

⁵ Jack Donnelly, **Realizm**, Scott Burchill, Andrew Linklater ve diğerleri, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, Çev: Ali Aslan ve Muhammed Ali Ağcan, Küre Yayınları, İstanbul, 2012, s. 49.

*uluslararası politikalar da güç mücadelesidir, uluslararası siyasetin nihai hedefleri ne olursa olsun, güç her zaman acil amaçtır*⁶” diyerek güç kazanımı ile ilgili görüşünü belirtmiştir. Morgenthau için, Thucydides gibi, devletlerin bu davranışı insanın güç arayan doğasıyla yakından bağlantılıdır. Belli bir kulvarda yarışın varsa ve güçlü isen her şeyin üstesinden gelebilirsin anlayışı kabul görür. Fakat güç günümüzde çok farklı anlamlara sahip olmuştur. İnsanoğlu güç terimini yüzyıllar boyunca farklı kalıplara sokmuş ve birçok anlam ortaya çıkarmıştır. Çünkü herkes bulunduğu dalda güçlü olmanın yolunu aramıştır. Bu yolda kaybeden de olmuştur kazanan da. Fakat gücü elinde bulunduranın çekiciliği her konuda güce karşı bir iştah açmıştır ve her kesim onun peşine düşmüştür. Gücün farkına varmak, en az gücü kazanmak kadar önemlidir. Güç, esasında insan hayatının her evresinde onun önemli bir parçası olmuştur. İnsanların yaşadığı her yerde güç elzemdir ve gerçekte otomatik olarak hayat bulur.⁷

Devletlerin birbirleriyle kurduğu her türlü politik münasebetlerinin bulunduğu arenaya uluslararası sistem demektediriz. Bu sistemin bilim olarak nitelendirildiği alan ise uluslararası ilişkilerdir. Uluslararası ilişkiler ve güç birbirinden etkilenen iki kavramdır. Uluslararası ilişkilerin temelinde de güç mücadelesi yatmaktadır. Devletlerin birbirleri arasında ki iletişim ve çıkar ilişkisi güç sahibi olmayı zorunlu bir ihtiyaç haline getirmiştir. Uluslararası ilişkiler tarihine bakıldığında güç tartışmasını ilk çıkaranlardan biri 1957 yılında yazdığı “*The Concept of Power*” makalesiyle ABD’li siyaset bilimcisi Robert Dahl’dır. Dahl’ın tanımına göre güç “*A aktörünün B aktörü üzerinde söz sahibi olması ve bu şekilde A aktörünün yapamayacağını B aktörüne yaptırabilme kapasitesi ve yeteneğidir.*⁸”

Güce sahip olup onu kullanmak tanımlanmasından ve ölçülmesinden daha kolaydır. O kadar çok türü vardır ki kullanılması bilimden çok sanattır. Zor olan istenilen duruma ulaşmak için gücü doğru kullanmak iyi stratejiler belirlemektir. Burada bazı sorular karşısında cevap vermekte zorlanabiliriz. Neye göre güçlü olmak? Hangi alan da ne kadar güç kullanmak? Tam karşılığı olmayan bazı sorular anlam karmaşalarına

⁶ Hans J. Morgenthau, **Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace**, Brief Edition Revised by Kenneth W. Thompson, New York: Mc Graw Hill, 1993.

⁷ Adolf A. Berle, **İktidar**, Çev. Nejat Muallimoğlu, Tur Yayınları, İstanbul, 1980, s.33

⁸ Robert, A. Dahl, **The Concept of Power**, Behavioral Science, 2:3, s.201-215

sebeptir. Çünkü gücün de bir sınırı vardır ve büyük yanılgılara sebep olabilir. Bir köpek havladığı için arabaların kaçtığını sanıyor olabilir. Bu başkalarının gözünden büyük bir yanılgıdır. Fakat arabalar ilerlemeye devam ettiği vakit köpek kendini güçlü sanacaktır. Bunu bir yanılgı olduğunu ancak başka bir güç karşısında anlayacaktır. Diğer bir taraftan bakarsak, bir alanda veya oyunda kazandıran güç başka bir oyunda kaybettirebilir. Güçlü yanını güçsüzleştirecek bir çok durumla karşı karşıya gelinebilir. Bu noktada gücün farkına varılmalı ve iyi hesaplamalar yapılmalıdır. Aksi takdirde en büyük güç bile işe yaramayabilir.

Güç, kontrol edilebilir olduğu sürece yararlıdır. Gücü kontrol edemediğimizde sahibinden başlayarak içinde bulunduğu her ortama zarar vermeye başlayacaktır. Güç, mevcut olan imkanlar vasıtasıyla diğer aktörleri etkileme ve onların davranışlarını şekillendirme kapasitesidir.⁹ Aslında güç her zaman ilişkilerin var olduğu duruma bağlıdır.¹⁰ Yani güç zamana ve mekana göre değişiklik gösterebilir. Burada farkına varmamız gereken, gücü anlamak ve doğru kullanmaktır. Gücü doğru kullanmak, hem gücün çeşitliliklerini hem de nerelerde işe yaradığını görmek açısından önemli bir farkındalıktır.

Dünyanın işleyişine baktığımızda, ekonomik güç en ön planda yerini almıştır. Bu dünyayı insanlar yönetiyorsa eğer ellerinde ki en önemli güç ekonomik rahatlık diye düşünebiliriz. Çünkü para sende olmayı satın alabilmenin en kolay yollarında biridir. Bu yüzden bir çok güç kaynağına ulaşmayı sağlar. Eğer devletler yönetiyorsa dünyayı ilk aklımıza gelen siyasi güçtür. Siyasi ilişkileri iyi yönde geliştirmiş, politikayı iyi kullanan devlet her zaman yönetmen koltuğunun talibidir. Çünkü elindeki imkanlar dahilinde gücü nasıl kullanacağı konusunda diğerlerinden bir adım öndedir. Bu konuyu birde dünyayı uluslararası örgütlerin yönettiği varsayımı üzerinden düşünürsek, hem ekonomik hem de siyasi argümanları kullanmayı ve uygulamayı amaç edinmiş bir güç ortaya çıkmaktadır. Her ne durumda olursa olsun en küçük birimden en büyük birime kadar gücü doğru ve akıllıca kullanmayı bilmek bir erdemdir. Bu hayal gücü bile olsa,

⁹ Tank Oğuzlu, **Soft Power in Turkish Foreign Policy**, Australian Journal of International Affairs, 61:1, 2007, s.82

¹⁰ David Baldwin, **Power Analysis and World Politics: New Trends versus Old Tendencies**, World Politics, 1979, s. 161-194.

doğru kullandığımızda etkili olabilir. Anlamamız gereken nokta şudur ki, güç işe yaradığı zaman güç ismini almıştır.

Var olan güç, sahibine belli bir konuda yardımcı olmaktadır ve bir şeyler anlatmaktadır. Sahibin gücü anlaması ve uygularken dikkatli olması, her şeyden önce kendine zarar vermemesi açısından önemlidir. Uluslararası İlişkilerde güç doğal bir amaç olarak görülmektedir. Ekonomik, askeri ve kültürel olarak her olgunun uluslararası gücün nihai amacına hizmet ettiği söylenebilir. Bir ülkenin kültürel değeri, dil, edebiyat, sinema ve eğitim gibi birçok unsuru kapsamaktadır.¹¹ Güç sınırları dahilinde kullanılmalıdır. Bu sınırlarının dışına çıkmak ve güç sarhoşluğu yaşamak gücü araçsallaştırabilir. Devletler için gücü araçsallaştırmak istenilen amaca ulaşmayı yavaşlatabilir. Taktiksel bir kullanım hatası gücü kaybetmeye neden olabilir.

1.1.1 Devletin Gücünün Kaynakları

Güç kaynağı temel güç edinilen değerler ve kararlar bütünüdür. Güç kaynakları da bir devleti etkilemede en önemli rollere sahiptir. Dahası, ulusal güç yaklaşımı unsurlarının savunucuları, gücü doğrudan belirli kaynaklara sahip olmakla ilişkilendirir. Nüfus askeri harcamalar ve GSMH gibi maddi unsurlar ulusal iktidar hesaplarına dahil edilirken, liderlik, kültür, ideoloji gibi maddi olmayan unsurlar da hesaplamalara dahil edilebilir. Kaynaklar bir liderin ülkesinin güçlü olup olmadığını belirtme konusunda etkileyebilir. Bu kaynaklar diğerleri arasında nüfus, bölge, doğal kaynaklar, ekonomik büyüklük, askeri güç ve politik istikrarı içerebilir.

Yeni çağın sorunları ve nitelikleri değişmeye başladığından, güçlerin biçimleri ve kaynakları evrim geçiriyor ve buna göre değişiyor. Güç kaynaklarının etkileri belirli noktalara bağlı olarak değişse de, ülkelerin egzersiz gücünün duruma ve rakibin niteliğine bağlı olarak bazı sınırlamaları vardır. Ayrıca bir ülkenin istediği sonuçları elde etmek için güç kullanma şeklini de ayarlaması gerekir. Bu bağlamda ülkeler, yüksek

¹¹ M. Turgut Demirtepe ve Hasan Selim Özertem, “Yükselen Tehdit Algısı Karşısında Çin’in Yumuşak Güç Siyaseti: Politikalar ve Sınırlılıkları”, Bilig, Sayı: 65, 2013, s. 99.

teknolojili geleneksel, nükleer ya da biyolojik silahlarla desteklenen askeri güç olarak sert gücü kullanma seçeneğine sahipken, aynı zamanda nispeten dinlenebilecek bir yapısal güç biçimi olarak yumuşak güce de güvenirlir. Yumuşak güç sert güçle ilgili olsa da aynı şekilde ele alınmamalıdır.

Siyasal, toplumsal, ekonomi, kültür ve medya da dahil her konu güç objesi olarak kullanılmaktadır. Uluslararası ilişkiler disiplininde bir aktörün istediğini elde etme mücadelesi gücü önemli kılmıştır. Güç kavramı uluslararası ilişkiler disiplininin başlı başına bir bilim dalı olmasında büyük önem taşımaktadır. Bu güç ekonomik ve askeri olanakları kullanarak diğer aktörler üzerinde bir etkisini hissettirirse bunu sert güç olarak adlandırmaktayız. Sert güç kavramı gücün en bilenen çeşididir. Ayrıca en çok bilinen ve en çok başvurulan güç türü diyebiliriz. Aktörlerin sert güç uygulamalarında ki amaç istediklerini kolay ve hızlı bir şekilde elde etme çabasından ileri gelmektedir. Devletlerin hayatta kalma amacını gerçekleştirmelerinin, yani ulusal güvenliklerini sağlamanın en temel yolu ise güçlerini, özellikle de askeri imkanlarını arttırmaktan geçmektedir¹². Gücü elinde bulundurma yetisi onu kullanma yetkisine dönüşmektedir. Güç bu anlamda kuvvet ve iradenin birleşimidir. Bununla birlikte sert güç kullanımı bir devlete ve içinde bulundurduğu bütün oluşumlara her anlamda ciddi zararlar vermektedir. Fakat bir aktörün istediğini elde etme yolları sadece sert güç ile sınırlı değildir. Dünya genelinde insan hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasinin ortak değerler olarak önemi artmaktadır.¹³

Her işin bir gücü ve her zamanın bir güç çizelgesi vardır. Burada karşımıza çıkan sonuç en güçlü olgunun zaman olduğudur. Eğer zamana göre hareket edersen, daha da ileri gidersek zamanın ötesinde hareket edersen güç elindedir demektir. Farkındalık söz konusu olduğu zaman gücün az veya çok olması etki bakımından dikkat edilmesi gereken noktadır. Birçok olay üzerinde aynı güç işe yaramayabilir. Elinde ki gücü çeşitlendirmek rahatlama ve daha sonra ortaya çıkabilecek problemler için hazırlıklı olma kolaylığı sağlayacaktır. Bu demek değildir ki elinde güç mevcut başka bir sorunu çözmek için yeterli olacaktır. Gücünüz ne olursa olsun temkinli kullanmak en akıllıcası olacaktır. Günümüz meselelerine göre ne tür bir güç kullanılacağı stratejik olarak

¹² Eyüp Ersoy, "**Realizm**", **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, Der: Ramazan Gözen, İletişim Yayınları, İstanbul, 2014, s. 163.

¹³ Nevzat Saygılıoğlu ve Selçuk Arı, **Etkin Devlet (Kurumsal bir Tasarı ve Politika Önerisi)**, Sabancı Üniversitesi, İstanbul, 2003, s.2.

hesaplanmalı ve ona göre hareket edilmelidir. Etki uygunluğu bakımından uygulamak son derece önemlidir. Tarih boyunca, belli bireylerin veya organların haksız biçimde zor kullanma imkanına sahip olmasına dayanan ve meşruiyet ilkeleriyle nitelenen ve sınırlanan iktidar olgusu, birbirinden çok farklı düzenlemelerle kendini gösterir.¹⁴

Ekonomik Kaynaklar, askeri kaynaklar ve nüfus büyüklüğü gücü çeşitlendirme konusunda devletlerin en büyük kaynakları olarak gözükmektedir. Nye' a göre, devletlerin dış politik hedeflerine ulaşabilmesi, önemli ölçüde uluslararası sistem içinde yer alan diğer devletlerin tutum ve davranışlarını kendi istedikleri yönde değiştirebilmelerine bağlıdır.¹⁵ Diğer taraftan mantıksal ikna, kültürel çeşitlilik, teknolojik ilerleme günümüzde daha kullanılabilir bir hal almıştır. Mantıksal ikna en kullanılabilir yol olarak gözükebilir fakat tek başına pek bir etkisi olmayacaktır. Burada güç çeşitlerini birleştirme ve ortaya sorun çözmek için kullanılacak daha yararlı bir güç türü oluşturma yoluna gidilebilir. Genellikle en son başvurulması öngörülen güç ise askeri güçtür. Burada gücün bir alt kümesi olan kuvvet devreye girmektedir. Kuvvet kullanırken kullanıcı elinde ne kadar güç varsa kullanma yoluna gider. Çünkü güçlü istediklerini elde ettiğinde bu sıfatla adlandırılır. Güç kullanıldığı alan dahilinde kullanıcının kimliğine göre değişebilir. Kullanan bir birey ise farklı özellikleri doğrultusunda güç çeşitli fiziksel, karakteristik özelliklere bürünebilir. Fakat güç konusunda yapılan incelemelerde genel olarak kullanıcı olarak devlet ele alınmıştır. Yeni dünya düzeninde devletler, başka devletleri etkileme yollarını da çeşitlendirmek istemektedirler. Devletin içinde bulundurduğu özellikler gücün unsurlarını farklılaştırmıştır. İnsan ihtiyaçlarının artması ve karmaşıklaşması sonucu sosyal düzeni sağlayıcı olarak ortaya çıktığı düşünülen devletin bu işlevi tek tek bireylere göre daha düşük maliyetle yerine getirmesi, devletin meşruluğunun kabul ettirilmesinde ve sürekliliğin artmasında hayati önem taşımaktadır.¹⁶

Ekonomik güç bir ülkenin halkına karşı yükümlülüklerini yerine getirme açısından çok önemlidir. Bağımsız olma ve diğer devletlerden baskı görmeden hareket

¹⁴ Gianfranco Poggi, **Devlet(Doğası, Gelişimi ve Geleceği)**, Çev. Aysun Babacan, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları,2007, s.5.

¹⁵Joseph S. Nye Jr, "**Limits of American Power**", Political Science Quarterly, Vol 117, No: 4, 2002-2003, s. 552 ; Robert Keohane and Joseph S. Nye Jr., **Power and Independence** , 4. Edition, Pearson Longman, Stoughton, 2011, s.216

¹⁶ Murat Doğanlar ve diğerleri, **Küreselleşen Dünyada Türkiye Ekonomisi (Serbest Piyasa Devriminin Serüveni)**, Ankara: Siyasal Kitabevi 2001, s.15

edebilmenin önünü açar. Güçlü bir devlet olma yolundaki en büyük yardımcı ekonomidir. Bu sayede devletler hem içinde bulundurduğun toplumu geliştirir hem de fiziksel ve siyasal olarak gelişimini tamamlar. Ekonomiyi milli gücün unsurlarını en iyi şekilde kullanarak geliştirebilir ve güç unsurları bir araya getirilebilir. Daha önce de dediğimiz gibi gücün bir çok farklı çeşidi vardır ve bu çeşitliliği bir araya getirebilecek en etkili unsur ekonomidir. Stratejik açıdan bakıldığında elinde bulundurduğu coğrafi konum buna yardımcı olabilir. Öte yandan devletin doğal kaynakları iyi bir şekilde kullanıldığında ve bunlar bir bütün olarak düşünüldüğünde ekonomik güç devletin elinde ki en önemli unsur halini alacaktır. Devlet ekonomik olarak, vergi toplama, para basma ve toplum adına borçlanma tekeli elinde tutan, bu yolla topladığı gelirleri cari, yatırım ve transfer harcaması şeklinde harcayan, yurttaşlar arasındaki sorunların çözümünde hakem rolü üstlenen ve bu yolda kuvvet kullanabilen, hak ve özgürlükleri güvence altında organize edebilen bir güçtür.¹⁷

Bu kategorizasyon, devletlerin yetenekleri hakkında algıların şekillendirdiği Soğuk Savaş döneminde gözlemlenmiştir. ABD ve SSCB, dünyanın üstün güçleri olarak, sistemin bir başka planını ve stratejik ağırlığını etkilemek için dış politika çıktılarını tasarlıyorlardı. Diğer taraftan, İngiltere, Fransa, Almanya, Çin ve Japonya gibi büyük güçler, yetkilerini güçlendirmek ve uluslararası sistem içindeki göreceli konumlarını geliştirmek için üç aşamalı bir politika tanımladılar.

İlk olarak politika uygulamaları kendi kendine zarar vermeyen bir süper güce uyumlu olmak, ikincisi aralarında ittifaklar içine girerek süper güçlerin gözünde konumlarını güçlendirmek ve son olarak, etki alanlarını genişletmek için süper güçleri rahatsız etmeden bölgesel güçlerle ilişkiler kurmak. Brezilya, Mısır ve Arjantin gibi bölgesel güçler, politikalarıyla ortaklıklar içeren süper güçlerin eğilimleriyle paralel davranmak zorunda kaldılar. Her devletin belirli politik, ekonomik ve güvenlik sorunları vardı.

Devletler arasındaki güç tarihsel olarak askeri kapasiteye bağlıdır. Bağımsızlığını korumak isteyen dünya devletleri için sert güç güce sahip olmak bir zorunluluktur¹⁸. Askeri olarak düşündüğümüzde hem bir şeyler yapabilme hem de gücün

¹⁷ Osman Demir, **Ekonomide Devlet**, Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No:71 Ankara 1997, s.2

¹⁸ Joseph Nye, "**Soft Power and European-American Affairs**", Thomas L Ilgen, Hard Power, Soft Power and the Future of Transatlantic Relations, Ashgate Publishing Limited, Hampshire, 2006, s. 26

gerçek uygulanması anlamı ortaya çıkmaktadır. Burada kuvvet devreye girmektedir. Yani zorlayıcı bir unsur ortaya çıkmaktadır. Günümüzde gelişmiş demokrasiler arasında güç, geçmişte olduğundan daha az somut ve daha az zorlayıcıdır. Askeri güç her zaman siyasi gücün bir ayağı olmalıdır. Amerika Birleşik Devletleri askeri güç açısından dünyadaki en büyük güçtür. Fakat Vietnam'da bu pekte öyle gözükmedi. İyi bir askeri güç iyi bir strateji ve kararlılık istemektedir. Bir gücü tek başına kullanmaya kalkmak devletin kendine yaptığı bir ihanettir. Güçlü bir orduyu iyi bir ekonomi geliştirmeli ve akıllı bir siyaset hükmetmelidir. Öte yandan bilim ve teknoloji geliştikçe askeri erişim artmaktadır. Bilimi elindeki güçlerle bağdaştıran devletler güçlü devletler arasına girmiş sayılmaktadır. Devletler bu güne kadar kazandıkları gücü, itibarı, ekonomiyi savaşarak kazanmış olabilirler, fakat çağımız bilgisayar çağı. Eğer bu kazanımları teknoloji ile kolaylaştırma yoluna gidilmezse zamanın gerisinde kalarak devletler bütün güçlerini bir anda yitirebilirler.

Nüfus, bir devlet için kapasite bakımından önemli bir güçtür. Devletin içinde yaşayan insanların sayısı fazla ise elinde hali hazırda potansiyel bir güç var demektir. Nüfus çokluğu gelişmişlik düzeyine ulaşmış veya gelişmekte olan devletler arasında bir güç olarak gözükür. Seviyesi gelişme düzeyinin altında kalan devletler için nüfusun çok olması faydadan çok zarar sağlayabilir. Ancak ne olursa olsun hedefi insan eğitimi olan bir devlet, nüfus çokluğunu her zaman kendine fayda sağlayacak şekilde değiştirebilir. Çağdaş düşünceye sahip, iyi üretim yapabilen, vatansever bir yapıya ulaşmış millet devletine güç katmaya devam edecektir. Her güç türünde olduğu gibi planlı programlı bir yol izlendiğinde, nüfus artışının devletin imkan ve kabiliyetini arttıracığı gibi bir çok sorunun da üstesinden geleceği bilinmektedir.

Sosyal ve kültürel güç, devletin içinde bulundurduğu toplumun tarihten gelen maddi manevi değerlerin bütünü o devlete kazandırdığı güçtür. Ülkemizde yoğun olarak yaşanan bu gücü örnek olarak gösterebiliriz. Milli bilincin oluşumunda milli varlığın oluşmasında toplumun bir takım değerlerle donatılmış olması gerekmektedir. Dil, din, tarih, sanat gibi değerler toplumun itici gücünü artırır. Her devletin sosyal kültürel güç olarak bu kavrama ihtiyacı vardır. Öncelikle devletin içinde bulundurduğu insanların bir toplum bilincine ulaşması gerekir. Bu bilinç devlete manevi anlamda katkı yapar ve etkisi azımsanamayacak kadar vardır. Dünyada ben ekonomik zorluklar yaşayan ülkeler toplumsal dayanışma ile daha kuvvetli olarak zorlukların üstesinden

gelmeyi başarır ve böyle olaylardan daha az etkilendiği görülmektedir. Kıt kaynakları ile kalkınmak zorunda kalan gelişmekte olan ülkelerin özellikle kalkınma hamlelerinde bölge kavramı ölçek görevini üstlenmesi nedeniyle oldukça önem arz etmektedir. Ne var ki bölge kavramının tanımlanmasında ortak fikir, bölgenin bir coğrafi alan veya mekân olduğu ve böylece bu alan veya mekân hakkında bir bütün olarak önemli ifadelerin kullanılabileceği yönündedir.¹⁹

Belirttiğimiz unsurların tümü farklı derecelerde önem gösterse de, güç kaynaklarının inkar edilmez değişimi, uluslararası sistemi ve ülkelerin davranışlarını temelden etkilemiştir. Gücün devletle olan ilişkisini anlamak için çok kapsamlı bir şekilde inceleme ve zamanın şartlarını değerlendirme yapmak gerekir. Farklı perspektiflerden bakmak her zaman gücü anlamak ve yorumlamak için daha sağlıklı olacaktır.

1.1.2 Devlet Güç İlişkisi

Devlet gücünün nerden geldiğini öncelikli olarak irdelenecek olursak ulusal gücün bütününe oluşturan enstrümanlardan bahsedebiliriz. Bu enstrümanların ölçülerini dengeleyen yine her zaman devlet olacaktır. İlk güç dengesi tanımlarını, MÖ 5.yy.dan Thucydides ve Tzuile 15.yy.da Guicciardini yapmışlardır.²⁰ Bu bölümde coğrafya ve demografi, ekonomik araçlar, askeri araçlar, kurumlar ve bilişim teknolojileri gibi ulusal gücün maddi araçlarını ele alacağız. Tarih boyunca birçok savaş yaşanmış ve bu savaşların sonuçlarına bağlı olarak ülkelerin sınırları değişmiş olsa da coğrafya ulusun istikrarlı unsurlarından biri olarak kalmıştır, fakat güç analizindeki ağırlığı da sabit gibi anlaşılmalıdır. Tersine uluslararası konjonktür değiştikçe, sabit değişkenlerin önemi ve ağırlığı bu süreçten etkilenebilir. Önceliklerini uluslararası arenadaki değişikliklere göre değerlendirebilen ve revize edebilen ülkeler, sabit değişkenlerini yeniden

¹⁹ M. E. Hoover ve F. Giarratani, **An Introduction to Regional Economics**: New York, 3. Edition, Alfred A. Knopf, 1993, s.16

²⁰ Tayyar Arı, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, Küre Yayınları, İstanbul, 2004, s.177.

tanımlayabilir. Coğrafyanın uluslararası güç unsuru olarak kullanılması jeopolitik olarak adlandırılmaktadır. Henry Kissinger, jeopolitiği, mevcut uluslararası sistemle ve o yıllarda güç dengesindeki daimi ulusal çıkarlarla ilişkili bir analiz yöntemi olarak tanımlar. Buna göre jeopolitiğin en önemli düşüncesi konumdur. Devletler konumlarını kullanabilecekleri ölçüde güçlerini arttırlar. Bölgeler arası dengesizlikler gelişmiş ülkelerde giderek azalırken, gelişmekte olan ülkelerde artmaktadır.²¹

Ülkeler, farklı jeopolitik meselelere sahip dünyanın farklı bölgelerinde yer almaktadırlar. Ayrıca bir ülkenin coğrafi alanlarının ölçüğü de, güç kapasitelerini değerlendirirken önemlidir. Uluslararası ortamın en önemli olgusu olan güç, ancak karşı bir güç tarafından dengelenebilirse barış ve düzen süreklilik kazanır görüşü genelde hâkim görünmektedir.²² Örneğin, nispeten küçük bir ülke, ani bir askeri saldırı tarafından ezilmekte daha savunmasız olabilirken, diğer yandan büyük ülkeler topraklarının tamamen fethedilmesinin zor olması nedeniyle böyle bir tehditten kurtulabilir. Ayrıca, bir devletin güç yeteneklerine katkıda bulunabilecek veya bunlardan vazgeçebilecek başka farklı faktörler de vardır. Fiziksel konum ve politik konum. Fiziksel konuma örnek verecek olursak, iki okyanusun arasında yer alması nedeniyle ABD karşımıza iyi bir örnek olarak çıkar.

Politik konuma ise 19. ve 20. Yüzyıllarda Polonya'yı örnek verebiliriz. Bu yıllarda Polonya düşmanca büyük güçlerin arasında kalmıştır. Bu örnekler bir ülkenin güç yeteneklerinde coğrafyanın ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Dahası ülkeler arasındaki fiziksel mesafe, doğrudan etkileşim düzeyini etkileyebilir. Tarihsel bağlamın doğasıyla bağlantılı olarak, etkileşimin doğası, dostça düşmanca olup olmadığı da değişebilir. Churchill, Kennan, Morgenthau ve Niebuhr, evrensel ilkeler ve moral unsurlar üzerinde durmak yerine devletlerin çıkarları üzerinde yoğunlaşarak, uluslararası ilişkilerde moral ve ahlakı unsurların dış politikaya yön vermemesi gerektiği üzerinde duran konservatiflerdir.²³

²¹ F. Tutar ve M. Demiral, **Yerel Ekonomilerin Yerel Aktörleri: Bölgesel Kalkınma Ajansları**, Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Eskişehir 2007, S.2, s. 66.

²² Toklu, V., **Uluslararası İlişkiler**, Ankara, 2004, s.52

²³ Arı, T., **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, İstanbul, 2004, s.43

Coğrafi büyüklüğün yanı sıra ülkeler için de demografi önemli bir güç kaynağıdır. Bununla birlikte, bir ülke nüfusunun oranı savaşlarla, doğum oranına ve ölüm oranına bağlı olarak, salgın hastalıklar ve ekonomik zorluklar etkileriyle değişebileceğinden coğrafyanın kendisi kadar istikrarlı değildir. Önceki yüzyıllarda, nüfusun büyüklüğü çok önemli bir güç varlığı olarak kabul edilirdi. Her ne kadar önemini tamamen yitirmemiş olsa da yeni güç kaynakları ile birlikte nüfus çokluğunun gözden geçirildiği gözükmektedir. Modern zamanlarda bir ülkenin nüfusu ne kadar çok olursa o kadar güçlü olur ifadesi artık yanlış yönlendirici gözükmektedir. Bununla birlikte, nüfus hala ulusal gücün üzerinde durduğu en önemli faktörlerden biri olduğu ve belli bir ulus gücünün her zaman diğerlerinin gücüne bağlı olacağı için, nüfus içindeki büyümenin göreceli oranı, dikkat çekmeyi etmeyi hak etmektedir.

Sayıların yanı sıra nüfusun yaş, cinsiyet ve mekânsal dağılımı ile insan kaynaklarının niteliği, güç unsurlarındaki demografinin yeri incelenirken dikkate alınmalıdır. Örneğin, daha fazla kişinin yeteneklerinin eğitim veya iyi sağlık hizmetleri tarafından geliştirildiği, devletlerin ekonomik, askeri ve kültürel temellerine daha iyi katkıda bulunabileceği varsayılabilir. Devlet içinde ki nüfusun aydınlanması eğitim kapsamının gelişmesi bilim ve mühendislik alanındaki uzmanlık bilgisi ile doğru orantılıdır. Tabii belirli bir derece ulaşmak için finansal kaynakların da destek rolü olmalıdır. Batının iş yaşamının alt yapısı, ileri teknoloji ve hataları karşılamanın toleransının yüksek olmasıdır.²⁴ Ekonomik açıdan sıkıntısı olmayan devletlerin okuryazarlık düzeyi üst seviyede olduğundan bu hedeflere ulaşma konusunda pek sıkıntı çekmezler. Bu artık devlet için bir tercih meselesi haline gelmiştir.

Ülkelerin coğrafi ve demografik özelliklerinin yanı sıra; Ekonomik araçlar da ulusal güç ölçümünde önemli rol oynamaktadır. Bir devlet ekonomisinin verdiği güç ile, uluslararası arenada ve dünya siyasetinde nüfuz sağlama yeteneği için hayati önem taşımaktadır. Belirli bir ülkenin üretici ekonomisinin seviyesi, kaynakları ve niteliği, ekonomik araçlarının gücünü tanımlar. Üstelik ekonomik rahatlık son teknolojiye, uluslararası örgütlerle pazarlık gücüne ve benzerlerine ulaşmak için kullanılabilirdiğinden de büyük avantaj sağlamaktadır. Walter Mead' in iddia ettiği gibi “ *ekonomik güç yapışkan güçtür; Zorlayıcı olduğu kadar baştan çıkarır. Bir dizi ekonomik kurum ve*

²⁴ John W. Nestrom, Keith Davis, **Organizational Behavior Human Behavior at Work**, McGraw-Hill Higher Education 11. Edition, 2005, s.397

*politika diğerlerini sitemimize çeker ve onları terk etmelerini zorlaştırır*²⁵.” Ayrıca petrol doğalgaz gibi enerji kaynaklarının ve uranyum, kobalt ve krom gibi endüstriyel kapasite için kritik öneme sahip olan kaynakların öneminin de altı çizilmesi gerekir. Hepsi bir devleti kalkındırma ve zenginlik kazanma amacı için kullanılabilir. Öte yandan bu kaynaklar bir devlet için büyük ölçüde kendi kendine yeterlilik sağlayabilir. Kendi kendine yeterliliği olan bir devlet uluslararası arenada daha cesur bir yol haritası izleyebilir.

Ekonomik araçlar, maddi güç unsurlarının bileşenleri olarak tanımlandığından, bir ülkenin ekonomik büyüklüğü ve performansının belirlenmesinde etkili olan bazı ölçümler kullanılmaktadır. GSMH hesaplanması, tüm bir yıl boyunca üretilen belirli bir ülkenin tüm nihai mal ve hizmetlerinin toplam değerlerini oluşturmakta, ülkelerin ekonomik yapıları hakkında çok önemli ip uçları vermektedir.

Gerçek anlamda, GSMH'nin ekonomide önemi çok önemlidir. Kişi başına düşen gelir, diğer bir ifadeyle nüfusun ekonomik üretimi, ekonomik kalkınmanın en iyi göstergelerinden biridir. Çünkü bir devletin doğal ve insan kaynaklarını nasıl harekete geçirdiğini ve kullandığını gözlemleyebiliriz. Uluslararası ekonomik gücü belirleyen diğer önemli faktörlerden biride doğal kaynakların kontrolü ve güvence altına alınmasıdır. Doğal kaynak rezervi uluslararası sermaye akışlarının üzerinde çok etkili olacaktır.

Uluslararası alanda onları “ekonomik güçler” yapan ülkelerin ekonomik kapasiteleri göz önünde bulundurulduğunda, bazı ekonomik güç tür türleri gözlemlenebilir. Her şeyden önce, ülkelerin “savaş potansiyeli” ile ilgili ekonomik güç türleri vardır. Bir ülkenin kendine yetme kapasitesi, o ülkenin sanayi genişliği, nüfusun büyüklüğü ve beceri seviyesi, teknolojik ilerlemelerin derecesi ve hayati hammaddeleri ile eş orantılıdır. Bu kriterlerin tümü ülkenin askeri çatışmaya hakim olabileceği konusunda etkili faktörlerdir. Bu bakımdan, askeri ve ekonomik kabiliyetler birbirini etkiler. Baktığımız zaman daha yüksek derecede ekonomik yeterliliğe sahip olan, iyi sanayileşmiş devletlerin hakim olma ihtimali diğerlerine göre daha fazla olduğu

²⁵ Walter Russell Mead, **Power, Terror, Peace and War: America's Grand Strategy in a World at Risk**, New York, Knopf, 2004, s. 25.

gözenmektedir. Ulusal güç, barışta ve savaşta hammadde kaynaklarını kontrol altında tutabilmeye bağlanmıştır.²⁶

Bir ülkenin savaş potansiyeli ile doğrudan bağlantısı olmayan, ancak geniş kapsamlı bir uluslararası etki kaynağı oluşturabilecek araçlara sahip olan ekonomik güç türleri vardır. Bazı ülkeler bir başka devletin yatırım planlarını engelleme ya da şekillendirmeye, belirli bir devletin para birimini desteklemeye ya da yok etmeye yarayan mali güce sahiptir. Bu güce sahip olan devletler başka ülkelerde yatırım yapma yeteneği olan üretim olanaklarını da elinde bulundurmaktadır. Amerika ve Sovyetler Birliği sahip oldukları geniş kömür ve demir cevheri yataklarından bu iki madeni endüstriyel ürünlere çevirebilecek endüstriyel tesislere sahip oldukları için, ulusal güçlerini arttırmak da yararlanabilmişlerdir.²⁷ Ayrıca büyük ve kazançlı bir pazarın sahip olduğu piyasa gücüne sahip ülkelerde vardır. Bu nedenle hedeflerine ulaşmak için ülkeler, ekonomik güçlerinin amacı ve niteliğine göre bu potansiyellerden birini kullanabilirler. Örneğin, üretim gücüne sahip bir ülke, firmalarının başka bir ülkeye yatırım yapmasını engellemekle tehdit edebilir. Piyasa gücüne sahip bir ülke, farklı ülkelerin ihracatına tarife veya kota uygulayabilir. Ekonomik ve politik hedefleri doğrultusunda büyük ve karlı pazarına diğer ülkelerin erişimini engelleyebilir veya kısıtlayabilir.

Gündemi belirleme, herhangi bir kararın verildiği ortamı ve alanı şekillendirme, fırsatları ya da seçenekleri belirleme gibi belirli yapısal avantajlardan kaynaklanan bu tür ekonomik güç türleri vardır. Bu bağlamda, bu tür ekonomik güçlerin, iş uygulamaları tüketim modelleri, değerler, tutumlar, finansal kurumların rolü ve ekonominin boyutu gibi farklı faktörlerle çeşitli bağlantıları olduğu da söylenebilir.

Askeri araçların, aynı zamanda ülkelerin ekonomik kapasiteleriyle doğrudan ilişkileri olan bir başka önemli maddi güç araçları seti olarak karşımıza çıktığını görüyoruz. Askeri kabiliyet, devlet iktidarının hayati bir unsurudur ve bu nedenle uluslararası siyasetin öğrencileri, yazarları ve eleştirmenlerinin çoğu, askeri güç ile ilgili

²⁶ Morgenthau, H.J., **Uluslararası Politika I** (Çev. B. Oran - Ü. Oskay), Ankara, 1970, s.147

²⁷ Haydar Çakmak, **Uluslararası İlişkiler: Giriş, Kavram ve Teoriler**, Ankara, 2007, s.219-239

kaygıyı yorumlamıştır.²⁸ Bir ülkenin sağlayabildiği askeri güç silahlı kuvvetlerin seviyesinde ve karmaşıklığındadır. Neredeyse her ülkenin kendi orduları ve savunma bakanlıkları gibi kendi kurulu askeri kurumları vardır. Ayrıca bölgesel ve küresel kolektif güvenliğine katkıda bulunmak için devletlerin kendi aralarında kurdukları bazı kuruluşlarda vardır. Devletlerin devam eden durumlarının ihtiyaçları doğrultusunda kullandıkları ve revize ettikleri yetenekler, bir ülkenin profilini uluslararası arenada olumlu yönde etkileyebilir ve ekonomik politik etki yaratmaya yardımcı olabilir.²⁹ Daha da açarsak askeri yetenekler bir ülkeye, dış ilişkilerini yürütmede kullanabileceği, çeşitli diplomatik, politik, ekonomik ve diğer teknikleri uygulayabileceği bir geri dönüş sağlar.

1.2 Güç Ve Zaman Kavramı

Gücün kendiliğinden ortaya çıktığını, doğanın getirdiği bir gereksinim olduğunu varsayarsak yanlış olmaz. Doğayla birlikte ortaya çıkmıştır. Öncelikle insanlar tarafından ilk kullanılan güç başka insanlara, hayvanlara veya doğaya karşı kullanılan fiziksel güç olarak gözüktür. Bir arada yaşamaya başladıkça korunma ve ellerindeki olanakları muhafaza etme gereksinimi baş göstermiştir. Zaman içerisinde geliştikçe yeni ihtiyaçlar ortaya çıktı. Bu ihtiyaçları elde etme yolları çeşitlilik kazanmaya başladı. Fiziksel güç günümüze kadar yerini korudu. Fakat bazı ihtiyaçlarda etkili olmadığı fark edilince başka türlerini de ortaya çıkmasında başrol oynadı. Fiziksel güç denilince aklımıza şiddet gelir fakat bir arabanın ürettiği güç bile buna örnektir. Bu kadar geniş bir konu yelpazesinden bizim ilgileneceğimiz alan gücün devleti ilgilendirdiği alanı, yani siyasi güçtür. Zaman içinde siyasi gücün nerelere nasıl geldiğini bulmak için çaba sarf etmek bu çalışmanın temel amacıdır.

Devletlerin ulusal ve uluslararası gücünün kalibresinin belirlenmesi siyasi güce bağlıdır. Uluslararası toplumda siyasi güç devletin önündeki güçlüklerin

²⁸ See, E.H.Carr, **The Twenty Years' Crisis**, New York: Palgrave, 1981; Robert Art and Kenneth Waltz (eds), **The Use of Force: Military Power and International Politics**, 5th edn. New York, Rowman and Littlefield, [1971] 1999; A. David Baldwin, **Paradoxes of Power**, New York: Blackwell, 1989; Robert E. Osgood, **On Justice**, Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1967.

²⁹Ahmet Davutoğlu, **Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslar Arası Konumu**, s.28.

kolaylaşmasının en büyük anahtarıdır. Zaman içinde medeniyeti takip eden devletlerin gücün evrilmesini fırsata dönüştürüp büyük devlet olma yolunda adımlar atmışlardır. Siyasetin önemini anlayıp bu yolda kendini geliştiren her devlet güç sahibi olmuştur. Joseph Nye gücün zaman içinde evrilmesini; küreselleşmeyle birlikte ekonomik ilişkilerin ön plana çıkmasıyla açıklamaktadır. Nye ‘*askeri güç ve resmi ilişkilerin ağırlığını kaybetmesiyle birlikte ekonomik unsurlar ve devlet dışı aktörlerin ön plana çıkmaya başlamaktadır*’³⁰ diyerek gücün daha çok çeşitleneceğini öne sürmüştür. Günümüzde Amerika, Rusya gibi ülkeler ellerindeki imkanları kullanarak öncelikle ekonomilerini geliştirip daha sonra bu güçlerini devlet ilişkilerinde kullanarak iyi bir siyasi güç örnekleri vermişlerdir. Bunları son yıllarda Çin, Japonya ve bazı Avrupa ülkeleri takip etmektedir. Bu devletlerin her zaman tarihten örnek aldığı siyaseti geliştirmek uğruna kullanan devletler vardır. Birçok imparatorluk bu alanda günümüz devletlerine ışık tutmuştur. Bu konuda tarihi iyi kullanan günümüz devletleri ileriki adımlarının planlarını geçmişe bakarak kurgulamıştır. Buna gücü pişirmede diyebiliriz. Baktığımız zaman Çin, Asya’da büyük alanı etki altında bırakan, 5000 yıllık bir gelenek ve kültür birikimine sahiptir.³¹ Aslında bilmemiz gereken her zaman neyi nasıl yapacağımızdır. Devletler attıkları adımlarda sistemli bir şekilde çalıştığı vakit güce sahip olacaklardır.

Yumuşak güç, sert güce nazaran zaman bakımından daha yavaştır. Etki ve süreklilik bakımından tartışmaya açık bir konudur. Yumuşak gücün kullanımı daha fazla argümana dayandığı için sert güce göre daha teferruatlıdır. Fakat bu argümanlar büyük etki yaratabilecek yapıda olmaları gerekmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemde Uluslararası Sistem’in genel profili, devletin maddi ve manevi unsurları söz konusu olduğunda güç kavramıyla ilgili olarak yeni dengeler ile birlikte tartışılma konusu olmuştur.

II. Dünya Savaşı’ndan sonra, Hans Morgenthau da uluslararası politikanın, güç açısından tanımlanan ve ona ulaşmak için hareket edilen ve yine güç kullanmak üzere, ulusal çıkarı dayalı objektif ve evrensel kurallarla yönetildiğini savunmuştur. Siyasi güç ise moral değerlerden, hayatın sosyal, ekonomik yönlerinden bağımsız ve bunların da

³⁰ Nye, S. Joseph, ‘**The Powers to Lead.**’ Oxford University Press, 2008.

³¹ Sait Yılmaz, ‘**Yükselen Güç Çin’in Güvenlik Politika ve Stratejileri**’, Stratejik Araştırmalar Dergisi Sayı:1, 2008, s.78

üstünde yer almaktadır. Realizm temel varsayımlarını güç, çıkar ve insan doğası üzerine dayandırmaktadır.³² Güç birçok devlet ve mekanizma tarafından farklı algılanabildiği gibi farklı etkilerde oluşturabilmekte olduğu bir gerçektir.³³

Görüleceği üzere herkes tarafından belirli güç unsurları kabul görmekte ancak zamanla etkileri ve formları değişmektedir. Morgenthau'ya göre, devletler de insanlar gibi çıkar peşinde koşarlar, uluslararası sistemde barışı koruyan güç dengesi değil, bu konuda devletlerarasında konsensüsün bulunmasıdır.³⁴

1.2.1 Sert Güç

Devlet teriminin ortaya çıkış zamanlarından itibaren, bir topluluğun en büyük amaçlarından biri hakim olduğu toprakların sınıflarını genişletmek idi. Devlet sistemi dünyaya iyice yerleşmeye başlayınca, bir sınır çabası ortaya çıkmıştır. Sınırlar büyüdükçe toprakların getirisi daha fazla olacaktır, gerek yer altı kaynakları gerek jeopolitik konum olarak. Bu yüzden her türlü kazanım güçlü olmak yolunda devleti bir adım daha ileriye taşıyacaktır. İşte bu kazanımların en bilinen yolu sert güçtür. Sert güç bir devletin askeri gücünü temsil eder. Devletin yapısı gereği askeri bir oluşum hakimse, bu devlet sert gücü uygulamak konusunda diğer devletlerden daha cüretkar olacaktır. Askeri alanda hazır olmak, izlenmekte olan dış politikayı destekleyecek kapasite askeri bir gücü gerektirir. Bu yetenek ise teknolojik buluşlar, liderlik ve silahlı güçlerin niteliği ve niceliği faktörlerine bağlıdır.³⁵

Genel olarak devletler askeri açıdan zayıf olsansa da güçlü olmanın uygun olduğunu savunmaktadır. Askeri açıdan güçlü devletler, dünya siyasetinde askeri açıdan zayıf olanlara göre daha fazla nüfuza sahiptir. Ayrıca askeri açıdan güçlü devletler, diğer

³² Haydar Çakmak, **Uluslararası İlişkiler: Giriş, Kavram ve Teoriler**, Ankara, 2007, s.138-143.

³³ Tayyar Arı, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, İstanbul, 2004, s.171.

³⁴ Tayyar Arı, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, İstanbul, 2004, s.190-192

³⁵ Morgenthau, H.J., **Uluslararası Politika I**, Çev. B. Oran-Ü. Oskay, Ankara, 1970, s.152.

devletlerin etkisine askeri açıdan zayıf olanlardan daha az maruz kalmaktadır. Ayrıca iki ya da daha fazla ülkenin hükümetlerinin ve halklarının güçlü bir şekilde hissettikleri hedeflerle çatışan hedefleri olduğunda, askeri kaynaklar genel olarak kazanan ve kaybedenleri belirlemektedir³⁶. Burada öncelikli olarak düşünülmesi gereken nokta devletin güvenliği olmuştur. Devlet kendi güvenliğini sağlamak için askeri gücünü ve bu güce yardımcı olacak ekonomik gücünü geliştirme yoluna gitmiştir. Yani temel nokta güvenlik olmuştur, daha sonra ki adım kazanım elde etme çabasıdır. Güvenliğini iyi bir şekilde sağlamış olan devlet artık dışarı açılma yolunda oluşumunu tamamlamış demektir. Diğer devletlere istediğini yaptırma veya ihtiyacını olanı elde etme çabası bu evreden sonra başlayacak demektir. Dünya siyasetinin ve global sermayenin önemli elemanı olmak isteyen devletler bu güç oluşumunu tamamladıktan sonra zor kullanarak istediklerini elde etmeye başlamışlardır.

Bir devletin askeri açıdan gücü birçok unsura bağlıdır. Her şeyden önce, bir ülkenin kullandığı askeri teknoloji büyük önem taşımaktadır. Özellikle 20. Yüzyılda savaş tekniğinde 4 büyük yenilik meydana geldi. Bu yenilikler gelmeden önce de devletlerin geliştirdiği bazı teknikler elbet vardı. Fakat kolaylaşmış bir durum için içinde olunca, devletlerin savaşa iştahı daha çok açılmıştır. Büyük-küçük bütün savaşların ortaya çıkışının nedenlerinin başında bu nedenler gelmektedir. Bunların yanında bazı bahaneleri kullanarak yine aynı amaç uğruna savaşlar yapılmıştır. Askeri gücün bulunduğu her noktada savaş tehdidi bulunmaktadır. Sert güç her zaman yönetici ve itaat sahibi olmanın yolunu açmıştır. Sert gücün uygulaması çeşitli yollardan olabilir ama sonuçları hep aynıdır. İnsanlığın en büyük ayıplarından biridir. Güçlü olanın güçsüz olanı vurması doğanın kuralı gibi gözüксе de ortada insan olunca işler biraz daha karmaşıklaşıyor. Belli amaçlar uğruna yapılan zulümler, soykırımlar insan hayatını hiçe sayıyor. Sert gücün kullanımı bu yüzden pek iç açıcı olmamaktadır.

Sert gücün faydalı olarak kullanıldığı tek yer yine sert güce karşılık vermektir. Yani teröre veya başka bir zararlı eyleme karşı kullanılan sert güç faydalı olarak gözükmektedir. I. Dünya Savaşı'nda kara ve hava kuvvetlerinin stratejik ve taktik koordinasyonunun Almanya ve Japonya nihayetinde ortaya çıkması, ABD tarafından II.

³⁶ John M. Rothgeb Jr, **Defining Power, Influence and Force in the Contemporary International System**, s.7.

Dünya Savaşı'nda nükleer silahların kullanılması, onlara büyük avantaj sağladı. Çünkü bu argümanlar rakipleri kullanmadan önce bu devletlerin elindeydi ve savunma konusunda kimsenin bir bilgisi yoktu. Ayrıca, savaşta kullanılan teknolojinin düzeyleri ve askeri liderliğin niteliğinde ulusal güç üzerinde önemli bir etki yaratmıştır. Yeni silahlar, tanklar, savaş uçakları geliştirebilir teknolojiler içerisinde. Bunlardan en üst seviyede faydalanmak için gerekli ortamın sağlanması gerekir. Bu ortamı sağlayacak en önemli argüman paradır. Daha akademik konuşacak olursak ekonomidir. Bir ülkenin ekonomisi o ülkeni geleceğini belirler. Güç tabii ki akılla ilerler fakat satın alınabilen ihtiyaçların hepsini para alır. Sert gücün kullanılması para ile mümkündür ve sert gücü para için kullanırız. Global ortamda söz sahibi olmak için devletler güç gösterisi yapabilirler ama her olayın arkasında ekonomi yatmaktadır. Çünkü günümüz dünyasında ekonominin iyi olduğu kadar varsın. Ekonominin ne kadar iyiyse o kadar söz sahibisin anlayışı görülmektedir. Sadece devlet olarak değil en küçük toplumda bile parası olan daha fazla konuşma hakkını kendinde görmektedir. Ekonomik olaylar ve etkileşimler, bazen cezalandırıcı amaç için kullanılırken bazen de bir destek aracı olarak kullanılmaktadır.³⁷ Buna ek olarak, savaşta iyi bir teknoloji seviyesine sahip olmak ve yeni savaş tekniklerine uygun strateji ve taktiklerde mükemmel olan akıllı liderler önemli bir yere sahiptir. Üstelik bir milletin askeri gücüne mensup askeri gücün farklı kesimler arasında dağıtılmasının yanı sıra, erkeklerin ve silahların miktarı da göz önünde bulundurulurken, aynı zamanda orduyu etkileyen eğitim, moral ve doktrin gibi soyut faktörlerde söz konusudur. Bu faktörler silah ve ekipmanların kullanımı kadar önemlidir. Bu tür elle tutulamayan faktörler silah sistemlerinden yaralanabilme kabiliyeti üzerinde büyük etkiler yaratmaktadır.

Her işin içinde olması gerektiği gibi bu işin içinde de akıllı davranmak söz konusu olmalıdır. Asıl beklenen sert güç kullanıcısının bu gücü sadece kendi yararına kullanmamasıdır. Eğer ortada bir yanlış varsa ve bu yanlış düzeltmek için bir devlet görev üstleniyorsa, etrafında ki bütün devletleri etkileyeceğini bilmesi gerekir Bu işlerin bazı diplomasi kuralları vardır. Bu kuralları iyi bilen devletler her zaman konuşma hakkına sahip olacaktır.

³⁷ Haydar Çakmak, **Uluslararası İlişkiler: Giriş, Kavram ve Teoriler**, Ankara, 2007, s.210

Sert güç ilk karşımıza çıktığında amacının savaşmak ve elde etmek anlamı taşıdığını görürüz. Aslında temel amacı da bu gözükabilir. Fakat bunun yanında birkaç şey daha bu yolla çözüme isteği taşır. Öncelikle savaşma sert güç ile eş anlamlı sayılabilir. Bir topluluğun, bu devlet veya örgüt olabilir, başka bir topluluğa karşı açtığı savaş tamamıyla sert güçtür. Amacı ne olursa olsun eğer iki devlet işleri silahlarla halletme yoluna gittiler ise bunun adı sert güçtür.

Şu anda dünyada izlenen ana politika güçtür. Özellikle Amerika 1917’de dünya politikası arenasına adım attığından beri güç bakımından ağırlığını hissettirmiştir ve ideallerini bu yolla gerçekleştirme yolunu seçmiştir. Ne güçle ne de politik iradeyle desteklenmiş, kulağa hoş gelen ilkeler kadar Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Roosevelt’i tedirgin eden bir şey daha olamazdı. Kan ve demir politikası ile süt ve su politikası arasında bir seçim yapması gerekirse, kan ve demir politikasından yana olduğunu beyan ederek, bu politikanın, yalnız ulusu için değil, uzun vadede dünya içinde daha iyi olduğu görüşündeydi. Böylelikle barışın korunması, artık geleneksel güç hesapları ile değil, polis mekanizmalarıyla da desteklenen dünya çapında bir konsensüsle sağlanacaktır. Demokratik ulusların evrensel gruplaşması, bir barış vakfı gibi çalışabilecek ve eski güç dengesi ve ittifak sistemlerinin yerine geçecektir.³⁸

Avrupa ulusları, güç dengesi politikasını, doğuştan var olan kavgacılıkları veya Eski Dünya’nın entrika düşkünlüğü nedeniyle ilişkilerini düzenleme aracı olarak seçmiş değildir. Demokrasiye önem verme ve uluslar arası hukuk, Amerika’nın kendine özgü güvenlik duygusunun bir sonucu ise, Avrupa diplomasisi de dövülerek şekil verilen demir gibi zorluk altında biçim almıştır. Güç dengesi sistemi, krizleri, hatta savaşları önlemek iddiasında değildir. Düzgün işlediği zaman, hem bir devletin diğerlerini egemenliği altına alma arzusunu, hem de anlaşmazlıkları sınırlamak amacındadır. Bu sistemin amacı, barıştan çok istikrarın ve aşırılıklardan kaçınmanın sağlanmasıdır. Bu güç dengesi düzenlemesi, tanımı gereği uluslararası sistemin her üyesini tatmin edemez. Fakat hoşnut olmayan tarafın hoşnutsuzluğu, uluslar arası düzeni bozmaya kalkışacağı düzeyin altında kaldığı sürece, sistem en iyi şekilde çalışmış demektir. Güç dengesi teorisyenleri, bu sistemin uluslar arası ilişkilerin doğal şekli olduğu izlenimini yaratmaktadırlar. Soğuk Savaş dünyasında geleneksel güç kavramı kökünden yıkıldı.

³⁸ Kissinger H., **Diplomasi**, Çev. İ. H. Kurt, 3.baskı, İstanbul, 2002, s.2-36.

Genellikle tarih, çoğu zaman birbiriyle simetrik olan bir askeri, siyasi ve ekonomik güç sentezi göstermiştir. Soğuk Savaş sonrası dünyada, gücün çeşitli unsurlarının, daha uyumlu ve daha simetrik bir şekilde büyümeleri olasıdır. Sonuçta, yeni dünya düzenini kurmaları gereken en önemli ülkelerin hiçbirisinin ortaya çıkmakta olan çok devletli sistem konusunda deneyimi yoktur. Daha evvel hiç bu kadar küresel çapta bir yeni dünya düzeni kurulmamıştır. Bunun gibi, daha önceki düzenlerden hiçbirisi küresel demokratik düşüncelerle ve çağımızın hızla gelişen teknolojisi ile tarihten gelen güç dengesi sistemlerinin özelliklerini bir araya getirmek zorunda olmamıştır.³⁹

Gücü elinde tutan devlet korkuyu salıp onun etkisinden faydalanmak ister. Bunu gücünü kullanıp, daha sonrada tehdit yoluyla yapar. Etrafında ki devletlerin sivrilmesi istemediği için sürekli onları kontrol altında tutar ve en büyük gücün ve sözün kendi elinde olmasını ister. Bu yüzden zorlayıcı diplomasiyi savunur ve bunu destekler. Her zaman etrafında abi kardeş ilişkisi olması o devleti güvende tutar. Sert gücün başka getirilerinden biride budur. Gücünü göstermek her zaman seni tanımaları açısından açıklayıcı olabilir. Dünyada güçlü devletlerden ziyade, gücünün farkına varan az gelişmiş devletlerde vardır. Bunlar her zaman bir güçlünün yanında yer almak ister. Bu da onların işine gelmektedir. İki tarafta bu ilişkiden memnundur. Asıl sıkıntı güçleri eşit olan devletlerin aralarında ne farkın olduğunun ortaya çıkmasıdır.

Devletlerin aralarında ki güç farkı bir çok şeyi belirlemektedir. Sert gücü kullanan devletler diğer devletlere kullandığı bu gücün faydalı işler için kullandığını benimsetmeye çalışır. Bir bakıma iyilik için kötülük kullanma diyebiliriz buna. Etkili midir değil midir tartışılır. Fakat kullanılan sert güç her zaman arkasından farklı senaryoları ortaya döker. Barışı korumak taahhüdüyle uygulanan sert gücün bile arkasında farklı işler dönebilir. Yani bu konuda vakıf olmamız gerek konu gücü elinde bulunduran, bir kılıfına uydurup istediğini istediği gibi alabilir. Bir başka konu da, yardım getirmek için kullanılan sert güçtür. Yardım sağlamak amacıyla yapılan müdahaleler, engel teşkil eden bir durum için yine güç kullanmayı gerektirebilir.

Güç, nasıl bir devletin kaynak ve kabiliyetini belirlemede kullanılan olgu olarak görülüyorsa, sert güçte o devletin askeri imkan ve kapasitesini gözler önüne serer. Bu tanım ülkelerin ordu seviyelerini belirlemektedir. Yani güç kullanmak elindeki

³⁹ Kissinger H., **Diplomasi** (Çev. İ. H. Kurt.)3.baskı, İstanbul, 2002, s.4-11

varlıkların açıklamasıdır. İşin birde ekonomik yönü vardır. Bir devlet olarak ekonomik gücün iyi olduğu seviyede askeri gücünü ön plana itebilirsin. Devletin içinde her işleyişi etkileyen birçok güç çeşidi vardır. Sert güç bunlardan sadece bir tanesidir. Diplomasinin tarihteki oluşumundan bu güne kadar olan süreçte, ilişkilerin gelişmesi ve kazanımlar elde etmek yoluna gidildiğinde sert güç her zaman ön planda olmuştur. Son yıllarda oluşan uluslararası örgütlerin veya sivil toplum kuruluşlarının etkisiyle sert güç kullanmak zorlaştı gibi gözükse de her zaman kullanma hazır bulundurmamak her devletin yapması gerekenlerin başında gelmektedir. Dünya siyaseti artık bunu gerektirmektedir. Tehditler veya baskılar olan bu diplomasi ortamında, elinin altında güç bulundurmamak her zaman güvenli olacaktır.

1.2.2 Yumuşak Güç

Küresel iktidar yapısının değişmeye başladığı son yirmi yılda, yumuşak ve ılımlı siyaset olgusu uluslar ilişkiler alanında önemli noktaya gelmiştir. Yeni uluslararası sistem, devletlerarası ilişkilerde sert güç unsurlarının etki derecesi azaltmış, tam tersine diplomasiye, kültürel iletişime ve etkileşime dayalı yumuşak gücün önemini arttırmıştır⁴⁰. Bir ülkenin çıkarları doğrultusunda çevresine, yeni süreçler yaratarak şekil verebilmesi olarak tanımlanan yumuşak güç kavramı,⁴¹ uluslararası ilişkiler literatürüne, ABD'li siyaset bilimci Joseph S. Nye Jr'nin, 1990 yılında, "*Zorunlu Liderlik: Amerikan Gücünün Değişen Doğası*" (*Bound To Lead: The Changing Nature of American Power*) isimli kitabını yayımlanmasıyla birlikte girmiştir.⁴² Yumuşak güç terimini tanımlamak için sınırsız teori önermiştir. Başlangıçta terimi şu şekilde tanımlar. "Zorlama veya ödeme yerine cazibe ile istediğiniz şeyi elde etme yeteneği". Yumuşak gücün devletler tarafından kabul görmesi ve anlaşılması, tanımı genişletmiştir. Nye daha sonra bu

⁴⁰Abdullah Özkan, "**21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları**", Stratejik Rapor No: 70, s.3.

⁴¹ Nimet Beriker-Atiyas, "**Yeni Dünya Eski Yaklaşımlar**", Foreign Policy, Ocak/Şubat 2001, s. 48

⁴² Nye' a göre yumuşak güç, çok yeni bir kavram değildir. 19. yüzyılın sonlarında Fransa ve kısa bir süre sonra İtalya ve Almanya, dış politikalarında yumuşak güç kaynaklarından yararlanmışlardır. Hatta ABD, dış politikasında yumuşak güç unsurlarından faydalanmakta geç kalmıştır. Bkz; Joseph S. Nye, **Amerikan Gücünün Paradoksu**, Çev: Gürol Koca, Literatür Yayınları, İstanbul, Temmuz 2003, s.83-84.

tanımı değiştirmiştir. ‘*Tercih edilen sonuçları elde etmek için gündemi çerçevelemenin, ikna etmenin ve pozitif çekiciliği ortaya koymayı koordine etme araçları aracılığıyla başkalarını etkileme yeteneği.*’. Yumuşak güç, birinin fikirlerinin çekiciliği veya diğerlerinin tercihlerini şekillendirecek biçimde bir politik ajanda oluşturabilme yeteneği gibi kaynaklara dayanabilir⁴³. Yumuşak güç tanındıkça ve benimsedikçe tanımlar artmış ve anlam kazanmıştır.

Sert güç, bir devletin diğer devletlere, aksi taktirde yapmak istemeyecekleri şeyleri tehdit, ceza veya ödül vaadiyle yaptırma yeteneğidir.⁴⁴ Yumuşak güç ise, bir devletin ikna ve çekim vasıtasıyla yapmak istediği şeyleri diğer devletlere yaptırabilme kabiliyetidir⁴⁵. Yani yumuşak güç bir devletin diğer devletleri herhangi bir şey yapmaya zorlamak yerine, dolaylı bir şekilde işbirliği yaparak istediği sonuçları elde etmesidir.⁴⁶ Unutulmamalıdır ki bir devlet istediği politik sonuçlara, diğer devletlerin de o sonuçların gerçekleşmesini istemesi halinde, sert gücünü kullanmadan ulaşabilir.⁴⁷ Elbette uluslararası politikada sert güç son derece önemlidir. Nitekim devletlerin bağımsızlıklarını devam ettirmeleri, büyük lde sert glerine baęlıdır⁴⁸. Yumuşak güç otomatik olarak sert gten daha etik veya etkili değildir.⁴⁹ Ancak yumuşak güç de, sert güç kadar önem arz etmektedir⁵⁰. Gerek askeri güç kullanımının maliyetinin çok yüksek olması, gerekse askeri güç kullanılması hususunda ulusal ve uluslararası kamuoyundan onay alınması zorunluluğu, yumuşak gücü önemli hale getirmiştir.⁵¹

⁴³ Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, "**Explaining Conflict and Cooperation: Tools and Techniques of the Trade**", Understanding Global Conflict & Cooperation: Intro to Theory & The History, Ed: Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, 9. Edition, Pearson Education Limited, Edinburgh 2014, s.51.

⁴⁴ Robert Keohane and Joseph S. Nye, **Power and Independence**, 4. Edition, 2011, Pearson Longman, stoughton, s.216

⁴⁵ Ernest J. Wilson III, "**Hard Power, Soft Power, Smart Power**", 2008, s. 114.

⁴⁶ Joseph S. Nye Jr, **Amerikan Gücünün Paradoksu**, ev: Grol Koca, Literatür Yayınları, İstanbul, Temmuz 2003, s. 10-11.

⁴⁷ Joseph S. Nye Jr. And John D. Donahue, Donnelly and Sons, **Governance in a Globalizing World**, Virginia, 2000, s. 127.

⁴⁸ Joseph Nye, "**Soft Power and European-American Affairs**", Thomas L Ilgen, Hard Power, **Soft Power and the Future of Transatlantic Relations**, Ashgate Publishing Limited, Hampshire, 2006, s. 26

⁴⁹ Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, "**Explaining Conflict and Cooperation: Tools and Techniques of the Trade**", Understanding Global Conflict & Cooperation: Intro to Theory & The History, Ed: Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, 9. Edition, Pearson Education Limited, Edinburgh 2014, s. 51

⁵⁰ Joseph S. Nye JR., "**Soft Power**", **Foreign Policy**, No:80, Twentieth :Anniversary, Autumn 1990, s.166.

⁵¹ R. Kutay Karaca, "**in'in Değişen Enerji Stratejisinin Dış Politikasına Etkileri (1990-2010)**, Uluslararası İlişkiler, Cilt 9, Sayı 33, Bahar 2012, s. 94.

Yumuşak gücün amacı, diğerlerini yumuşak araçlarla istediğiniz şeyi istemeye motive etmektir. Bu hedeflere ulaşmada önemli olan faktörler arasında fikir ve ideoloji, kültürel davranış ve söz konusu ulusun küresel, bölgesel ve ekonomik politik yapısı sayılabilir.

"Eğer istediğim şeyi isteyebilmeni sağlayabilirsem, o zaman yapmak istediğim şeyi yapmaya seni zorlamama gerek kalmaz" felsefesine dayanan yumuşak güç, politik bir aktörü herhangi bir şey yapmaya zorlamak yerine, onunla dolaylı bir şekilde işbirliği yaparak istenilen siyasi sonuçların elde edilmesidir⁵². Yumuşak güç diğerlerinin tercihlerini değiştirebilme yeteneğine dayanır.⁵³

Uluslar ekonomik ve hayati stratejik kaynakları araştırırken, arzu amaçlarına ulaşmak için dış politika adımlarını yeniden inşa etmeye çalışıyorlar. Bunu yapabilmek için ülkenin ekonomik ve stratejik gücünün omurgası olan bilgi ve teknolojik etkinin ön planda olması gerekmektedir. Devletler, kültür, kimlik, kurumsal yapılar, siyasi değerler, ahlaki temele ve meşruiyete dayanan politikalar uyguladıkları takdirde, uluslararası alanda bir çekim merkezi haline gelmektedirler.⁵⁴

Tarihsel yörüngelerinde ulusal güç ölçümünde önemli rol oynadığı gözükmektedir. Her şeyden önce tarih teriminin, farklı anlamları ve kullanım alanları nedeniyle karmaşık bir yapıya sahip olduğunu bilmemiz gerekir.

Bununla birlikte sosyoloji, ekonomi, coğrafya ve birçok disiplin, tarih disiplinin alanına girmiştir. Tarih ayrıca zaman içinde anlam boyutuna sahip bir toplum ve bireyler ortaya çıkarır. Geçmişte yaşananlar ile günümüzde neler olup bittiği ile gelecekte neler olacağı arasında bağlantı kurmaya yardımcı olur. Bu bağlamda tarih, ülkelerin geçmiş ve şimdiki koşulları arasında bir bağlantı kurduğundan, politika ve tarih arasında da önemli odak noktaları vardır.

Ülkelerin eski tarihsel sınırları, diğer ülkeler üzerinde etki yaratmak için yararlı olabilir. Günümüzde Rusya veya Türkiye örneği bu konuyu daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir. Geçmiş tarihini altın sayfalarında yer alan modern devletler yumuşak

⁵² Joseph S. Nye Jr, **Amerikan Gücünün Paradoksu**, Çev: Gürol Koca, Literatür Yayınları, İstanbul, Temmuz 2003, s. 10-11.

⁵³ Joseph S. Nye Jr, **The Powers to Lead**, Oxford University Press, New York, 2008, s.29

⁵⁴ Soner Karagül, **"Türkiye'nin Balkanlardaki Yumuşak Güç Perspektifi: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı"**, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, 2013, s.82.

güç araçlarını bu yolla kullanabilme konusunda diğer devletlere göre bir adım öndelerdir.

O halde küresel siyasetin gündemini belirlemek ve kültür, kimlik, sosyal ve siyasal değerler, kurumsal yapılar, ahlaki temele ve meşruiyete dayanan politikalar ve buna benzer araçlar vasıtasıyla diğer ülkeleri cezbetmek, onları ekonomik ve askeri araçlarla tehdit etmek veya ikna ederek değişmeye zorlamak kadar önemli bir etki oluşturur.⁵⁵ Hatta cezbetmek zorlamadan daha etkilidir.⁵⁶

Yumuşak güç yaklaşımı ele alınırken bütün devletlerin aynı yumuşak güç enstrümanlarına sahip olmadığını bilmek gerekir. Günümüzde devletler var olan yumuşak güç potansiyeli çerçevesinde diğer aktörleri etkilemekte ve onların nezdinde cazip bir konuma gelerek politikalarını kabul ettirmektedir⁵⁷. Örneğin, ABD'nin yumuşak iktisadi gücü, kendi ekonomik sistemi, eğitim sistemi ve ülkenin siyasi oluşumu, ayrıca Hollywood gibi dünyaca ünlü sinema sektörü ve dünya çapındaki çeşitli markalardan kaynaklanırken ya da Japonya yumuşak gücünü büyük teknolojisi ve kültürel mirasından alırken, kapasitesi düşük devletlerden aynı etkileri beklemek doğru olmayacaktır. Tüm bu özellikler, ülkenin siyasi özelliklerine ve dönemin uluslararası siyasi ilişkilerine göre değişiklik gösterebilir. Mevcut uluslararası ilişkiler atmosferinde, sivil toplum örgütleri, hükümet kurumları ve hatta devletler, ülke grupları arasında güç kullanma konusunda neredeyse mutabakata varmışlardır ancak askeri gücün kullanımının gerekliliğini gösteren olaylar hala çelişkiler yaratmaktadır. Nye'ye göre "demokratik barışın hüküm sürdüğü bilgi çağında post-sanayi toplumları arasındaki ilişkilerde yumuşak güç uygulanmakta olsa da, dünyanın sanayileşme bölgelerinde genellikle güç daha fazla önem kazanmaktadır."⁵⁸ Bu bağlamda söz konusu güç kaynaklarının, statik olmadığını ve günümüz dünyasında sürekli değişmeye devam ettiğini görüyoruz. Günümüzde devletler var olan yumuşak güç potansiyeli

⁵⁵ Joseph S. Nye Jr, **Amerikan Gücünün Paradoksu**, Çev: Gürol Koca, Literatür Yayınları, İstanbul, Temmuz 2003, s. 10-15.

⁵⁶ Joseph Nye, "**Soft Power and European-American Affairs**", Thomas L Ilgen, Hard Power, Soft Power and the Future of Transatlantic Relations, Ashgate Publishing Limited, Hampshire, 2006, s. 26

⁵⁷ Abdullah Özkan, "**21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları**", Stratejik Rapor No: 70, s. 12.

⁵⁸ Joseph Nye, **Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History**, s. 63.

çerçevesinde diğer aktörleri etkilemekte ve onların nezdinde cazip bir konuma gelerek politikalarını kabul ettirmektedir.⁵⁹

1.2.3 Akıllı Güç

Akıllı gücü basitçe tanımlamaya çalışırsak sert güç ve yumuşak gücün birlikte kullanılması diyebiliriz. Dış politika, bir devletin istediklerini elde etmek için kaynaklarını ve eforunu iyi harcaması gereken bir mecradır. Bu yüzden yeri gelir sert gücü yeri gelir yumuşak gücü kullanabilir. Her iki gücü de elinde etkili kullanabilen hükümetler akıllı güce sahip olmuştur. Bu kavram da Joseph Nye tarafından ortaya atılmıştır. Akıllı güç, güçlü bir ordunun gerekliliğinin altını çizen, aynı zamanda ortaklıklara ve yatırımlara destek veren bir kavramdır. Son yıllarda meydana gelen, kazanım açısından zayıf ve etkisiz savaşlar, sert gücün uygulayan devlet için yıpratıcılığını göstermiş oldu. Bu ağırlıktan kurtulmak isteyen devletler sert güç ve yumuşak gücün bir bileşimi olan akıllı gücü araştırmaya başladılar. Her iki gücün de tek başına eksiklerinin olması devletleri akıllı güce itti. Sert gücün ekonomik yaptırımlara odaklanması ve yumuşak gücün cazibe yoluyla elde ettikleri fakat zaman ve hassasiyet konusunda ince bir çizgi üzerinde bulunması, doğal olarak başka arayışların önünü açtı. En önemlisi akıllı güç zorlamak veya çekmenin dışında bir güç türü olarak karşımıza çıktı.

Güçlü bir askeri yapının gerekliliğinin altını çizen aynı zamanda ittifaklar, ortaklıklar ve kurumlara büyük yatırımlar ile ilerleyen akıllı güç, sert güç ve yumuşak gücü daha da güçlendirmek adına atılan adımlardan sayılabilir. Yani taraflar her zaman birbirini beslemektedir. Devletler, kültür, kimlik, kurumsal yapılar, siyasal değerler, ahlaki temele ve meşruiyete dayanan politikalar uyguladıkları taktirde, uluslararası alanda bir çekim merkezi haline gelmektedirler.⁶⁰

⁵⁹Abdullah Özkan, "21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları", Stratejik Rapor No: 70, s. 12.

⁶⁰ Soner Karagül, "Türkiye'nin Balkanlardaki Yumuşak Güç Perspektifi: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, 2013, s.82.

Her ne kadar akıllı güç herhangi bir ülke tarafından uygulanabilse de, esas olarak Amerika'nın dış politikasını analiz etmek için kullanılan bir terimdir ve Amerika'nın dünya çapında itibarının azalmasıyla daha fazla önem arz etmektedir. Amerika uluslararası alanda çok büyük bir çekim gücüne sahip olan bir ülkedir ve bu durum diğer ülkelere oranla daha fazla hayranlık uyandırmasına neden olmaktadır.⁶¹ Akıllı güç Amerika'nın askeri, ekonomik gücünün ve onun kültürel ve ideolojik çekiciliğinin, her ikisini de destekleyen bir güce dönüşmesi açısından önemsenmektedir. Amerika hükümetleri, dış politika topluluğunda kullanılacak akıllı bir iktidar yaklaşımının huzursuz bir Amerikan halkını güvence altına alacağına, kırılğan bir hükümet bürokrasisini birleştireceğine inanmaktadır. Amerikan tarzının ekonomik, sosyal, siyasal, teknolojik alanlarda dünyayı sarması, bu ülkenin hegemonyasının diğer devletlere karşı uygulanması konusunda daha uygun bir dış politik ortamın oluşmasını sağlamaktadır.⁶²

Tek başına sert güce veya yumuşak güce eğilmek, ikisini de kullanabileceğimiz bir olanağımız varken hata olacaktır. Akıllı güç devletlerin halkları ile uyum içinde olmalarını ve ulusun bu hedeflere ulaşma kabiliyetlerini ayırt etmelerini sağlar. Yine burada anahtar nokta bölgesel ve küresel eylemlerin etkilerini dikkate almaktır. Bunun içinde devlet liderlerin uygulanacak diplomasi stratejileri iyi bilmeleri ve doğru uygulamaları son derece önemlidir.

Sert güç, askeri tehditler ve ekonomik teşvikler yoluyla yürütülen ve ordu ya da ekonomik güç gibi maddi kaynaklara dayanan zorlayıcı güçtür. Buna karşılık yumuşak güç, cazibe ve özendirmeden kaynaklanan ikna edici bir güçtür ve maddi olmayan kaynaklara dayandırılmıştır. Günümüzde gerek askeri güç kullanımının maliyetinin çok yüksek olması gerekse askeri güç kullanılması hususunda ulusal ve uluslararası kamuoyundan onay alınması zorunluluğu, yumuşak gücün kullanımını önemli hale getirmiştir.⁶³ Kitle iletişim araçları kullanımının son derece yaygınlaştığı günümüz dünyasında, ülkelerin yumuşak güç imkanlarından yoğun bir biçimde faydalanmaları, hem sert güç vasıtasıyla ulaşılmaması zor olan dış politik hedeflerini gerçekleştirmelerini

⁶¹ Zbigniew Brzezinski, **Stratejik Vizyon**, Çev: Sezen Yalçın ve Abdullah Taha Orhan, Timaş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, Ocak 2013, s. 51.

⁶² Zbigniew Brezezinski, **Büyük Satranç Tahtası Amerikanın Küresel Üstünlüğü ve Bunun Jeostratejik Gereklilikleri**, Çev: Yelda Türedi, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2016, s.43-50.

⁶³ R. Kutay Karaca, "**Çin'in Değişen Enerji Stratejisinin Dış Politikasına Etkileri** (1990-2010), Uluslararası İlişkiler, Cilt 9, Sayı 33, Bahar 2012, s. 94.

kolaylaştıracak hem de dış politik hedeflerine ulaşmada sert güç kullanılmasının ortaya çıkaracağı yüksek maliyetlerin en aza indirilmesini sağlayacaktır.⁶⁴ Hangisinin daha etkili olduğunu akademik ve politik oturumlarda tartışılrsa da, bu güçlerin bileşimi akıllı gücü ortaya çıkarmaktadır. Genel olarak, yumuşak güç stratejilerinin, çağdaş uluslararası sistemde, sert güç stratejilerinden daha etkili olduğu görülmektedir. Sert gücün çöküşü, dünya düzenindeki değişikliklerden kaynaklanırken, yumuşak gücün kudreti, dayanıklılığı ve sürdürülebildiğine dayanmaktadır. Yumuşak gücünde zayıflıkları olduğu için, akıllı güç stratejilerinin gücü dikkate değer kılınmıştır.

1.3 Sert Güç ve Yumuşak Güç Ayrımı

İki güç arasındaki bağlantı özellikle Soğuk Savaş döneminde ortaya çıkmış ve ne kadar etkili olduğu görülmüştür. Kavram olarak siyasetçiler tarafından açıklamaları yapılmaya bile yumuşak güç devletler tarafından kullanılıyordu. Devletlerin güçlerinin en etkili biçimde kullanılması için diplomasi ile askeri gücünün birlikte ve etkili bir şekilde kullanılması önemlidir. Bu güçleri birlikte ve sistemli ilerletmek, olası bir güç kullanma durumunda devletleri bir adım öne geçirmektedir. Fakat iki güç arasında büyük farklar bulunmaktadır. Bu farklılıkları birleştirip ortaya bir savunma gücü kurmak devletlerin asıl meselesidir. Sert güç ile yumuşak güç arasında önemli bir denge söz konusudur. İki güçten birinin fazla kullanılması, diğerini kullanma şansını azaltabilir.

Sert güç ve yumuşak güç arasındaki fark, bir ülkenin arzu ettiği sonuçları elde etmenin çeşitli yollarına dayanmaktadır. Sert güç bir ülkenin askeri güç uygulamaları yoluyla bir ülkeyi zorlama veya komuta etme yollarını içerirken, yumuşak güç, değerleri, kültürün veya bir ülkenin yönetimiminin yapısını kullanarak müdahale etme biçimidir. Bu tanımlara rağmen Nye, yumuşak güç ve sert gücün madalyonun iki yüzü olduğunu ve bazen birbirlerini güçlendirdiğini ve bazen birbirine karıştığını iddia etmiştir.⁶⁵

⁶⁴ Abdullah Yeğin, "İran'ın Yumuşak Gücü", SETA Analiz, Sayı 118, Şubat 2015, s. 10.

⁶⁵ Joseph S. Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, s.25.

Çağdaş dünya düzeninin özellikleri sert güç alanını daraltmaktadır. Bununla birlikte, yumuşak gücünde sınırları olabilir. Örneğin zaman zaman, iktidarın somut unsurları aracılığıyla başka bir ülkeyi cezbetmek amacıyla yaptığı girişimler, farklı çalışmalarda tartışıldığı gibi kültürel emperyalizm olarak düşünülebilir. Hükümetler politikaları kontrol ediyor gibi görünmektedir, fakat burada, sivil toplumlarda yerleşik kültür ve değerleri önemli rol oynamaktadır.

Yumuşak güç, büyük ölçüde ülkenizi ve toplumunuzu uluslararası alanda varlığını devam ettiren diğer ülkelere ve toplumlara, ne kadar iyi tanıtıp onları ne denli kolay etkileyebildiğinizle ilgilidir.⁶⁶ Ancak hükümetler belirli dönemlerde yumuşak gücü kontrol altına almakta ve yumuşak güç unsurları üretmekte zorlanırlar.⁶⁷ Dolayısıyla yumuşak güç, sert güçte olduğu gibi tamamen devletlere bağlı değildir ve yalnızca devletler tarafından şekillendirilemez.⁶⁸

Bir diğer konuda zaman ve etki farkı. Yani sonuç alma süreleri ikisinde de farklı olabilir. Sert güç kullanımı hemen sonuç alımını gerçekleştirebilir ama etkisi uzun soluklu olmayacaktır. Yumuşak güç ise uğraş ve çaba gerektirir. Bu gereksinimler uzun yıllar alır. Hükümetler yumuşak güç oluşturmak için önce iç politikayı iyi bir noktaya getirip örnek olacak hareketler sergilemelidirler. Daha sonra dış politikada başarılı olup bir cazibe merkezi haline gelebilirler. Bu noktadan sonra yumuşak güç etkisi daha fazla olan getirileri devletlerin önüne sunacaktır.

Yumuşak gücün eleştirel tarafını görmeden önce, bu kavramı tanımlama girişimlerini dikkate almak gerekir. Yumuşak güç, diğer devletlerin sizin istediklerinizi istemelerini sağlama kapasitesi olarak tanımlanabilir.⁶⁹ Bu güç türü ülkelerin kültürlerini tanıtmaya çalışmaları bağlamında ilerlemeye koyulmuştur. Yeni bir güç sistemi, bir yol gösterici olarak ortaya çıkması anlaşılmasını zorlaştırmıştır. Hele herkesin sert güce aşina olduğu bir siyasal ortamda, onu zorlu bir sürecin beklediği ve kabullenme sürecinin uzayacağı açıktı. Sert güç, bir aktörün tehdit oluşturması ya da teşvikler sunması yoluyla başkalarının pozisyonlarını değiştirmesini sağlama kapasitesine

⁶⁶ Nurullah Gür, "Yeni Türkiye'nin Yumuşak Güç Unsuru: Turizm", SETA Perspektif, Sayı 58, Temmuz 2014, s.2.

⁶⁷ Joseph S. Nye, **Amerikan Gücünün Paradoksu**, Çeviren: Gürol Koca, Literatür Yayınları, İstanbul, Temmuz 2003, s. 11.

⁶⁸ Abdullah Yeğin, "İran'ın Yumuşak Gücü", SETA Analiz, Sayı 118, Şubat 2015, s.8.

⁶⁹ Mehmet Sait Arbatlı ve İhsan Kurar, "Türk Dizilerinin Kazak-Türk Kültürel Etkileşimine ve Türkçenin Yaygınlaşmasına Etkisi", Turkish Studies, Cilt 10, Sayı 2, Kış 2015, s. 38.

dayanmaktaydı. Siyasette istediğini başka yolla alabilmenin yolu olarak yumuşak güç ortaya çıktı. Bu tam anlamıyla bir cazibeyi ifade etmektedir. Yani zor kullanmak yerine cazibeyi kullanmak anlamına gelmektedir. Hatta politika alanları dışına da çıkabilen yumuşak güç, yatırımı kendine yapan aktörler için çok bir çaba sarf ettirmeden büyük kazanımlar elde etmesinin önünü açmaktadır. Bu nedenle aktörler tarafından, arzu ettikleri sonuçları elde etmek için kullanabilecekleri önemli bir araç haline gelmektedir.

Nye, bu tür güç biçimlerinin bağımlı olduğu farklı kaynakların tanımlanması yoluyla sert ve yumuşak güç biçimleri arasındaki ayrımı açıklığa kavuşturmayı amaçlamıştır. Burada esas nokta sert gücün basit ve yıkıcı olmasıdır. Bir insanın veya bir devletin tehdit etme kapasitesi, fiziksel şiddete başvurma araçlarına sahip olmasının verdiği bir özellik olarak görülür. Açıkça paraya ya da diğer kaynaklara sahip olunması aktörü bu yola sevk etmiş gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Diğer yandan yumuşak güç kullanımında bir devletin özelliği, kültürü, politik değerleri gibi farklı argümanlara dayanmaktadır. Ortak değerler, kurumlar veya kültür gibi sosyal yapılarla ilişkisi olan argümanlar yumuşak güç için birincil önem taşımaktadır.

Bu konuda liderlerin edindiği tavırda çok önem taşımaktadır. Devleti veya örgütü yöneten bir lider atacağı adımlar doğrultusunda o topluluğun cazibesini iyi veya kötü yönde etkileyebilir. Burada bir seçim ortaya çıkmaktadır. Bu seçimler doğrultusunda iç ve dış politika belirlenir ve güç seçimleri yapılır. Daha da ileri gidersek liderler arasında ki ilişkide bütün bunların sonuçlarını değiştirebilir. Yumuşak gücü arzulayan bir topluluk her zaman yapıcı karakterde olmalıdır. Fakat zıt bir durumda duyulan ilgi ve alaka yerini çatışmaya bırakabilir. Bu durum yumuşak gücü kullanmaya engel teşkil etmektedir. Bu durum stratejik iktidar konusudur. İktidar çalışmaları ne yönde ilerlerse ihtiyaçlarda o şekilde ilerlemektedir. İhtiyacın ne yönde olduğu her zaman gücün türünü belirler. Son yıllarda ele aldığımız konu yumuşak güç üzerinden ilerlemekte ve eğilim bu yöne doğru kaymaktadır. Çünkü baktığımızda devletlerin cazibeye olan ihtiyacı veya iştahı epey fazladır. Bunu sanat veya sporda ki atılımlardan açıkça görebiliriz. Bunun nedeni, yumuşak gücün sorunları çözmekte daha etkili bir güç kaynağı olduğunun farkına varılmasıdır. Dahası askeri kuvvetin kullanılmasının yerine daha ahlaklı bir yol izlenmesi, bütün güce maruz kalanların isteyeceği bir durum olacaktır.

Gücün başarılı bir şekilde uygulanışı niyetle ilgili bir durumdur. Bir devlet ne niyetle güç uygulamak istediğinin kararını verdikten sonra seçim yapabilir. Bir aktörün zorlamadan ziyade çekim mekanizması yoluyla güç aramaya çalıştığı bir duruma dönersek, bu tür bir davranış ilelebet kalıcı ve etkili olacaktır. İlişki düzeni ve sağlığı konusunda da etkili adımlar atılmasına zemin hazırlanmış olacaktır.

1.3.1 Politik Güç

Uluslararası sistemin büyük kısmına egemen devletler etki etmektedir. Devletler dış politikalarını uluslararası sistemin genel dinamiklerini ve diğer devletlerin dış politikalarını dikkate alarak yürütürler. Uluslararası sistemde taktik manevra yeteneklerine göre, devletler; süper güçler, büyük güçler, bölgesel güçler ve küçük devletler çeşitlenir. Süper güçlerin stratejik planlaması ve projeksiyonları genellikle başka bir süper gücün eylemlerini şekillendirir. Bu çerçevede büyük güçlerin stratejik planları çoğunlukla süper güçlerin stratejik ve taktiksel planlarından etkilenmektedir. Devamında bölgesel güçler, süper güçler ve büyük güçlerin eylemlerini, çoğunlukla kendileri tarafından belirlenen uluslararası sistemin genel dinamikleri ile birlikte ele almak zorundadırlar. Süper güçlerin ve büyük güçlerin hareketlerinin kesiştiği alanlarda bölgesel veya küçük güçlerin stratejik esneklik alanı artabilir.⁷⁰

Devlet içinde bakacak olursak, siyasi güç her yerdedir. Görünür veya görünmezdir. Günlük sosyal ilişkilerde, insan ideolojilerinde ve eylemlerinde kendini gösterir. Bir insan gücü ararken, güç insanı da süreci de etkileyebilir. Adam iktidara geldiğinde ise güç adamdır. Ancak, siyasal iktidar kavramını anlamak için iktidarın sürekli evrildiği sürece bakılabilir. Elbette güç kavramı ön yargıyı içerir. Politik güç aslında toplumun özünü içerir. Güç geliştiğinde bir toplumun özünü etkiler.

⁷⁰ Ahmet Davutoğlu, **Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu**, İstanbul: Küre Yayınları, 2008, s.74.

Bir devletin güç kabiliyetinin belirlenmesinde liderlik kalitesi de önemli bir belirleyicidir. Özellikle bir ülkenin liderliğinin niteliği, o devletin liderlerinin politik beceresi ve sahip olduğu becerikli liderlerin sayısı olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda vasıflı politik operatörlerin, tanımlanmasına ihtiyaç vardır. İkna ve etki tekniklerindeki bilgi yeterlilikleri nedeniyle, farklı politika alanlarında iyi bir şekilde çalışabilen liderler her zaman ülkenin başarılı bir yol izlemesinde etkili olmuştur. Yetenekleri nedeniyle liderler her zaman avantaj olmuşlardır.

Bir ulusun gücü hükümetin kalitesiyle doğru orantılıdır. Çoğu zaman, hükümetin kalitesi belirli bir devletin güç ve zayıflık kaynaklarını belirler. İyi bir hükümet sadece yetenekli liderler tarafından kurulabilir. Dış politikanın amaçlarını ve bunları gerçekleştirmek için kullanılan yöntemleri ve hedeflerin yerine getirilmesi için mevcut olan iktidar arasındaki dengeyi oluşturmak, bir ulusun en önemli iktidar temelidir. Çeşitli ilişkilerin kurulduğu uluslararası arenada bunun önemi farklı düzeylerde görülmektedir. Dış ve iç politikalar arasındaki geleneksel ayrım kırılma eğiliminde olduğu için ülkeler arasındaki, sosyal politik ilişkiler önem kazanmıştır. Dolayısıyla, bu konuya paralel olarak, hükümetler sadece yerli halktan değil aynı zamanda diğer ulusların iç ve dış politikalarını yürüten kamuoyundan destek almaları gerekmektedir.

Bu süreçlerin ışığında, politikanın yakın zamandaki davranışları, yalnızca geleneksel diplomasi ve askeri silahlarla değil, propaganda silahıyla da desteklenmesi gerekmektedir. Etkili propagandanın siyasal iktidara ne kadar faydalı olduğunu son yıllarda görmekteyiz.

Sonuç olarak liderin kişiliği, motivasyonu bireysel özellikleri, politik davranışları bir devletin siyasi duruşunu ve güç yeteneklerini de etkiler. Siyasi davranışların yanı sıra, hem kendi halkına hem de diğer ülkelerin insanlarına kendini kabul ettirme yetenekleri de büyük önem taşır.

1.3.2 Zorun Rızaya Dönüşümü

Uluslararası arenada bir ülkenin en önemli albenisi itibarıdır. İyi yönetsel becerilerin, dünyada saygın bir ülke olma yolunu açması nedeniyle güvenilirlik kavramı ön plana çıkmaktadır. Uluslararası alanda itibar ve güvenilirlik kazanmak için, hükümetin hem belirli bir eylemi gerçekleştirme hem de bunu yapma isteğine sahip olması gerekmektedir.

İtibar kazanmanın yolları pek çok yöne bağlıdır ve bir dizi meseleyle ilişkilendirilebilir. Ayrıca itibarın nasıl elde edileceğine dair negatif ve pozitif ayrım yapılabilir. Dolayısıyla itibarın kazanmanın doğası gereği, prestijden kaynaklı, devletlerin gücü etkilenebilir. Diğer ülkeler bizim istediğimiz sonucu istediğinde, zorlayıcı gücümüzü kullanmadan istediğimizi elde edebiliriz⁷¹.

Yumuşak güç uzun bir süredir sert güç kadar etkili görünmektedir. Çünkü uzun vadede, bir ülkenin tercihlerini değiştirmek için askeri müdahaleye gerek olmadığı gerçeğinden dolayı daha faydalı hale gelecektir. Diğer taraftan, sert güç araçlarının, dünyanın farklı bölgelerinde hala devam eden ve çoğu durumda bir çatışma patlak verdikten sonra bazı askeri uygulamalar seviyesinde, hala önemini koruduğunun altı çizilmelidir. Çevreyi stabilize etmek için gerekliliği yadsınamaz. Aynı zamanda sert güç, bir harekete başlamadan önce bir ülkeye karşı engelleyici rol oynayabileceğinden, bir çekim kaynağı olabilir.

Bu gerçeklere rağmen yumuşak güvenlik tehditlerinin ve yumuşak gücün önemi göz ardı edilememelidir. Yumuşak güvenlik tehditleri, ülkelerin yaşam kalitesi ve ekonomik refahı için risk oluşturma kapasitesine sahiptir. Bir devletin stratejik kararları ve yönetim işlevlerini yerine getirme yeteneği ve kabiliyeti bu tehditlerden kötü etkilenebilir. Günümüzün, belirsizlik profili ile dolu olduğu düşünülürse, bu tehditlere ilişkin yumuşak gücün önemi bir kez daha karşımıza çıkar. Bu nedenle, daha etkin olmak için uluslararası ilişkilerde mevcut eğilimleri analiz ederken, sert ve yumuşak gücün eşit derecede önemli olduğu düşünülmelidir.

⁷¹ **Governance in a Globalizing World**, Ed: Joseph S. Nye, and John D. Donahue, Donnelly and Sons, Virginia, 2000, s. 127.

Sert güç diğerlerine aksi taktirde yapmayacakları şeyleri tehdit ceza veya ödül vaadiyle yaptırma yeteneğidir⁷². Yumuşak güç diğerlerinin sizin istediğinizi istemeleri nedeniyle arzu edilenlerin elde edilmesi yeteneğidir⁷³. Yumuşak güç iki şekilde işlemektedir. birincisi ülkelerin İstenilen davranışı üretecek olan normlar ve kuruluşlar ile hemfikir olmalarını sağlayarak, ikincisi ise ülkeleri bu norm ve kuruluşları takip etmeye ikna ederek.⁷⁴

Sert ve yumuşak güç kavramı, farklı derecelerde baskı ya da ikna etme araçları olan bir sürekliliktir. Bu kavramların etkinliği, güç kaynaklarının erişilebilirliğine bağlıdır. Bağımlı oldukları farklı kaynakların tanımlanması yoluyla sert ve yumuşak güç biçimleri arasındaki ayrımı açıklığı kavuşturabiliriz. Daha yüksek milli gelire sahip olan bir ülke sert güç olarak istediklerini daha hızlı bir şekilde elde edebilir. Ama tam anlamıyla bir kazanç elde edilmiş diyemeyiz. Fakat yumuşak güç, devlete komplike bir edinim sağlar. Tehdit veya zor ile kazandığın bir şeyi saygı ve itibar ile kazanmak bütün devletlerin istediği bir özelliktir.

Sert ve yumuşak güç özelliğinin ayırt edici özelliklerinden biri de zamandır. Sert güç üretmenin kaynakları somut olduğu için, yumuşak güce göre çok daha az zaman gerektiriyor. Yumuşak güç uzun bir zaman zarfında maddi olmayan kaynakların gelişmesi nedeniyle inşa edilmesi nispeten daha uzun sürer. Benzer şekilde, sert güç ve yumuşak güç stratejilerinin kazanımlarının zamansal boyutu farklıdır. Askeri veya ekonomik baskı, kısa sürede bir sonuca varırken, cazibe ve ikna uzun vadeli değişime yol açma eğilimindedir. Bunun nedeni, kavramın içsel bir yönünden kaynaklanmaktadır. Sert güç, devletin kendi davranışlarından farklı bir şekilde davranması gibi istemeden gerçekleşebilir. Yumuşak güç ise gönüllü olarak, seçtiği devletin tavrını değiştirir.

Yumuşak güç kavramı, ülkelerin, kültürü, müziği, sineması, sanatı, demokrasisi, teknolojisi, sanatı, sosyal ve beşeri sermayesi ve bunun gibi unsurlar vasıtasıyla diğer aktörlerin cazibesini kazanmaya yönelik olarak yürüttüğü faaliyetlerin, söz konusu

⁷² Robert Keohane and Joseph S. Nye Jr., **Power and Independence**, 4. Edition, 2011, Pearson Longman, stoughton, s.216

⁷³ Robert Keohane and Joseph S. Nye Jr., a.g.e s.216

⁷⁴ a.g.e s.216

aktörler tarafından nasıl algıladıkları ile ilgilidir⁷⁵. Cezbetmek daima zorlamadan daha etkindir ve demokrasi, insan hakları, bireysel fırsatlar gibi değerler çok cezbedicidir⁷⁶.

Uluslararası politikada bir ülkenin Yumuşak gücü öncelikle kültürü, politik değerleri ve dış politikası olmak üzere üç kaynağa dayanır⁷⁷. Yumuşak güç; birinin fikirlerinin çekiciliği veya diğerlerinin tercihlerini şekillendirecek biçimde bir politik ajanda oluşturabilme yeteneği gibi kaynaklara dayanabilir⁷⁸. Yumuşak güç otomatik olarak set güçten daha etik veya etkili değildir.⁷⁹

Sert gücün etkinliği sınırlanmakta ve sadece sert güç kaynaklarına dayanan başarılı dış politikalar bulmak zor olmuştur. 2003'te ABD'nin Irak'ı işgali birçok güç unsuru açısından başarısız olmuştur. Bu başarısızlık yumuşak gücü, ABD' nin küresel kamu güvenini de etkilemiştir.

Yumuşak güç kavramının da zayıf noktaları vardır. Kültür etkisinin siyasal iktidara eşit olmaması nedeniyle bir dengesizlik hali oluşuyorsa, yumuşak güç o devlete zarar verebilir. Bununla birlikte etkisiz yumuşak güç stratejileri genellikle istisnadır. Yumuşak gücün her türlü politikadan üstün olduğunu varsaymak yanlış olacaktır.

Devletlerin askeri güç kullanmak veya diğer devletlere sert güç unsurları ile zorlamak yerine, çekim gücüne yol açan ve bir başka ülkenin tercihlerini şekillendiren unsurları kullanması günümüz siyasetinde daha çok önem kazanmıştır. Nye ' ' yumuşak güç, zorlama veya ödemeler yerine cazibe ile istediğiniz şeyi elde etme yeteneğidir. Bu bir ülkenin kültürünün, politik ideallerinin ve politikalarının çekiliğinden gelir'⁸⁰ diyerek, bir güç biçimi olarak yumuşak gücün aslında bir cazibe gücü olduğunu belirtmiştir.

⁷⁵ Mustafa Kutlay ve Osman Bahadır Dinçer, "Türkiye'nin Ortadoğu da ki 'Bölgesel Güç' Potansiyeline İlişkin Ampirik Bir İnceleme", Akademik Ortadoğu, Cilt 6, Sayı 2, 2012, s. 84.

⁷⁶ Joseph Nye, "Soft Power and European-American Affairs", Thomas L Ilgen, Hard Power, Soft Power and the Future of Transatlantic Relations, Ashgate Publishing Limited, Hampshire, 2006, s. 26

⁷⁷ Joseph S. Nye Jr., "The Information, Revolution and Power", Current History, Januray 2014, s.20

⁷⁸ Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, "Explaining Conflict and Cooperation: Tools and Techniques of the Trade", Understanding Global Conflict & Cooperation: Intro to Theory & The History, Ed: Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, 9. Edition, Perason Education Limited, Edinburh 2014, s.51.

⁷⁹ Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, "Explaining Conflict and Cooperation: Tools and Techniques of the Trade", Understanding Global Conflict & Cooperation: Intro to Theory & The History, Ed: Joseph S. Nye. Jr and David A. Welch, 9. Edition, Perason Education Limited, Edinburh 2014, s. 51

⁸⁰ Joseph Nye; **Soft Power: The Means to Success in World Politics**, 2005, s.65

İKİNCİ BÖLÜM

2.YUMUŞAK GÜÇ

2.1 Yumuşak Güç Uygulamak

Yumuşak gücü kullanmanın en büyük zorluğu, gücü kullanırken devletlerin kullandığı argümanların bazılarının o devletin elinde olmamasıdır. Dünyanın ekonomik, sosyo-politik ve çevresel koşulları değiştikçe, gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerin sorunlarının miktarı ve kalitesi artar. Bu sorunları çözmek için ülkelerin ortak eylemlerine ihtiyaçları vardır. Her ne kadar bireysel organize edilen kalkınma yardımı faaliyetleri ülkelere yardım sağlasa da, küresel ısınma, açlık ve doğal afet gibi büyük ölçekli küresel sorunlar daha koordineli bir grup faaliyeti gerektirmektedir. Bu çalışmaların ülkeler için farklı amaçları olmuştur. Yardımların türü yere ve zamana göre değişeceği için, yardımın amacı da değişebilir. Bazı ülkeler sorumluluk duygusunu üstlenerek hareket ederken, bazıları da kendi ekonomik ve politik çıkarlarını arttırmayı tercih etmişlerdir. Bu bağlamda kalkınma yardımları ve dayanışmaları ülkelerin yumuşak güç kapasitesiyle ilişkilendirebiliriz.

Yumuşak güç, bir ülkenin kültürü, politik idealleri ve politikalarının çekiciliğinden oluşur. bizim politikalarımız diğerlerinin gözünde meşrulaştığında,

yumuşak güç kuvvetlenir.⁸¹ Bağımsızlığını korumak isteyen dünya devletleri için sert güç güce sahip olmak bir zorunluluktur.⁸²

Yumuşak güç aslında hızla büyüyen küresel ortama bir yanıttır. Yeni bir fikir olmasa da tanım ve anlam konusunda çok gençtir. Yeni yabancı ilişkilerin ortaya çıkması mevcut ilişkileri de başka bir boyuta taşımıştır. Devletlerin dış politikalarını geliştirmesi ve etkili uygulaması bir yükümlülüktür. Dış politikayı basitleştirmek adına atılan adımlar bu güç türünü kabul edilebilir kılmıştır. Çok kutuplu dünyada daha fazla aktörün bulunduğu ortamda, daha fazla platform ve daha fazla bilgi adına yarışlar başlamıştır. Başkalarını çekme veya itme, harekete geçirme yeteneği bu yeni karmaşık dünyada, yumuşak güç kritik bir dış politika kolu olmuştur.

Avrupa Birliği'nin yeni üyeleri cezbetme kabiliyeti yumuşak güç uygulamasına verebilecek en güzel örneklerden biridir. AB uluslararası bir kuruluştur ve onun başarısı, üye olmayan devletler arasında Avrupa entegrasyonu projelerine katılma arzusunu oluşturmaktır. Bu gelecek vaat eden temele dayanarak AB yumuşak gücü, masada bir koltuk sunma açısından çekicilik yaratıyor. Diğer yandan Avrupa devletleri arasında barışı ve güvenliği sağlıyor, ekonomiyi düzenliyor. Bir bakıma AB' nin yumuşak gücü hem kendine hem devletlere faydalı oluyor.

Yumuşak güce sahip olan ülkelerin çoğu zaman sert güç varlıkları bu süreçlere dahil değildir. Çeşitli hükümetlerin, hükümetler arası örgütlerin ve sivil toplum kuruluşlarının kalkınma yardımı, kalp ve zihin kazanmadaki etkinliklerinden dolayı yumuşak güç etkili bir araç olarak görülmektedir. Bunun yanında yabancı yardımlar, genellikle alıcı hükümetle örtülü bir pazarlık yoluyla , diplomatik ve stratejik amaçlara ulaşmak için tasarlanan yumuşak güç aracı olarak görülebilir.

Nye 'in teorisi incelendikten sonra nihai karar her zaman yönetim türüne ve ulusun aşırılıklarının daha iyi ve uzun süreli sonuçlara ulaşmak için, yumuşak güce sahip olmasına sahip olmasına bağlıdır. Bu ABD hükümeti örneğiyle desteklenebilir. Bush yönetimi sırasında, Amerikan dış politikası sert güç politikasını kullandı. 11 Eylül 2001'de New York ve Washington'daki terör saldırıları, ABD' nin savaş potansiyeli bahanesiyle sert güç kullanımını gerçekleştirdi. Amerika'nın imajı ve uluslararası

⁸¹ Joseph Nye, "Soft Power and European-American Affairs", Thomas L Ilgen, Hard Power, Soft Power and the Future of Transatlantic Relations, Ashgate Publishing Limited, Hampshire, 2006, s. 26

⁸² Joseph Nye, a.g.e, s. 26

düzyeyde ayakta durması aniden azaldı ve Amerikan karşıtlığı, özellikle de Müslüman dünyasında zirveye ulaştı. Buna karşılık, Rusya ve Çin'in yumuşak gücün cazibesini seçtikleri görölüyor. Rusya'nın yükselen petrol fiyatları ve Vladimir Putin'in izlediği başarılı ekonomik ve politik yol göz önünde bulundurularak milyarlarca dolar kazanılmıştır. Rusya diplomasi, yardım, yatırım ve ticaret yollarıyla farklı ülkelerde nüfuz kazanmaya çalışmaktadır. Benzer şekilde dünyanın en büyük döviz rezervleri olan Çin, dış politikasını teşvik ve diyalog içinde sürdürmektedir.

Küresel güç gün geçtikçe değişmekte ve eski kesinlikler yok olmaya yüz tutmaktadır. Siyasi ve ekonomik güç batıdan doğuya ilerlemekte, hükümetlerden çok devlet dışı aktörler ön plana çıkmaktadır. Zorluklar nadiren ulusal sınırlar içinde kalmakta, artık işbirlikleri zorlamayla değil rıza yoluyla yapılmaktadır. Bu ilişkileri daha karmaşık bir yapıya getirmekte, gücün sınırları, tehdit ve yaptırımlar daha belirgin hale gelmektedir. Böyle bir ortamda planlı ve stratejik adımlar atmak, gücü elinde bulunduran aktörler için kaçınılmaz bir durum olmuştur.

2.2 Yumuşak Güç Unsurları

Dış politika, ulusal politikaların bir imajı olsa da, bazı kuralların dış politika yapım yöntemlerinde uygulanması oldukça önemlidir. Yumuşak güç ve dış politika yöntemlerinin bazı önemli unsurları vardır. Bu iki olgu küresel güce ulaşmayı amaçlamaktadır. Öncelikle bölgesel daha sonra küresel etkinlik hedeflenir.

Ülkenin yumuşak gücü üç kaynağa dayandırılmaktadır. Kültür, politik değer ve dış politika. Yumuşak güç için kültür, başkaları için cazip olan yerlerden ve düşüncelerden ibarettir. Politik değer yurt içi ve yurt dışında yaşadıkları, dış politikalar ise bir devleti diğer devletler meşru ve ahlaki otorite olarak gördüklerinde oluşabilir. Geun Lee, yumuşak gücün kaynaklarının ülke imajı, düşünceler, teori, söylemler,

gelenekler, kültür, eğitim ve ülkenin ulusal ya da küresel sembolleri olduğunu ve yumuşak gücün bu kaynaklar doğrultusunda kullanıldığını savunmaktadır.⁸³

Ulusal gücün önemini belirlerken, kültürün önemi ayrıntılı gözden geçirilmelidir. Yaygın olarak kullanılan bir kelime olduğu için, kültür her zaman tek bir kelime altında çeşitli anlamları dahil etme yeteneğine sahip popüler bir terim olmuştur. Daha açık bir ifadeyle, kültür, devletlerin ve diğer politik kurumların dış politikalarına yönelik temel açıklamalardan birine hizmet etme kapasitesi nedeniyle 20. Yüzyılın ikinci yarısında oldukça yüksek bir popülarite kazanmıştır. Kültür ayrıca bir devletin karar vericilerini de etkilemektedir ve bu etkiler nedeniyle, bir devletin dış politika davranışı doğrudan kültürel etkiler tarafından şekillenebilir. Bu doğrultuda kültür etki yaratma kapasitesi açısından bir dış politika aracı olabilir. Bağımsız bir değişken olarak görülen kültür zamanla dış ilişki tercihlerini de açıklar duruma gelmiştir.

Kültürü önemli bir güç unsuru olarak ele alırsak, hükümetler üzerinde belirleyici rolü gözlenmektedir. Etkili kültürel özellikleri olan ülkeler, diğer ülkeler üzerinde önemli ölçüde önemli etkiler yaratabilir. Amerikan kültürü dünyadaki her şeyi yakalayabilmesi nedeniyle bir örnek olarak gösterilebilir. Güçlü askeri kurumları ve ekonomik yapısı yanında, Amerikan özellikleri tüm dünyayı etkilemektedir. Her yıl binlerce öğrencinin eğitim almak için geldiği ülkenin ve okulların eğitim sistemi, dünyaca ünlü Hollywood film ihracatçıları ve yapımcıları gibi bir çok unsur dünya da yankı ve merak uyandırıyor.

Ülkelerin tarihsel geçmişinin önemi de, hükümetler tarafından kabul görmektedir. Çünkü tarihsel olgular ulusal gücü pekiştirmek ve iç istikrarı olgunlaştırmak için önemli roller oynayabilir. Tarih, Hükümetlerin ve toplumsal dinamiklerin ihtiyaçları nedeniyle ülkelerin kolektif geçmişini kavramsallaştırmak için iktidardaki ya da muhalefet siyasi partiler tarafından kullanılmıştır. Örneğin, Nazi Almanya'sında tarih toplumu kontrol altına almak için kullanılmıştır. Bu bağlamda yaratılış ve süreklilik, ulusal tarihi yeniden yazmak için çok önemli rol oynayacaktır ve ulusun bilincini güçlendirmenin yolunu açmaktadır. Her ülkenin bir kahramanlık tarihi versiyonları vardır. Bu bir ulusun görünen ihtiyaçlarına uyacak şekilde yorumlanmıştır.

⁸³ Geun Lee, **A Theory of Soft Power and Korea's Soft Power Strategy**, Graduate School of International Studies, s.6

Kültür ve tarihi yörüngelere ek olarak, üçüncü maddi olmayan araç olarak ideolojinin öneminin de altı çizilmelidir. İdeoloji terimi siyasette önemli bir yer tutar. Önemine rağmen operasyonel bir tanımdan yoksundur. İdeoloji genel olarak bir grup yada topluluğun karakteristiği ile yakından ilişkili bir dizi inanç, düşünce ya da tavırlar kümesi olarak tanımlanır. Politik ideoloji ise siyasal rejim ve onun kurumları içinde buldukları konum ve rolleri hakkında insanların tuttuğu fikir ve inanç dizisi olarak tanımlanır. Bu anlamda politik ideoloji bazen politik kültür veya politik gelenekle eşanlamlı olabilir.

Politik değerler olarak yumuşak gücün önemine bakacak olursak, bir devletin içerde ve dışarda izlediği adımlar potansiyel bir kaynak olarak görülür. Bu anlamda ülkelerin insan hakları ve demokrasi gibi değerlere önem vermesi çekicilik anlamında büyük fayda sağlamaktadır. İç politikada uygulanan doğru adımları dış politikaya yansıtmak dünyanın dikkatini çekmektedir. Politik değerler olarak devletler buna önem verirlerse, yumuşak gücü anlamak ve uygulamak çok zor olmayacaktır.

Dış politika, bir diğer yumuşak güç kaynağı olarak göze çarpmaktadır. Uluslararası ortamda atılan adımlar, devletleri dünya siyasetinde bir noktaya ulaştırmaktadır. Devletler bu noktanın neresinde durması gerektiğini kendileri belirlemektedir. Eğer yüksekleri hedefliyorsa, diğer devletlerin ilgisini ve beğenisini kazanması gerekmektedir. Burada bir prestij söz konusu olmaktadır. Devletler izledikleri adımlarla prestij kazanabilir veya aksi takdirde kaybedebilir bu nedenle tepkilere sebep olabilir. Yumuşak güç adına dış politika ne denli önemli olduğu göze çarpmaktadır. Bunun yanında ekonomi ve askeri güçte önemli yumuşak güç kavramlarıdır.

Politik ve sosyal davranışlarla ilişkileri olduğu için ideolojiler tarafından yaratılan etki çok önemlidir. Bir ideolojinin kullanımının gözlenmesi, bir devletin her durum içinde ki rolüyle ve güç yetenekleri ile ilgili ipuçları verebilir. Her şeyden önce, bir ideolojinin en önemli işlevlerinden biri, politik bir rejime ve kurumlarına meşruluk kazandırma kabiliyetidir.

İdeolojinin yardımıyla, devletler siyasal rejimin politik çerçevesini şekillendirir ve işletir. Vatandaşlara bu politik rejim içindeki hakları, görevleri ve sorumlulukları hakkında bilgi sağlanır. Ayrıca ideolojiler aynı zamanda dayanışma ve seferberlik

sağlayıcısı ve bu ideolojileri takip eden insan grupları için birleştirici ve bütünleyici bir mekanizma olarak da rol oynarlar. İdeolojiler, insanlar için birleştirici rol oynayabildiğinden, sosyal sıkıntı ve endişe dönemlerin de de güçlü araçlar olarak kullanılabilirler.

İdeolojiyi paylaşan insanlar için sağlanan kimlik duygusu, belli bir ülkenin vatandaşları arasında iç barışa yol açacak ve onların ülke hedefleri ve amaçları yüksek derecede duygusallık içerecektir. İnsan doğası gereği, duygusallık söz konusu olunca ideolojiyi benimsemek çok kolay olacaktır. Bunun yanında ideoloji iktidar yapıları ile doğru orantılıdır.

İdeoloji 20. Yüzyıldan önce siyasi yaşamda önemli bir yere sahipti. Muhafazakarlık, liberalizm, sosyalizm, faşizm gibi büyük ideolojiler dönemin iktidar yapılarına göre ve halkın isteğine göre işleyiş alabiliyordu. Ancak 20. Yüzyıldan sonra ki dönemi farklı şekilde etkiledi. Belli bir ülkende iktidar kaynaklarının derecesi, askeri yetenekleri, ekonomik kaynakları ve teknolojik gelişmeler ideolojinin daha büyük bir role sahip olmasının önüne geçti. Soğuk Savaş dönemi sırasında ideolojik arka plan , genel anlamda dış ilişkilerin doğasını belirledi. İdeolojiler özellikle bu dönemde zirve yaptı. İki kutuplu sistemin bir yanında ABD diğer yanında Sovyetler birliği olması seçim yapma hakkını daralttı. Destekledikleri ideolojilere dayanan baskın yapı nedeniyle, diğer ülkeler bu iki güçten birini izlemeyi tercih ettiler. Bu ideolojik çatışmalara rağmen, bir grup ülke bu alanın dışında hareket etmeyi tercih etti. Daha sonra ideolojilerin askeri çatışmaları destekleyici yönü ortaya çıkınca yavaş yavaş önemini yitirdi.

Soğuk Savaş dönemi sona erdiğinde, uluslararası ilişkiler yeni dinamikler ve sorunlar üzerine oturmaya başladı. Komünizmin sona ermesiyle birlikte ideolojik düşünce yapısı iyice güç kaybettiyse etkileri devam etti. Savaşlardan yeni çıkan ve kendine bir yol belirlemek isteyen yeni devletler, milliyetçilik veya islami köktencilik gibi yeni ideolojik varsayımlar diğer düşüncelere karşı meydan okumaya başladı.

Tüm bu noktalar dikkate alındığında yumuşak gücün önemi kabul edilebilir bir hal aldı. Yeni kurulan devletlere büyük güçler tarafından edilen yardımlar yumuşak güç oluşturmanın temel taşlarını oluşturdu. Bu edilen yardımlar diğer ülkeler tarafından iyi bir örnek noktası olarak görüldü ve bir cazibe noktası oluşturuldu. Yumuşak gücün

sonuçları, sert güç gibi zorlanmadan meyvelere dönüştürmelidir. Aksi takdir güç bir işe yaramazsa kazanılan onca özellik boşa gidebilir.

Uluslararası ilişkiler daha sıcak bir hal almaya başlayınca daha ılımlı ideolojiler oluşturuldu ve benimsendi. Bunlar daha çok politik ideolojilerdi. Bu daha istikrarlı bir dış politikanın önünü açtı. Bir ulusal güç oluşturmaya da yardım olan bu düşünceler yumuşak güç sahibi olmanın da kaçınılmaz gereksinimleri oldular.

Diplomatik araçların kalitesi ve etkinliği de doğrudan dış politikayla etkilidir. Dış politika uygulaması çeşitli tekniklere dayanmaktadır. Diplomatik uzmanlığa sahip olmayan bir devlet uzun süreli ilişkilerden ziyade kısa süreli adımlar atabilir. Diploması, diplomatlar tarafından işlenen, doğrudan hükümetlerin etkileşimlerini içeren bir iletişimdir. Diplomasinin önemi, kendine özgü doğasının ardında gizlidir. Örneğin , askeri güç başka devletler üzerinde önemli bir etkiye sahip olsa da, söz konusu etki diploması rolüyle sömürülebilir veya güçlenebilir.

Modern diploması temelleri, Avrupa'da 15. Yüzyılda atıldı. Ortaya çıkışın ilk yıllarında hükümetler arasında ki ilişkileri yürütürken, günümüzde bir çok örgüt ve ya hükümet dışı organla diploması ilişkileri yürütülebiliyor. Bu bağlamda, siyasi doğayla ilgili olarak diplomasinin merkezi özelliği siyasal iletişimdir diyebiliriz. Günümüzde haber hızının en üst seviyeye çıkması yüzünden yanlış anlaşılma riskinin önüne geçen bir hizmet olarak da karşımıza çıkabilir.

Dünya daha entegre hale geldikçe, bir devleti etkileme kapasitesine sahip olmak en önemli konulardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Askeri teknikler modern zamanlardaki ilk çözüm yöntemleri olarak kabul edilmediğinden, devletler arasındaki diplomatik etkileşimlerin bir yöntemi olarak pazarlığın önemi artmış ve iktidarın politik yönleri tartışılmaya başlanmıştır.

Askeri gücün hala geçerli görüldüğü, önemini yitirmediği fakat uygulamak konusunda global sisteme ayak uydurulması zorunluluğu olan bir ortamda yumuşak güç dediğimiz güç çeşidi, devletlerin daha çok uygulama yoluna gidecekleri, daha maliyetsiz bir yol olarak gözümüze çarpıyor. İlk ortaya çıktığı dönemlerde askeri gücün tamamlayıcısı olarak gözükse de şimdilerde, günümüz uluslararası arenası yumuşak gücü sert güç kadar önemli görüyor. Çünkü uzun vadede, bir ülke bir meseleyle ilgili anlayışını değiştirirse, bu anlayışın şekillenmesi için askeri müdahaleye gerek olmadığı

gerçeği o ülke için işleyişi daha faydalı hale getirecektir. J. Nye bu terimi ‘‘zorlama ya da demeler yerine cazibe ile istediğiniz şeyi elde etme yeteneği’’ olarak tanımlar.⁸⁴ Sert güç enstrümanlarını kullanmaktan kaçınmış olan ülkeler uluslararası alanda güvenirliği st seviyede olan devlet haline geleceklerdir. Eğer devletler yumuşak güç argümanlarını değer ve politikalarıyla güçlendirmeyi başarırlarsa sert gten daha verimli bir adım atacaklardır. Her ikisi de belirli bir ülkenin yabancı veya iç politika hedeflerini gerçekleştirmeye alışkın olsalar da, hangisinin yüksek oranda tercih edilebileceği sorusu halen farklı platformlarda tartışılmaktadır.

Dünya siyasetinin değişen erevesi ile ilgili olarak Soğuk Savaş sonrası dönem özellikle incelenmelidir. Uluslararası ilişkilerin ivme kazanması ve en önemli konuları, Soğuk Savaş ve sonraki döneme denk gelmektedir. Savaş atmosferi 1991 den sonra büyük bir değişime uğrayarak, farklı ama yeni dünya ilişkilerinin temeli oluşturulmuştur. Sonuç olarak yeni dönüşümler yeni tanımlar yapılması gerekiyordu. Yeni birçok ülkenin ortaya çıkması ve bu ülkelerin uluslararası arenada ki yerleri dengeleme sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Yine de ideolojik sınırlar yenilmez hale geldikçe; ülkeler arasında etnik dini çatışmalar yeni bölgesel savaşları beraberinde getirdi. Mülteci sorunlarının da ortaya çıkmasıyla birlikte dış ve i çatışmalar artmaya başladı. Devamında insan hakları ihlalleri de başladı. lkeler içindeki istikrarsızlıkların yanı sıra küresel terörizm ve dünya çapındaki terörist ağlar özellikle otoritenin olmadığı yerlerde daha çok gelişme imkanı buldu. Ek olarak hızlı sanayileşme ve modernleşmenin bir sonucu olarak, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler arasında gelir eşişsizliği problemi çıkmıştır. Bu konular Soğuk Savaştan sonra tartışılmaya başlandı ve farklı zmler gerektirdiği ortaya ıktı. Zorlayıcı gücün bazı konularda bir zm yolu olarak görülmesinin karşısında duran devletler cazibenin uluslararası ilişkiler gündeminde bir odak noktası olması gerektiğini gördüler. İktidarın bir ikinci yüzü olarak cazibeyi kullanmak akla yatan ve mantıklı olabilecek esaslar barındırıyordu. Her ne kadar terimin bir geçmişi olsa da, 1991 yılında J. Nye yumuşak güç terimini ortaya atmıştır.

⁸⁴ Joseph S. Nye, Jr, **Soft Power: The Means to Success in World Politics**, New York: Public Affairs, 2004, s.35

Özellikle Soğuk Savaş dönemine odaklanmamızın ana nedeni değişen uluslararası dinamikler ve bunların bölgesel politikaya yansımalarıdır. Sovyet Birliği'nin Çöküşü uluslararası aktörlerin sayısını artırırken, dünyada yaşanan sorunların ciddiyetine büyük bir dikkat çekmek gerektiği ortaya çıktı.

Ülkenin küresel imajını oluşturmada olumlu ve arkadaş canlısı dış politika izlemesi gerektiği bilinmektedir. Sert gücün ülkenin küresel imajını ve güvenilirliğini nasıl etkilediği hakkında da bilgi sahibiyiz. Bu bağlamda iyi bir liderlik ve ahlaki etik, diğer ülkelerin halklarının zihniyetlerinde pozitif küresel imaj oluşturmada çok önemlidir. Bu geçmişte araları iyi olmayan devletler için gelecekte iyi ilişkiler kurmaya da yardımcı olacaktır. Diğer ülkeler üzerinde herhangi bir baskınlık oluşturmaya yönelik olmayan ifadeler, konuşmalar ve diğer eylemler belirli bir ülkede iyi ilişkiler kurmanın uzun bir yolunu bulabilir. Sorunları birlikte çözerek, politikalarını ve stratejilerini anlayarak, iki ülke arasında dostane ilişkiler kurmanın yanı sıra, güvensizliği ve kuşkuları azaltmaya yardımcı olmaktadır.

Kültürel, eğitimsel, bilimsel ve ticari alışveriş etkinliklerinin teşvik edilmesi, ülkeler arasında birbirleriyle yumuşak bir imaj geliştirmeye de yardımcı olabilir. Bu tür aktivasyonlar, ülkenin gençliğini iyileştirmek için her iki ülkeye de fayda sağlayacaktır. Diğer ülkeler de kendi kültürünü yaymak ve araştırmalarını geliştirmek için, ilişkideki ülkenin barışçıl imajını yaymak için destek olacaktır.

Medya, bilgi ve teknoloji, ülkenin imajını küresel ölçekte tasvir etmede çok önemli bir rol oynamaktadır. Devletler basın, radyo, film, televizyon edebiyat ve sanat alanlarındaki atılımlarını ilerletirlerse hareket alanı daha da genişlemiş olacaktır. Medya, internet ve teknolojiye yapılan yatırımlar, yumuşak gücün kullanılması konusunda önemli çekicilik unsurları yaratılması ve insanların algılarının şekillendirilmesi konusunda oldukça önemli bir yere sahiptir.⁸⁵ Bu unsurlar diğer ülkelerdeki bilgileri toplamak amacıyla da çok faydalıdır. Ülkeler istenilen sonuca ulaşmak için ellerindeki bütün kabiliyetleri kullanma çabasındadırlar. Yumuşak güçten yararlanmak, komut istemine ulaşıldığı zaman işe yaramaktadır. Sonuç olarak yumuşak güç kontrol edilemez ama yumuşak güç araçları aktörlerin elindedir. Kültür ve değerler topluma aittir. Bütün

⁸⁵Haluk Özdemir, “Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, s. 140.

bunların toplamı gücü etkili kılmaktadır. Bu gücü kullanmak stratejik adımlar ve koordineli bir çalışma gerektirmektedir. Gücü kullanın yapacağı bir yanlış hamle yıllar boyunca inşa edilmiş bir birikimi yerle bir edebilir.

2.2.1 Yumuşak Gücü Ölçmek

Yumuşak gücün analizinde kaynaklar esas alınmaktadır. Mevcut kaynakların net bir resmi olmadan gücün etkin bir şekilde büyüklüğü belirlenmesi zordur. Devletin güçlü ve zayıf yönleri ele alınarak bir analiz yapılmalıdır. Kaynakların mümkün olan en iyi şekilde kullanımı ele alacak stratejiler geliştirilmeli ve buna göre hareket edilmelidir. Çoğu devlet için yumuşak güç, etki, yeni politikalar ve inisiyatifler şeklinde ortaya çıkaracak eylemler bulunmaktadır. Bu eylemleri stratejiye aktarmak yumuşak gücü doğru kullanmanın yolunu açacaktır. Öncelikli hedef güvenilirlik kazanmak olacaktır. Bununla birlikte iletişim bu kaynakların en etkili olduğu alan olacaktır.

Sert güce genel bir yaklaşım gözüyle bakacak olursak askeri gücü ifade etmektedir. Siyasi bir yapılanmanın ordu ve üs gücü, askeri yetenekleri, kendi ülkesi dışındaki askeri hacmi gibi değerlerden bahsedilmektedir. Ekonomik güç, parayla ilgilidir. Para hacmi ve bu parayla gelişmişlik arasındaki doğru orantıda ki ilişkiyi inceler. Yumuşak güç ise en basitinden istediğini zor veya para ile kullanmak yerine kendi tarafına çekme yoluyla elde etme kabiliyetidir.⁸⁶ Karl Deutsch gücü, çatışmalarda üstün gelme yeteneği ve engelleri aşma yeteneği olarak tanımlamaktadır.⁸⁷ En genel anlamıyla sonuçları etkilemedir. Etkileşim devletler veya aktörler arasında iletişim ile sağlanmaktadır.

Bir devletin iletişim hacmi, diplomatik kaynakları ve küresel ayak izi uluslararası topluma katkısını ölçmeyi amaçlamaktır. Devletlerin bu konudaki amacı, uluslararası kitlelerle etkileşime girme, işbirliği sağlama ve küresel sonuçları

⁸⁶ Joseph Nye, Yumuşak Güç, Elips Kitap, Ankara, 2005, s.5

⁸⁷ Karl W. Deutsch, *The Analysis of International Relations*, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1968, s.22

şekillendirebilme başarısı yakalamaktır. İletişim hacmi, bir devletin yurtdışında sahip olduğu büyükelçiliklerin sayısı, çok taraflı kuruluşlara üyelik ve deniz aşırı ülkelerle girdikleri diyaloglar gibi durumları içerir.

Tabii ki hükümetler yumuşak güç argümanlarını kontrol etmede sınırlı kontrole sahiptirler. Bu durumda İngiltere örneğini ele alacak olursak özel sektör gücü listelenemeyecek kadar çok fazladır. Birkaç örnek verecek olursak Rolls Royce, Burberry ve British Airways gibi şirketler dünyada önemi çok fazla olan markalardır. Diğer taraftan Premier Lig gibi spor dünyasının en büyük arenalarından birine sahiptirler. İngilizlerin film, müzik, mimariye ve tasarıma verdikleri önemde güç kalibresini arttıran başka argümanlardır. Konuya bu yönüyle bakacak olursak ölçü olarak üst seviyede olduklarını görmekteyiz.

İngiltere'nin yumuşak gücü çok güçlü bir sivil toplumdan yararlanmaktadır. Birleşik Krallık' ta ki özel sektör kadar sivil toplum, hayır kurumları, dini topluluklar, kültür kurumları ve hatta sendikalar gibi çeşitli kuruluşlarda son derece çeşitlidir. Bu kuruluşlar uluslararası alanda yumuşak güç için hayati öneme sahiptirler. Bilindiği üzere İngiltere, bir dizi önemli küresel ağ ve çok taraflı kuruluşların kalbinde kısılanacak bir konuma sahiptir. G-7, BM Güvenlik Konseyi ve Avrupa Birliğine kadar İngiltere'nin her uluslararası sonuç tablosunda yeri vardır. Bu çok büyük nitelikler kazandırsa da bazen handikapları ile de karşılaşabilir.

Başka örnekler verecek olursak Almanya'nın mühendislik becerileri ve kültürlerine sahip çıkmaları, Amerika'nın öğrenci çekim gücü ve özel sektörü yumuşak güç oluşturma anlamında ki kazanımlarındandır. Amerika özellikle medya konusunda bu konuda diğer devletlerden önde gözükse de bazı konularda oluşan dezavantajları onları aşağı çekmektedir.

Bir ülkenin iş modelinin çekiciliği, yenilik kapasitesi ve düzenleyici çerçevesi, her zaman üst düzey bir beğenilme taşımaktadır. İnsanlara ulaşma olanağı büyük ölçü taşımaktadır. Bu konuda bu üç devlet başı çekmektedir. Yumuşak güç için, hedeflere ulaşma yolunda, bu ağları kurmak ve sıralamak şarttır. 21. Yüzyılda bir devletin dış politika üretme ve kaldırabilme kabiliyeti üzerinde daha fazla durması beklenmektedir. Fakat bu hakkı elde etmenin ilk adımı bir ülkenin sahip olduğu yumuşak gücü anlamaktır.

Yumuşak güç, bir ülkenin itibarını ve etki potansiyelini destekleyen temel yapı taşlarını oluşturur. Yumuşak güç kaynakları çeşitlidir, ancak hepsinin bir ülkenin nasıl algılandığı konusunda bir fikri vardır. Küresel kamuoyu, bir ülkenin yumuşak güç kaynakları tarafından büyük ölçüde bilgilendirilmektedir. Güç daha yaygınlaştıkça ve ağlar küresel sonuçlara ulaşmak için daha önemli hale geldikçe, yumuşak gücün para birimi takdir edilmeye devam edecektir. Yumuşak güç kaynaklarını daha önemli bir seviyeye taşımıştır. Bu kaynaklara sahip olmak elbette ki zorunludur ancak hedef kitlelere ulaşmak ve onlarla temas halinde olmak için gerekli olan iletişim stratejileri iyi belirlenmelidir. Yumuşak güç ve iletişim, birbirine bağlıdır ve karşılıklı olarak güçlenirler. Sonuç uluslararası etkilere ulaşana kadar güçlenmeye devam edecektir.

Bir ülkenin yumuşak güç kaynakları; siyasi kurumların kalitesi, kültürel çekiciliği, diplomatik ağının gücü, yüksek öğretim sistemlerinin küresel itibarı, ekonomik modellerinin çekiciliği ve dünyayla olan dijital etkileşimi olarak özetlenebilir. Bunlara yardımcı olacak öğeler ise; hükümet etkinliği, yaşam kalitesi, ekonomik rekabet gücü gibi etkenlerdir.

Bir kavramın değeri, kullanımın genişliği ve sıklığı ile ilgili olsaydı, yumuşak güç fikri sadece bir başarı olarak görülecekti. Bu kavramın ölçülmesi, yumuşak gücü ortaya çıkaran kavramların ölçülmesiyle mümkün olacak. Konu itibarıyla yumuşak gücü ölçmek büyük sorun olarak göze çarpmaktadır. Akademisyenler bu konuda araştırmalarını ve tartışmalarını sürdürmektedir. Yumuşak güç ölçülebilir mi? Yumuşak güç eleştirmenleri tam net olmamakla beraber bazı tezler öne sürmüştür. Bunların haklı veya haksız olduğunu savunmak bizi yanlışta sürükleyebilir. Çünkü kavram elindeki kaynaklar kaliteli olsa da işe yaramayabilir. Olumlu anlamda kazandırdıkları bir devlete büyük katkılar sağlıyorsa ölçmek kolaylaşabilir. Fakat diğer bir taraftan kaynakları az olan bir devlette yumuşak gücü etkili olarak kullanabilir. Devletlerin yumuşak gücü kullanmaktaki temel amaçları burada en önemli nokta olarak önümüze çıkmaktadır.

2.2.2 Yumuşak Güç Diyalogu

Yumuşak Güç etkileşimler yoluyla belirli bir noktaya ulaşmaktadır. Bu etkileşimler büyük topluluklardan bireye kadar herkesin elinden geçebilir. Tek bir insan bile yaptığı bir hareketin yükümlülüğü olarak, büyük bir insan topluluğunu etkileyebilir. Dolayısıyla nesnel ve öznel öğeler yumuşak gücü etkileyebilir. Bu öğeleri üç temel noktada inceleyebiliriz.

Dijital platformlar ve sosyal medya, günümüzde hem devletlerin hem de devletin uygulayacağı diplomasinin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Dijital diyalog, medya ve kamu diplomasisini etkileyeceğinden yumuşak gücün doğru bir elemanı olarak görmek mümkündür. Daha kapsamlı düşünürsek teknolojinin son yirmi yılda gündelik yaşamı değiştirdiğini söylemek yanlış olmaz. Medya, ticaret, günlük sosyal etkileşimimiz teknolojiyle değişti. Aynı şey dış politika içinde söylenebilir. Teknoloji ve hükümet sık sık bir araya gelmeye başlamıştır. Hangi ülkeler teknolojiyi benimsemiş, dijital dünyaya ayak uydurmuşsa, medya platformları aracılığıyla yumuşak güç diyalogunu geliştirmiştir. Günümüzde gerek askeri güç kullanımının maliyetinin çok yüksek olması gerekse askeri güç kullanılması hususunda ulusal ve uluslararası kamuoyundan onay alınması zorunluluğu, yumuşak gücün kullanımını önemli hale getirmiştir.⁸⁸

İdeal olarak dijital diplomasi, diplomatların anlayışını geliştirmek ve nihayetinde daha iyi bir politika sunabilmek için hem devlet hem de devlet dışı aktörlerin daha geniş kitlelerle doğrudan etkileşime girmesine izin verilmelidir. Artık sosyal medya alanında söylenenleri takip etmek, uluslararası anlamda ülkeler için çok önemlidir. Daha iyi lanse durumu için, daha geniş kitlelere ulaşma amacıyla gereklilik haline gelmiştir. Etkili iletişim bu konuda önemli yer edinmiştir. İletişim alanında konuyla ilgili uzmanlar bu konuda politikalar belirlemelidir. Dijital diplomasi yumuşak güç erişimini genişletip yeni aktörler yaratmıştır. Hem dışa dönük hem iç akışlar iletişim ve kitlelere ulaşma kabiliyeti artmıştır. Bu nedenle diplomatların halkla ve aktörlerle doğrudan iletişim kurmalarını sağlayan ve teşvik eden bir ortam oluşmuştur. Toplumsal bir süreç olarak

⁸⁸R. Kutay Karaca, "Çin'in Değişen Enerji Stratejisinin Dış Politikasına Etkileri (1990-2010), Uluslararası İlişkiler, Cilt 9, Sayı 33, Bahar 2012, s. 94.

nitelendiren iletişim, yalnızca herhangi bir konuda bilgi vermeyi değil, aynı zamanda ikna ederek yönlendirmeyi amaçlamaktadır⁸⁹. Bu bağlamda tüm iletişimsel etkinlikler özünde siyasal niteliktedir.⁹⁰

İkinci olarak dünyanın büyük bir bölümünü kapsayan uluslararası anketleri sayabiliriz. Bu anketler oylama yolları ile ankete katılan bireyleri bir seçim yapmaya götürmektedir. Bu seçim yapılırken göz önüne alınması gereken nokta, belirlenen hedeflere giden yolların belirlenmesidir. Yani bir hedefin dikkat çekmesi ve kabul edilebilir olması bu yolla önemli bir hale gelmektedir. Bu projelerin amacı ve kullanılması yeni küresel ortamda yumuşak gücü doğru bir şekilde geliştirmek olmuştur.

Üçüncü olarak karşımıza çıkan öge metodolojidir. Yumuşak gücün uygulanmasını bir bilim olarak ele alırsak, bu bilimde uygulanan yöntemlerin tümünün ortaya çıkarılması anlamına gelmektedir. Mantıksal açıdan irdelemek ve çeşitli bilimlerden yararlanarak ilerleme konusunda önemli bir unsur olarak gözükmektedir. Yumuşak gücün geliştirilmesi safhasında ortaya çıkacak sorunları çözmek için metodoloji önemli bir elemandır. Yöntemleri birbirleriyle karşılaştırarak aralarındaki bağları ve nesnel dayanakları araştırmaktadır. Bu yolla daha kapsamlı bir yumuşak güc uygulaması için adımlar atılmaktadır. Asıl amacı yumuşak gücün işe yarayıp yaramadığını ölçüp biçmektir. Zıt görüşlerden faydalanmak ve yeni fikirler elde etmek için kullanılır.

Teknolojik küreselleşme ile diğer şebekeler ile fiziki sınırları ortadan kaldırarak, kuruluşların küresel, bölgesel ve ülkesel bazda örgütlenmesi yapılarını değiştirmiştir. Farklı örgütlenmeler aynı zamanda tehdidin biçimini ve algılama şeklinde değiştirmiştir.⁹¹

Burada anlaşılması gereken temel nokta, güç uygulayıcı devletin gücün hangi amacını istemekte olduğudur. Kamu kurumlarını ve politik değerlerini bu anlamda istediği amaca göre şekillendirmektedir. Çekiciliğini istediği alanda geliştirerek buna

⁸⁹ Emine Yavaşgel, **Siyasal İletişim: Kavramlar ve Ardındakiler**, Ebabil Yayınları, 2004, Ankara, s.2.

⁹⁰ Emine Yavaşgel, a.g.e, s.2.

⁹¹ Hüseyin Bayazıt, “**Teknolojik Küreselleşmenin Güvenlik ve Strateji Alanındaki Gelişmelere, Uluslararası Güvenlik ve Strateji Kuruluşlarının İşlevine ve Yapılanmasına Etkisi**”, İstanbul, 2005, s.1-2.

göre adımlar atmaktadır. Çekiciliğin de en etkili yolu kültür etkileşimidir. Bir ülkenin kültürü, diğer ulusların kolaylıkla tanımlayabileceği evrensel değerleri desteklediğinde, doğal o ülkenin kültürü çekici kılınır. Erişim ve kültürel üretim hacmi geniş bir hale gelirse yumuşak gücün üretilmesi kolaylaşır. Sonuç olarak hizmet veren kültür üretildiğinde işler daha da kolaylaşacaktır. Bir ülkenin kültürel üretiminin hem kalitesini hem de uluslararası nüfuzunu yakalamak kültür alt endeksi gibi uzun süren çalışmaları içermektedir. Bu ülkelerin turizm kalitesi, müzik endüstrisinin küresel başarısı ve hatta o ulusun spor yetenekleri kültürün gelişmesinde etkili faktörlerdendir.

2.3 Yumuşak Güç Stratejisi Ve Kültürel İletişim

Sert ve Yumuşak güç yaklaşımlarının etkinliği güç kaynaklarının erişilebilirliğine bağlıdır. Daha yüksek bir milli gelire sahip ABD veya Rusya gibi büyük devletler, silahlı kuvvetlerini mali olarak destekleyip üst seviyede tutarlar ve diğer ülkeleri ekonomik olarak baskı altında tutabilirler. Bu iki aracı sağlamak bir devlet için gücün en temel göstergesidir. Daha küçük devletler için, bu geleneksel güç araçlarının elde edilmesi zordur. Yumuşak güç kaynaklarının erişilebilirliği, bir devletin büyüklüğüne çok daha az bağlıdır. Küçük devletler de elindeki imkanları kullanarak yumuşak güç üretme kabiliyetine sahiptirler.

Yumuşak güç farklı etkenlere dayandığını gösterecek olursak, Japonya ve Çin yumuşak güç stratejilerini karşılaştırmak yol gösterici olabilir. Japonya'nın savaş tarihi devletin yumuşak gücünün sınırlarını oluşturmaktadır. Buna karşın Çin, rekabetçi devlet liderliğindeki modeli ve onun otoriter politik sistemi, yumuşak güç potansiyelini etkilemektedir. Dolayısıyla bir devletin yumuşak güç kaynağı tarihsel mirası ve toplumsal sistem gibi etkenlere bağlı olarak belirlenebilir. Yeni uluslararası sistem, devletlerarası ilişkilerde sert güç unsurlarının etki derecesi azaltmış, tam tersine

diplomasiye, kültürel iletişime ve etkileşime dayalı yumuşak gücün önemini arttırmıştır.⁹²

Yumuşak güce karşıdan bakacak olursak uygulayan ve uygulanan olarak iki parçayla gerçekleştiğini görebiliriz. Buna uygulayan lider ve uygulanan takipçiler olarak bakarsak, konuyu anlamamız açısından basite indirgemiş oluruz. Liderler yumuşak gücü kullanma yolunu yeri geldiği zaman takipçilere göre de ayarlamak durumundalardır. Burada yumuşak güç stratejileri ortaya çıkacaktır. Liderler ve takipçiler arasında ki ilişkiyi tartışırken, ikisinin de üstün rolleri ortaya çıkmaktadır. Yumuşak güç uygularken liderler mi belirleyicidir yoksa takipçiler mi konuyu belirlemektedir. Baktığımız zaman liderler belirleyici olarak karşımıza çıkabilir. Fakat kültür akımına gömüldükleri ve bunun bilincine varamadıkları zaman, kültür onları yönetmeye başlayacaktır. Bu bir karmaşa olarak karşımıza çıkar. Yumuşak güçteki sorunlardan biride bu belirsizliklerin çözülmesi ve planlanma yapılmasıdır. Yumuşak güç anlayışı kaynakların faydalarından çok bu kaynakları etkili bir şekilde strateji üretmek anlamında ilerlemektedir.

Stratejik bir güç kavramı aynı zamanda sosyal yapılanmaları anlamamızı da geliştirir. Güçler arası bir alan yaratmada kullanılan strateji devletin veya örgütün yönünü belirler. Belirli bir kural yada sınırlar çerçevesi içinde ilerleyen adımlar, stratejik politik eylemlere ve manevralara aracılık etmektedir. İki nokta burada özellikle dikkat çekiyor. Bir yanda normlar ve kurallar, belirli davranış biçimlerini yasaklayan aynı zamanda belirli davranışları anlamlı kılan sınırlamalar olarak düşünülmelidir. Bu anlamda karar alıcı hem kısıtlayıcı hem de üretken olmak zorundadır. Aynı zamanda teknikler ve hareketler stratejilerin yönünü belirlemektedir. Aslında bütün olay kaynakların ne şekilde kullanılması gerektiğidir. İktidar bir şeyi yoktan var edemez ama eldeki kaynakları kullanmayı iyi bilmelidir.

Stratejik güç anlayışı, hem ilişkisel hem de yapısal güç normlarına ilişkin bazı problemleri ele almamıza yardımcı olursa başarılı olmuş demektir. Yumuşak güç kullanmak için gerekli olan cazibeyi kazanma yolunda, toplumsal yapıyı değiştirmeye çalışmak bireysel bir niyetten çok daha fazlasını gerektirir. Devletin bunu toplum ile birlikte kazanması gerekmektedir. Devlet içindeki iktidar veya hükümet ne kadar isterse aynı şekilde topluma yansımaları ve toplumun bunu kabul etmesi de aynı orantıda

⁹²Abdullah Özkan, "21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları", Stratejik Rapor No: 70, s.3.

olmalıdır. Burada gönüllülük esası devreye girmektedir. Toplum bilincine sahip olan topluluklar bunu zorlanmadan başarabilir. Bir toplum ne istediğini biliyorsa, adımlarını da devlet ile birlikte atmaktadır. Bu her zaman istenilen noktaya gitme yolundaki zorlukları kaldırmaktadır.

Yumuşak gücün bu denli önem kazanması dünya devletleri tarafından en çok benimsenen güç çeşidi haline gelmesine neden olmuştur. Burada önemli olan nokta güç kullanırken gücün ne getireceği noktasıdır. Bunu devletler strateji ile belirlemektedir. Örneğin Çin yumuşak gücü Afrika ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek için kullanmıştır. Bunun yanında bir çok faydasını görecektir. Fakat asıl amacı bu şekilde ilerlemiştir. Buna Çin'in yumuşak güç stratejisi diyebiliriz. Afrika kıtasında oluşturduğu faydalı algı Çin'in bu bölgede etkisini arttırmıştır. Hammadde ve enerji kaynakları bakımından ve bir pazar olarak katkılar sağlamıştır. Devamında Afrika'nın en büyük ihracatçısı olmuştur. Bir kıta olarak yola çıkılan bu yolda dünyada iyi bir etki bırakmakta amaçlanmıştır.

Gönüllülük ve kültürler arası değişimler günümüzün küresel politikasında giderek artan bir şekilde kullanılan bir başka yumuşak güç gibi görünüyor. Gönüllü olarak insani yardımın yumuşak güce etkisi büyüktür. Yardım ve ekonomik gelişmişlik her zaman cazibe kazanmanın önünü açmıştır. Bu yolları en iyi kullanan devlet ABD, insanın yardımda cömertliğini kullanarak yumuşak gücünü arttırmaktadır. Yumuşak güce kültürel etkileşim yönüyle bakacak olursak, topluluklar arasındaki görüş ve fikir alışverişi olarak görebiliriz. Bu eğitim, sosyal ve beşeri bilimler, sanat, yerel özellikler gibi iletişim yönüyle gerçekleşebilir. Yumuşak gücün temel amaçlarından biri iyi yanı gösterme çabası olduğunu biliyoruz. Kültürel etkileşim ile bu iyi yanı daha iyi lanse edebilme imkanı elde edilebilmektedir. Bu yüzden kültürel etkileşimin üzerine gidilmektedir. Dahası yumuşak gücün bir parçası haline gelmiştir.

Kültürel diplomasi, ilişkilerin en iyi şekilde geliştirilmesi, sosyo-kültürel işbirliğinin güçlendirilmesi, kimliklerin yönlerinin farklılaşmasını temel alan eylemler süreci olarak tanımlanabilir. Kamu sektörü, özel sektör veya sivil toplum tarafından uygulanabilir. Uygulamalı kültürel diplomasi, kültürel değişim programları dahilinde daha kapsamlı bir şekilde uygulanabilir. Spor müsabakaları buna verilecek örneklerden biridir. İnançlar arası anlayışta uzlaşmaya teşvik ederek güzel bir örnek olarak gözükmektedir.

Kitlesel iletişim teknolojisinin hepimizin her zamankinden daha fazla erişime sahip olmasını sağlayan gittikçe küreselleşen bir dünyada, küresel diplomasi, dünya çapında barış ve istikrarı teşvik etmek için çok önemlidir. Kültür, son dönemde uluslararası ilişkiler alanında her zamankinden daha fazla rol oynamaktadır. Farklılıkları anlamak açısından her zaman merak uyandıran bir yapıda kalacaktır. Topluluklar birbirleri arasında siyasi olmayan ilişki kurma formu sağlar.

ABD'nin demokratik siyasi sistemi, özgür yaşam tarzı ve kitle kültürü, rekabete dayanan serbest ticaret anlayışı, insan hakları konusundaki ilerici tutumu ve teknoloji ve kitle iletişim araçlarındaki yenilikçi yapısı dünyayı kuşatmış vaziyettedir⁹³. Tüm bunların yanı sıra ABD'nin televizyon programları ve sinema filmleri uluslararası pazarın çok büyük bir bölümünü kapsarken popüler müziği küresel düzeyde baskın konumdadır⁹⁴. Yeme alışkanlıkları ve giyim tarzı dünyada her geçen gün artarak taklit edilirken, eğitim alanında en çok tercih edilen ülke konumundadır⁹⁵. Küresel bilgisayar sohbet ağlarının önemli bir kısmına kaynaklık etmektedir ve internet dili İngilizcedir⁹⁶.

Yumuşak güç içinde kültürü ayıracak olursak üst ve popüler kültür olarak ayırmak gerekmektedir. Üst kültür, eğitim alanında ve projelerle diğer ülkelerle girilen etkileşimler yoluyla sağlanmaktadır. Popüler kültür ise eğlence odaklıdır. En önemli argümanı yapılan filmler olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Amerikan filmleri etki anlamında ilk sırayı almaktadır. Bu filmler Amerika'nın karşı olduğu ülkeler üzerinde yumuşak güç uygulaması yolunda büyük öneme sahiptir. Öte yandan Çin geçmişten gelen kültürel özellikleri ile yumuşak gücü uygulamada başarılı olmuştur. Bu nedenle kültürler yumuşak güce büyük bir kaynak olmaktadır.

⁹³ Zbigniew Brezezinski, **Büyük Satranç Tahtası Amerika'nın Küresel Üstünlüğü ve Bunun Jeostratejik Gereklilikleri**, Çeviren: Yelda Türedi, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2016, s. 43-47.,

⁹⁴ Zbigniew Brezezinski, a.g.e, s. 45.

⁹⁵ a.g.e, s. 45.

⁹⁶ a.g.e, s. 45.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.SİNEMA VE MEDYANIN SİYASİ GÜCÜ

3.1 Sinemanın Yumuşak Gücü

Yumuşak güç olanakları devletlerin kültürel yapısına göre çeşitlilik gösterir. Gücü arttırıcı argümanlardan medyanın güce etki etme konusunda ne kadar etkili olduğu görülmektedir. Medya bir devlet için vazgeçilmez bir unsur olup, sayısız etki yaratmaktadır. Devletlerin içerde ve dışarda gerçek davranışlarını ve eylemlerini taraflı veya tarafsız tanımlamaktadır. Dünyayla olan ilişkileri belirler, belirli fikir ve inançları geliştirir, düşünce tarzını değiştirebilir. Medyanın bir aracı olan sinemanın bu konuda payı çok büyüktür. Sadece bir iletişim aracı olarak değil, pek çok araştırmanın ve olayın konularını içinde barındırmaktadır. Filmler, psikoloji, sosyoloji, siyaset bilimi, ekonomi, tarih ve kültür alanlarında insanlara birçok sunum göstermiştir. Aynı fikirlerin bir araya getirilmesi, toplumun yansıtılması ve mevcut yapıları anlamakta farklı anlamlar kazandırması, neden geniş çapta kullanıldığının göstergesi olabilir. Sinema ideolojinin altını çizer ve her zaman anlatmak istediği bir konu vardır. Önemli olan izleyici kitlesinin bu filmleri ne şekilde anladığıdır. Sinema bir kültürdür. Yani içinde bulunduğu toplumun kültürünü yansıtmak ister. Her devletin de kendi politikalarına göre bir sinema kültürü vardır. Bazı devletler bu olanaklarını çok iyi kullanmaktadır. Amerika, İngiltere veya Fransa bu konuda çok etkili hacme sahiptir.

Sinema endüstrisinin, Amerikan toplumunu parçalanmış kırsal bir ülkeden, paylaşılan kültürel değerlere sahip kentleşmiş topluma dönüştürdüğünü görülmektedir.

Amerika, Hollywood filmlerini kullanarak iktisadi ve politik projelerini meşrulaştırmaya çalışmaktadır⁹⁷. Filmlerin kullanımının potansiyel olarak bazı avantajları vardır. İnsan belleğinin sözlü ve görsel hafızası, insanların bilgiye erişmesine, öğrenmesine ve daha sonra hatırlamasına yardımcı olur. Bilimsel araştırmalara göre okunulanların bir kısmı kısa sürede unutulurken, aynı anda duyulan ve görülenlerin akılda kalması daha uzun sürüyor. Çağdaş eğitim sisteminin bu noktada görsel uyarıya olan ilgisi büyüktür. Dünya ile ilgili bilgi ve fikirlerin televizyon aracılığıyla görsel bir şekilde ifade edilmesi, internet ve her türlü görsel kanalların çoğalması, filmlere olan algının gelişmesine yol açmıştır.

Filmler insanların öğrenmesini ve fikir üretmesini sağlayan eğlenceli yollardan biridir. Eğitimin sadece ezberden ibaret olmadığı aşıkardır. Farklı metotlar geliştirmek herkes için öğrenme yolunda faydasına olacaktır. Bazı sıkıcı konular bu yolla eğlenceli hale gelecektir. Filmler uluslararası siyasetin öğretimi ve öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla da kullanılabilir. Haber okumayı sevmeyen bir kitle için filmler, farklı düşünsel verilerle izleyiciye bir konu hakkında sempati kazandırabilir. Savaş ve barış ile ilgili konular, içine duyguları da alarak insanlara farklı düşünceler kazandırabilir. Tarihsel bir olayı anlatıp, o tarihte ne şekilde yaşandığını açıklıkla gözler önüne serebilir. Biraz daha maceracı ve fantastik olabildiği üzere bilim dışı olarak sayılabilir. Bu algı, tarafsız, doğru ve nesnel filmlerle değişebilir. İzleyicilere doğru tarihsel olayları anlatmak çok önemlidir. Oliver Stone'un ödüllü filmi JFK⁹⁸, Kennedy suikastını ikna edici bir şekilde anlatan bir film örneğidir. Bu tarz filmler, insanların ilgisini çekmekte ve inandırıcılık katmasıyla merak uyandırmaktadır.

Amerika, çok zengin kültürel ve sosyal hayatı olmakla beraber bu zenginliğini diğer toplumlarla paylaşmada hemen hemen sonsuz sayıda iletişimsel bağlantıya sahip olan bir ülkedir⁹⁹. Amerika'nın film sektörü ile girişimleri bütün dünyaya örnek teşkil etmektedir. Amerikan yapımı filmler, küresel film endüstrisinin yıllık cirosunun %

⁹⁷ Nurullah Gür, "Yeni Türkiye'nin Yumuşak Güç Unsuru: Turizm", SETA Perspektif, Sayı 58, Temmuz 2014, s.2.

⁹⁸ Oliver Stone, JFK, (California, Warner Bros. Entertainment Inc., 1991)

⁹⁹ Joseph Nye, "Soft Power and European-American Affairs", Thomas L Ilgen, Hard Power, Soft Power and the Future of Transatlantic Relations, Ashgate Publishing Limited, Hampshire, 2006, s. 30.

80'ini oluşturmaktadır¹⁰⁰. Filmlerde bayrak marş ve vatanseverlik, kavgaya degecek semboller ortaya çıkararak bu konular üzerinden ilerlemektedir.

3.1.1 Bir Dış Politika Enstrümanı Olarak Sinema

Uluslararası Sistemde gücün özellikleri ve nitelik olarak bir değişim sürecinin içinde olduğumuz görülmektedir. Devletler güçlerinin boyutlarını saklamak yerine, dünya ile paylaşmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum diğer devletlerin farkındalığını arttırmak için başvurulmuş bir yöntem olarak görülmektedir. Devlet dışı aktörlerin ortaya çıkıp gün geçtikçe gelişmesi de devletleri güç ile ilgili ayarlamalar yapmasına neden olmaktadır. Soğuk savaş öncesi başvurulan sert gücün, soğuk savaş ile birlikte yerini başka güç türlerine bırakması, yeni arayışları beraberinde getirmektedir.

Hollywood Filmlerinin 1960'larda siyasal hareketler ve çağın mücadeleleri ile ilgili olmaya başladığı görülmektedir. Örneğin Amerikan film sektörünün neler yapabileceğinin dünyaya açıkça gösterildiği filmlerin ilk örnekleri; Rocky, Star Wars, Close Encounters of the Third Kind ve Superman gibi filmlerdir. Bu filmler Amerika'da muhafazakarlığı temsil etmektedir ve sinemanın politik akımlardan beslendiğini göstermektedir. Temsil açısından bakıldığında filmler kategorilere ayrılmaktadır. Radikalizm, liberalizm, sağ görüş, yeni sol öğrenci hareketleri, feminizm, dil, din, ırk, cinsel özgürleşme gibi bazı akım ve düşünceler kültürel etkileşim ile beraber Hollywood'un beslendiği konulardır. Liberal siyasetinin filmlerinden örnek olarak The Parallax View, All The President's Men, The Domino Principle, Winter Kills gibi filmleri öne sürebiliriz. Yada işçi sınıfına ligi gösteren Blue Collar, F.I.S.T gibi filmler devletle ilişkili şekilde, belirli bir etki alanları ve sınırları olan filmlerdir. Bu filmler bir düşüncenin arkasında duran türden ilk filmlerdendir. Senaristler, aktörler ve yapımcılar bu düşüncelerin destekçisi insanlar olarak gözümüze çarpmaktadır. Böylelikle içinde düşünce olan filmler iyice dünyada etkisini göstermiştir.

Ronald Reagan'ın başkan olması Amerika'daki film sektörünü cesaretlendirmiş ve daha atılgan bir yapıda çalışmalarını sağlamış olacak ki türeyen filmler gerçek

¹⁰⁰ Sait Yılmaz, "ABD Hegemonya Kurgusu", 21. Yüzyıl Dergisi, Yıl 2, Sayı 4, 2004, s. 57.

hayattan kesitler sunmaktan kaçınılmamıştır. Başlangıç olarak bu olayı sayarsak filmlerin derinden politik unsurlar içermesi yadsınamaz. Bir çok film politik bir durum içeren Vietnam Savaşını konu olarak işlenmiştir. ABD'nin Vietnam yenilgisinin kahramanca aksiyonları üzerinde durulmuştur. Düşman o kadar kötü ve biz o kadar iyiyiz ki, sadece bizim rahatımıza engel olarak tehditlere karşı şiddet uygularız anlayışı filmlerde tüm dünyaya gösterilmektedir.

Başkan Reagan, siyasi olarak filmlere bir çok malzeme vermiştir. Libya'nın bombalanması ve Grenada'nın istilası ile ilgili konular siyasi açıdan büyük depremler yaratmıştır. Hatta bir keresinde Reagan, Muammer Kaddafi hakkında "çılgın köpek" diye bahsetmiştir. Bu militarist söylemlerin arkasından Rambo, Top Gun, Iron Eagle gibi bir çok askeri filmler başkan Reagan'ın göz dağı verme türü olarak görülebilirdi.

Böylelikle Reagan döneminde ki Hollywood filmleri, toplumsal kaygıları yönetmeye, yenilgiyi ve onun getirdiği utanç duygusunu yatıştırmaya ve hafifletmeye, yani kısacası tarihin pürüzlü kenarlarını yumuşatmaya çalışan bir kalıpla ilerlemeye gayret göstermiştir. O dönemki politikaların açıkları bir şekilde, bir medya aracı ile kapatılmaya çalışılıyordu. Elbette sinema bütün dünyanın duyabileceği bir araç olarak gözüküyordu. Bu fırsatın farkına varan ABD, sinemayı en iyi ve politikalarına faydalı olarak kullanmak için sektörü sürekli geliştirme yoluna gitmiştir. Bu durum politikaları belirleyen merciinin amaç ve ilkeleri doğrultusunda devletin bütün olanaklarını kullanma kolaylığı sağlamıştır.

Burada gördüğümüz baskın olan sınıfın kendi ideolojilerini insanlara nasıl aktardıkları ile ilgilidir. Bu da ideolojileri kendi içinde çağrıştırmaya ve çatışma yoluna götürmektedir. Dolayısıyla ideoloji, tepki verdiği güçler ve gerilimler açısından analiz edilebilirken, ideolojik hakimiyet projeleri, geleneksel muhafazakar veya liberal değerler ve kurumlara karşı halk mücadelelerine karşı tepkisel davranış açısından kavramsallaştırılabilir. Yani ideolojiyi, yüceltici bir egemen sınıfın elinde bir tahakküm kuvveti olarak kavramsallaştırmaktan ziyade, içeriğe ve ilişkisel olarak direnişe karşı bir tepki ve tehdit işareti olarak analiz edilebilir.

The Deer Hunter¹⁰¹ filminin sonundaki "Tanrı Amerika'yı Korusun" şarkısı, tüm çatışmaları uzlaştırmaya ve tüm yaraları ideolojik birlik ve uyum jesti içinde

¹⁰¹ Michael Cimino, **The Deer Hunter**, (Los Angeles, Universal Pictures, 1978)

hafifletmeye çalışmaktadır. Ancak karakterlerin daha yakından incelenmesi bu durumları daha karmaşık bir hale itmektedir. Karakterlerin yaşadıkları, yaratmak istedikleri etki ile ters düşmektedir. Bu da şarkının yaratmaya çalıştığı Amerika'ya duyulması istenen sevgiyi doğrulamak için bir tezahürat noktasından daha çok bir savaş alanını anlatmaktadır. Filmlerin devlet açısından gösterilmesi istendiği şey ABD'nin her türlü problemin altından kolayca kalkacağıdır. Bu devlet batmaz ve var oldukça dünyada huzur ve güven ortamı sağlanacaktır anlayışı hüküm sürmektedir.

Film sektörü çok öncelere dayansa da Hollywood sinemasının ortaya çıkmasıyla birlikte, filmler daha ideolojik yapıya bürünmüştür. 1967'den günümüze Hollywood filmleri, Amerikan toplumunu ve kültürünü yansıtmaya çalışmıştır. 1960'ların mirası olan toplumsal cinsiyet ve cinsellik, savaş, askeri müdahalecilik gibi konular üzerine bir dizi tartışmayla devam etmiştir. Son on yılda ise filmler, bütün bunlardan sıyrılıp tekrar Amerikan toplumuyla karşı karşıya gelmektedir. Sonuçta filmleri yapan ABD hükümetinin bir aracıdır. İsteddiği gibi politik, güldürü, korku vb. filmler yapabilir ve konularına istediği müdahalede bulunabilir. Yani bu sektörün başında bir devlet vardır. Devlet kendine yarar sağlayacak her türlü olanağını en güzel şekilde kullanmak için seferber durumda olacaktır. Bu yararı en fazla sağlayan devlet Amerika'dır. Bunu dış politikaya yansıtan devletlerinde başında gelmektedir.

3.1.2 Siyasete Etki Eden Film Örnekleri

Amerika'da 1960'larda radikalizm, 1970'lerde yeni sağın liberal yükselişi, 1980'ler de sağ hegemonyanın hakim olması film sektörünün bir raya girip kendi eksenini etrafında dönmesini kötü şekilde etkilese de, filmler konu olarak bu akımlardan beslenmiştir. Konuların çok ve farklı olması, kaynak konusunda geniş bir yelpazeyi de beraberinde getirmiştir. Ulaşılabilirliği en üst seviyede olan bir mesaj yolu olarak sinema ABD'nin kullandığı dış politika aracıdır. Devlet bu yolla kendini eleştirip, dünyaya kendi içindeki demokrasi ve özgürlüğün reklamını yapacak kadar etkili bir şekilde kullanmaktadır. Fakat asıl amaç ABD'nin askeri ve politik gücünü ön plana çıkarmaktır. Filmlerin bilinmeyen gösterdiği gibi bir etki bırakması istenmektedir. Yeni bir durum

ortaya sunulup bunun üzerinden farklı çıkarımlar yapılması ve bunun üzerine düşünülmesi, bir filmin başarısını beraberinde getirmektedir.

Rambo¹⁰² filmini ele alacak olursak militarist ve emperyalist ideolojiyle düşünmek yeterli olmayacaktır. Vietnam gazisi olan filmin ana karakteri, eski bir asker olmasının verdiği hareketlilikle kendini farklı maceraların içinde bulmaktadır. Kötüye karşı verilen mücadelenin ortaya konulduğu filmde, başrol her zaman iyiyi ve doğruyu göstermektedir. Bununla birlikte Rambo filminin, cinsiyetle ilgili maskülen bir imajı ortaya çıkardığını söyleyebiliriz. Erkekliği, büyük güç, etkin güç kullanımı ve askeri kahramanlık olarak yaşamın en yüksek ifadesi olarak karşımıza çıkarmaktadır. Filmlerde karşı bir güç olarak kadın bir karakter ortaya çıktığında, Rambo'nun baştan çıkarıcı erkeksi tavırları yıkıcı bir güç olarak gösterilmektedir. Erkek savaşçının tek başına hareket etmesi kadını ve cinselliği reddetmesi de ayrı bir oyundur. Kendi zevklerinden vazgeçen hayatını devletinin verdiği mücadeleye adayan karakterler, genel olarak filmlerin konularını oluşturmaktadır.

Bireysel olarak bakıldığında filmin objeleri görünürde özendirici bir yapıya sahiptir. Fakat asıl konu vatandaşı olduğu ülkenin yararına ne yapılmak istendiğidir. Filmin verdiği başka mesajlardan biri de Güneydoğu Asya ve Orta Amerika'ya yapılan müdahaleleri meşrulaştırmak adına atılan adımlardır. Rambo filminin başarılarının ardından Uncommon Valor ve Missing In Action filmlerinin yapılması Vietnam Savaşının yıkıcı izleri insanoğluna bir eğlence gibi sunulmuş olup, Amerikan askerinin cesur yapısı her zaman işlenmeye çalışılmıştır. ABD filmlerde iyi, her zaman şanlı zafer kazanan olarak tasvir edilir. Vietnam da ki askeri yenilgiye karşı savunmacı ve telafi edici bir tepki sergilenmektedir. Diğer süregelen filmlerde, işçi sınıfının mağduriyeti filmlerde yoğun olarak işlenmiş ve çalışan sınıfın gücünü arkasına almıştır. Bir topluluk için devlete karşı sesini duyurmanın en kolay yolu olarak görülen sinema, Amerikalı işçi sınıfı bir araya getirmeye ve sesini daha gür çıkartmaya yönlendirmiştir. Bu durum diğer içinde bulunduğu devlet için negatif bir durum olsa da, diğer devletler için örnek alınacak durumlar arasına girmektedir.

Gençliği yönlendirme açısından da bakacak olursak, bir orduya özendirme de söz konusudur. Toplumda yer edinememiş birey olma çabasında ki gençlerin, kendini

¹⁰² Ted Kotcheff, **Rambo**, (Orion Pictures, 1982)

topluma kabullendirebilmesi yolunda ordu bir çıkış yolu olarak gösterilmektedir. Bu yüzden filmler orduya bir sempati kazandırmaktadır. The Green Berets ve Special Forces gibi filmler farklı tarihlerde olsada hemen hemen aynı konuları işleyerek, ordu konulu filmlerin örneklerindedir. Öte yandan aktörlerin de etkisi büyüktür. Sylvester Stallone hem Rocky hem Rambo'yu oynaması Amerikan halkına beğeni kazandırma çabasıdır. Irk inşası ve Irk temsili halkın önem verdiği konular arasında gelmektedir. Durum milliyetçilikle bağdaştığında aktörün bu konuda sosyal yaşamdaki hareketleri insanlar için önemli hale gelmektedir. Sonraki adımda dünyaya açılan bir kapı olarak sinema her yönüyle insanlığa hitap etmektedir.

Filmlerdeki karakterlerin, sosyal yapılarının güçlü olması fazla abartılıyor olması farklı bir strateji içermektedir. Kendini yeni yeni bulmaya çalışan genç bireylere rol model olarak gösterilen aktör her zaman devletin vatandaşı olmasını istediği tip ile eşdeğerdir. Devlet bunu her zaman istemektedir ve filmlerinde de buna dikkat ettirmektedir. Aktöre sık sık yapılan yakın çekimler, parıldayan pazılarına odaklanmaları, onu erkek cazibesinin en üst noktasına taşıyıp hayranlık uyandırmaktadır. Bu hayranlık derecesi insanların kafalarında onun gibi olma düşüncesini oluşturmaktadır. Bir milleti kandırmanın en kolay yollarından biri olarak gözükebilir fakat emek ve çaba üst seviyededir.

Örnek verdiğimiz filmlerde komünizme karşı bir tutum işlenmiştir. Devletin o dönemki politikalarının karşıtı olan bir ideoloji her zaman kötü olarak gösterilmektedir. Komünistleri filmlerde başrol karakterin karşısında işe yaramaz birer figür olarak göstermektedirler. Rambo, Red Dawn, Missing In Action, Top Gun adlı filmler karşı görüş olan komünizm üzerinde, yumuşak bir propaganda aracı görmüşlerdir. Burada ise filmler dünyada ki karşıt bir görüş ile mücadele aracı olarak kullanılmıştır.

Bir diğer taraftan, Missing, Under Fire, Salvador, Latino ve diğer sol liberal filmler ABD ve iktidardaki burjuvazi aktörlerini kötü adamlar olarak göstererek, ABD'nin Orta Amerika müdahaleciliğine ve sağ görüşe keskin bir ifadeyle karşı çıkmaktadırlar. Bu filmlerin temel konusu ise, ABD emperyalizmine karşı mücadele edenlere bir sempati duymasıdır. Rambo ve diğer Vietnam'a dönüş filmlerine karşı olarak M.A.S.H, Catch-22, Soldier Blue, gibi filmler ABD'nin askeri katılığına karşı bir konu edinmişlerdir. Full Metal Jacket adlı film de, savaş ve askeri müdahaleleri eleştirme odaklı filmlerin başında gelmektedir. Bu filmler genellikle ABD'nin dış

politikasını eleştirme odaklı bir konu etrafında birleşip, farklı alanları ve durumları beraberinde getirmişlerdir. Eleştiri kabul edebilen devlet anlayışı olarak bu filmleri örnek gösterebiliriz. Buradaki amaç dünyaya verilen mesajın anlaşılmasıdır. Asıl durum özgürlüğün işlenmesidir.

Red Dawn¹⁰³ filminin içeriğini politik açıdan ele alacak olursak, bir çok devletin ele alındığı bir konusu vardır. Sovyet, Küba ve Nikaragua' lı askerlerin Colorado kırsalındaki son derece stratejik bir bölgeye el koyduktan sonra ABD' yi işgal etmek istediklerini anlatarak, özel bir anti-komünist gündemi ortaya koymaktadır. Sonrasında küçük bir grup genci partizan bir direniş savaşılarına dönüştüren sahneler barındırmaktadır. Bu gençler bir süre sonra devrimci özgürlük savaşılarına dönüşmektedir. Dahası sözde demokratik özgürlük savaşıları son derece otoriterdir. Karakterler demokrasiye karşı çıkan elemanları kendiler cezalandırmaktadır. Bu sahnelerin altında bile büyük politik oyunlar yatmaktadır. Güç sahibi olan karakter, yaptığı roller ile kendisine sempati duyulması gereken bir obje haline dönüşüyor. Bu günümüzde gördüğümüz siyasetçilerle bağdaşmaktadır.

Filmde yapılan bir saldırıya karşı gençlerin kendilerini zor bir hayatın içinde bulmaları ve karşı saldırının meşruluğu oluşturulmaktadır. İntikam teması ne kadar acı olsa da kolay ve kabul edilebilir bir durum olduğu gerçeği tüm çıplaklığıyla yansıtılmaktadır. Dahası bu film kadınları ve feminizmi haklı savaşçı ideolojisine dahil etmektedir. İki genç kız direniş savaşılarına katılmaktadır ve erkekler kadar başarılı olmaktadır. Bu durum ABD'nin gönüllü ordusu için kadınlara açık olduğu ve her zaman ihtiyaç duyulan bir durum olduğunu benimsetmektedir.

Her anlamda Hollywood filmleri bağlamsal ve ilişkisel olarak ideolojik metinler olarak analiz edilmeli, filmler arasında ayırım yapıp onları konusuna göre sınıflandırmak yapılan emeği hiçe saymak olacaktır. Dönemin koşulları altında oluşturulan filmlerin konuları ve ideolojileri de o dönemin toplumsal durumlarına göre hareket etmek zorunda kalmıştır. Eleştiri her zaman önümüze çıkan bir unsur olsa da, eleştiri yapıpken bütün koşulları o dönem ki durumu göz önünde bulundurarak ilerletmek sentezi daha doğru olacaktır. Bağlamsal olarak yapılan bir film eleştirisi, çağdaş Amerikan kültürü içindeki gerçek mücadeleler bağlamında, sinemasal metinleri okur ve ideolojik

¹⁰³ John Milius, **Red Dawn**, (United Artists Walkyrie Films, 1984)

analizleri, yalnızca bir baskın ideolojiyle ya da basitçe ideolojik manipülasyon olarak bir takım popüler kültür modelleriyle ilişkili olmaktan ziyade, mevcut sosyo-politik tartışmalar ve çatışmalar içinde konumlandırır. Rambo filminden yola çıkacak olursak, bu film Vietnam'a dönüş dönemi içerisinde incelenmelidir. Savaş sırasında ve sonrasında yaşanan tartışmalar bu film için geçerli değildir. Eleştirilerin konusu, eğer ki doğru zaman dilimlerini içine almazsa politik olarak farklı sonuçlar ve istenmeye tepkiler alınabilir. Bu nedenle filmleri, sosyal ve politik dinamikleri düşünerek ele almak daha sağlıklı olacaktır. Temel hedef kitlelerin düşüncelerini etkilemektir. Eğlence sektörü olarak gözükse de, siyasi olarak her zaman mesaj ve propaganda yolu olarak kullanılmıştır.

3.1.3 Siyasi Olayları Konu Alan Film Örnekleri

Amerika'da, yurtiçi uçuş yapan dört uçağın, 11 Eylül 2001 tarihinde El-Kaide adlı örgütün elemanları tarafından kaçırılan ve uçakların saldırı amaçlı, belirlenen yerlere düşürülmesi ile gerçekleşen terör eylemi yaşanmıştır. Uçaklardan ikisi Dünya Ticaret Merkezi kulelerine çarpmış, çarpmayla beraber kulelerin ikisi de yerle bir olmuştur. Uçaklardan üçüncüsü Savunma Bakanlığı Karargahı olan Pentagon'u hedef almıştır. Kaçırılan diğer uçak ise başkenti hedeflemiştir. Yolcuların korsanlara müdahalesi ile uçak başka bir noktaya düşmüştür. Gerçekleştirilen bu terör eylemi sonucunda, üç bine yakın insan hayatını kaybetmiştir. Bu olayların sonucunda ABD Terörizmle Savaş adında bir kampanya başlatmıştır.

Yaşanan bu olayın arkasında bir sürü siyasi neden olduğu düşünceleri ve komplo teorileri ortaya atılmıştır. Vatandaşlar uzun süre bu olayın etkisinden uzun kurtulamamış ülkede büyük bir kaos baş göstermiştir. Olaylar bir çok filme konu olmuş ve bu filmlerle ABD bu tür olayların yaşanmaması adına bir çok önleme imza atmıştır. My Name Is Khan¹⁰⁴ adlı Bollywood yapımı film Müslüman bir adamın Amerika'da ki yaşantısının, bu saldırıların etkisi yüzünden yaşadığı zorlukları anlatmaktadır. Fahrenheit 9/11¹⁰⁵ adlı

¹⁰⁴ Karan Johar, **My Name Is Khan**, (Fox Searchlight Pictures, 2010)

¹⁰⁵ Michael Moore, **Fahrenheit 9/11**, (Lions Gate Films, 2004)

film ise 2004 yılında belgesel formatında bu olayı konu alan, yönetmenliğini Michael Moore' un yaptığı, olayları daha çok gerçekliğiyle ele almaya çalışan bir Amerikan yapıtı filmidir. Bu konuyu ele alan daha yüzlerce film yapılmıştır. Eleştiren, sahip çıkan, sebeplerini arayan ve sorgulayan daha yüzlercesi. Siyasi bir konu olması ve insanları konu alması üzerine çok eser çıkaracak bir durum ortaya çıkarmıştır. Amerika saldırıların sonucunda, bu işi yapan örgütün ve örgüt başı Usame Bin Ladin'in açıklamalarından sonra olayı intikam boyutuna taşıyarak Afganistan'ı işgal etmiştir.

Afganistan'ın işgali Amerika'nın saldırılara karşı yapacağı bir karşı adım olarak gözükecektir. Kamuoyuna bildirilen sebep terörle mücadeleyi esas almaktadır. Fakat başka amaçların olduğu daha sonraları ortaya çıkacaktır. Zero Dark Thirty¹⁰⁶ adlı film, Usame Bin Ladin'i yakalamayı ve öldürmeyi ele alan bir filmidir. ABD'nin üstün istihbarat gücü ve askeri yeteneklerini ön plana çıkardığı bir film olarak göze çarpmaktadır. Amerikan propagandası güçlü bir şekilde filmde izlenmiş ve izleyiciye sunulmuştur. Bu olayla ilgili bir propaganda filmi daha Jarhead¹⁰⁷ dir. Olay Afganistan'da geçmektedir. Amerikan askerlerinin düştüğü pusuyu ve kahramanlık hikayeleri ile süslenen bir film olarak karşımıza çıkıyor. Filmde savaş alanı olarak bu ülkenin gösterilmesi global olarak hiçbir rahatsızlık vermiyor çünkü haklı her zaman Amerika gözüküyor.

Vietnam Savaşı, hakkında da bir çok film çekilmiştir. Bu konuda bir çok yönü ile filmlere malzeme olmuştur. Uluslararası sistemin tepesinde yer alan bir devletin, 17 milyonluk küçük bir ülke ile mücadelesi sonucunda, başarısızlık ve halkın tepkisiyle beraber yaşadığı durumlar, siyasi olarak filmlerin saldırısı altında kalmıştır. Devlet savaşa sıcak bakarken, halk bu duruma karşı çıkıyordu. Özellikle gençler Vietnam'a asker gönderilmesi konusuna anlam veremiyordu. Devlet halk ile prestiji arasında ikilemde kalmış ve bunun sonucunda işgal girişimi başarısız olmuştur. ABD bu savaşla beraber büyük bir hayal kırıklığına uğramıştır. Good Morning Vietnam¹⁰⁸ adlı film, bir radyocunun savaşa gönderilmesini konu almaktadır. Radyo yayınları ile oradaki halkın beğenisini kazanan başrol, savaşın kötü yanından hiç bahsetmez. Film bazı izleyici kitleleri için savaş karşıtı sayılırken, bazıları içinse farklı amaçlar barındırmaktadır.

¹⁰⁶ Kathryn Bigelow, **Zero Dark Thirty**, (Columbia Pictures, 2012)

¹⁰⁷ Sam Mendes, **Jarhead**, (Universal Pictures, 2005)

¹⁰⁸ Barry Levinson, **Good Morning Vietnam**, (Buena Vista Pictures, 1987)

We Were Soldier¹⁰⁹ adlı film ise, savaşın kanlı izlerini göstermek amaçlı, bir grup Amerikan askerinin kalabalık Vietnam ordusuyla mücadelesini anlatmaktadır. Filmler konularını gerçeği açıklığıyla belirtmek zorunda değildir. Bu filmde olayları farklı bakış açısından ele almıştır.

Ülkemizde yaşanan 12 Eylül Darbesi'nin de etkileri uzun yıllar devam etmiştir. Bir çok filme konu olmuş ve olayların arka yüzünü anlatan yapıtlar ortaya çıkmıştır. Babam ve Oğlum¹¹⁰ Filminde, bir çiftlik evinde yaşamakta olan başrol oyuncusu, gazetecilik okumak için evden ayrılmıştır. Yıllar sonra oğluyla beraber evine dönmektedir. Oğlunu, babasına emanet etmek ister. Çünkü kendisi darbe günlerinde nezarethanelerde gördüğü işkence sonucu hastalanmıştır ve yakın zamanda ölecektir.

Filmde insanların o dönemler ne sıkıntılar yaşadığı gösterilmektedir. Farklı olayların anlatıldığı filmin esas aldığı durum darbelerin insanlara yaşattıklarıdır. Diğer bir örnek verecek olursak Beynelmîlel¹¹¹ filmi, doğu bölgelerindeki yerel halk ve müzisyenlerin, 80 darbesinden nasıl etkilendiğini trajikomik bir şekilde anlatmaktadır. Film ismiyle de ülkede merak uyandırmış ve bu ismin verdiği bir mesaj olarak algılanmıştır.

Film endüstrisinin siyasi konuları ele almasının nedenlerinden biri, gelecek nesillerin o dönem hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak ve gelecek için düşüncelerini etkilemektir. Diğer taraftan olayların şahidi insanların ise konuları daha gerçekçi ve bütünsel bir görüşle ele almasını sağlamaktır. Bazen devlet politikası, bazen ise senarist fikri olarak değişmektedir. Değişmeyen tek gerçek yaşanan olayların etkileri birilerinin isteği doğrultusunda istenildiği gibi yansıtılmaktadır. Bu durum filmleri bir bilgi kaynağı olarak almanın sakıncalı olacağı kanısına ulaşmaktadır.

“Hollywood filmleri, kullanılan müzikler, giysiler, simgeler, ifadeler ve benzeri odyovizüel araçlar vasıtasıyla, ABD'nin, kitle kültürünün çekici niteliklere sahip olduğunu, yurt içinde ve yurt dışında demokrasi, eşitlik, özgürlük, şeffaflık ve daha yüksek bir toplumsal düzeye ulaşmak gibi değerleri temsil ettiğini ve dış politikasında barışı ve insan haklarını sürekli bir biçimde gözeterek uluslararası alanda kibirli, iki yüzlü ve yalnızca ulusal çıkarı endeksli bir şekilde hareket etmediğini diğer toplumlara

¹⁰⁹ Randall Wallace, **We Were Soldier**, (Paramount Pictures, 2002)

¹¹⁰ Çağan Irmak, **Babam ve Oğlum**, (Avşar Film, 2005)

¹¹¹ Sırrı Süreyya Önder; Muharrem Gülmez, **Beynelmîlel**, (Kenda, 2006)

*aksettirmektedir*¹¹².’’ Amaç diğerk toplumlar üstünde bir etki bırakmak ise, bu en etkili yollardan biri olarak görölmektedir. ABD uluslararası alanda bu etkiyi en kuvvetli uygulayan ülkedir. Bu anlamda Hollywood filmleri, çok önemli bir yumuşak güç argümanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dış politika argümanı olarak filmler ABD’ye yüksek düzeyde katkı sağlamaktadır.¹¹³

3.1.4 Hollywood Sinemasının Siyasi Yönü

Amerikan kültürünün yapısını ve sosyal değişimlerinde filmlerin etkileri büyüktür. Hollywood 1930 ve 1940’lı yıllarda açıkça siyasi filmler üretmekteydi. O zamanlar bu filmlerinin her birinin bir mesaj verme amacı vardı. Sosyal adaletsizlikleri vurgulamak veya kapitalizmi eleştirmek gibi küresel sorunları ele alabiliyorlardı. Halk üzerinde büyük etkisi olan bu filmler birçok kesimi etkisi altına alabilme kapasitesine sahiptir. Günümüzde hala izlenmekte ve konularından çıkarım yapılması mümkündür.

Soğuk Savaş’ın başlangıcı Hollywood’da büyük değişimlere yol açmıştır. Film konuları değişmeye ve etki altına alınmaya başlandı. 1960’larda film yıldızlarının büyüyen etkileri ve taban hareketleri, ulusal politikada etkin olmalarının önünü açmıştır. Takip eden on yılda, Hollywood filmleri Hays Yasası’nın düzenlemelerinden ve stüdyo sistemi yapım yönetmenlerinin katı sınırlamalarından kurtuldukça, filmler Amerikan dış politikasını eleştirmeye, liberal sosyal ve kültürel değişimi savunmaya başlamıştır. 1980’lerde Ronald Reagan’ın başkan seçilmesi bu eğlence sektörü ve siyaset arasındaki ilişkileri derin anlamda ilişkilendirmiştir. Reagan’ın yerel ve uluslararası politikaları geliştirmek için hikayelerle süslenen Hollywood filmleri kullanmasıyla birlikte sinemanın içinde anlamlar aranmaya başlanmıştır. Filmler ilk izlenmeye başladığı tarihten beri tartışma konusu olmuştur ve etkilerinin ne kadar büyük olduğunu buradan

¹¹² Latif Pınar, **Amerika Birleşik Devletleri’nin Yumuşak Gücü ve Hollywood**, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt:6 Sayı:1, s.253-274, 2017

¹¹³ Latif Pınar, a.g.e

anlayabilmekteyiz. Amerika, emperyalist ideolojisini dünyaya Hollywood filmleri ile lanse etmektedir. Bir nevi Amerikan reklamları diyebiliriz.

Amerika'nın yaşam stilini, özgürlükçülüğünü, askeri kalitesinin üst düzey olduğu sürekli bir şekilde vurgulanmaktadır. Filmlerin hemen hemen hepsinde belirli bir şablon vardır ve konu bu şablonlar üzerinden ilerler. Konular değişse de olay örgüleri benzerdir. Mesela filmlerdeki bu şablonlardan birkaç örnek verecek olursak; şehre bir müdahale olacaktır veya bir doğal afet, bunu haberini veren bir kişi mutlaka vardır, felaket anında özel polisler ortaya çıkar sanki her zaman buna hazırlanmış gibi müdahale ederler, insanlarda panik hali yoktur herkes bir düzen içinde hareket eder, ve birden bir kurtarıcı gelir şehri felaketten kurtarır. Bu şehir, eyalet, ülke veya dünya olabilir. Filmlerin sonunda Amerika yine duruma müdahale ederek insanların huzurunu sağladı diye sloganlar görürüz. Yani asıl amaç izleyiciyi Amerika her şeyin üstesinden gelecek bir devlet izlenimi vermek. Bu sayede içinde bulunduğumuz küreselleşme çağında, sahip olduğu imkanlar vasıtasıyla diğer ülkelerin kamuoylarına çok rahat bir biçimde nüfuz edebilmektedir.¹¹⁴

Filmler aynı zamanda politik amaçlara hizmet eder veya baskın bir ulusu yansıtır. Siyasi elitlerin bir olayı daha açık hale getirmek için kullandıkları yollardan biridir. Bu yüzden sinema ve siyaset arasında birbirinden faydalanılan bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişkinin düzenleyicisi ise aktörler ve yönetmenlerden çok yapımcılardır. Film tüccarları, siyasilerde sinema konusunda danışıklı ilerlemektedirler. Siyaseti beğendirmeye kaygısı ile yapılan bu filmler, olayların iç yüzünü izleyiciye yansıtmak için yapılmıştır. Üzerinde yoğun çabalar harcanan filmlerde ki asıl amaç, siyasi kesimin insanlar üzerindeki etkilerini genişletmek. Bu politikanın bir parçası haline gelmiştir. Hatta eski bir devlet başkanını gelecek nesillere tanıtmak için kullanılan yollardan biridir. Özel bir hava katıp, özendirme politikası uygulayıp herkesin ilgisini çekebilmek bu filmlerin ana çıkış noktasıdır.

Bakıldığı zaman sinema, sanata hizmet etmelidir. Bu bir nevi sanatı siyasete alet etmek gibi görülebilir. Siyasi kaygılar ve aktörlerin politikayı her şeyin üstünde tutmak istemesi bu sonuçları doğurmaktadır. Savaşları konu alan filmler Amerikan askerini her

¹¹⁴ Gültekin Sümer, "Amerikan Dış Politikasının Kökenleri ve Amerikan Dış Politik Kültürü", Uluslararası İlişkiler, Cilt 5, Sayı 19, 2008, s.138.

zaman en güçlü göstermek için çaba gösterir. Hollywood Amerika'nın resmi politikasına uygun olarak, Amerika'dan farklı olanı ötekileştirme sürecine sokmaktadır.¹¹⁵

Hollywood filmlerinde mutlaka Amerikan bayrağına ve kiliseye yer vardır. Hollywood'un kendi içini en iyi anlatan filmlerden birisi Eight Milimeter¹¹⁶ (Sekiz Milimetre)'dir. Nicolas Cage' in başrolünü oynadığı, Joel Shumacher' in yönettiği bu film Hollywood'un rüyasını değil bataklığını gözler önüne serer.¹¹⁷

Sinemanın, yumuşak güce etkisinin çok yönlü olduğu görülmektedir. Bir kültürü benimsetme anlamında bir hayli kazanç sağlamaktadır. Tabi bu işin birde ekonomik tarafı vardır. Aktörlerin giydiği kıyafetler, takıları hatta bir bütün olarak bakacak olursak tarzları etkileyici olabilir. Bu özendirme anlamında büyük bir etkiye sahiptir. Bu en basit örneği olarak gözükebilir fakat iş siyasi boyuta ulaştığı anda sonuçlar daha büyük etkiler doğurur. Hollywood sinemasının en büyük amaçlarından biride budur. Amerika'yı diğer devletlerden üstün göstermek ve yaşam biçimini üst düzeyde göstermek. Bakıldığı zaman film sektörü siyasi amaçlar için büyük bir sektör haline gelmiştir.

3.2 Medya Siyaset İlişkisi

Medya ile siyaset arasındaki ilişki en genel ifadeyle karşılıklıdır. Fakat kuşatıcı çerçeveyi oluşturan basından ziyade siyasettir. Bundan dolayı söylenebilir ki nasıl bir siyasal rejim varsa öylesine bir basın rejimi vardır. Çünkü hiçbir basın rejimi, asla hâkim siyasi sistemden bağımsız hareket edemez.¹¹⁸ Medyanın gücü, kamusal alanı inşa etmesidir. Medya sahnesindeki politik aktörler çoğunlukla pasif kitlelerin önünde hareket ediyorlar. Diğer bir deyişle kimlerin sunulacağı ve gösterileceğine ve dolayısıyla bu kitlelere kimlerin erişeceğine karar vermek medyanın işidir. Medya gösterilecek

¹¹⁵ Kurtoğlu, Ramazan, **ABD Siyaset Stratejisinde Evanjelist-Kabalist Felaket Filmleriyle Psikolojik Savaş Operasyonları ve Türkiye**, 2011

¹¹⁶ Joel Schumacher, **8 MM**, (Columbia Pictures, 1999)

¹¹⁷ Kurtoğlu, Ramazan, (2013), **Evanjelizm - Hollywood ve Kabala'nın 13.Havarisi Dünya İmparatorluğu ve Türkiye**, Orion Kitabevi, İstanbul

¹¹⁸ Arabacı C; **Basın ve Siyaset Üzerine**; Eğitim Kitabevi, 2004: s.109

olayları seçer ve çerçeveler. Medya, sadece hangi aktörlerin dikkat çekeceğini değil, aynı zamanda gerçekte nasıl görüneceklerini de seçerek, kamusal imajlarını şekillendirmektedir.

Medyanın etkisinin ikinci bir yönü, gündem oluşturma ve gündem belirleme işlevleriyle ilgidir. Belirli aktörlere dikkat çekerek bu aktörlerin statüsünü artırır. Aynı şekilde problemlere ve sorunlara dikkat çekip ihmal değerlerini belirlemektedir. Medya bu tür işlemlerden fayda görmektedir. Siyaseti daha güvenilir ve kolay biçimlendirilmiş bir şekle sokmaktadır. Bugün kitle iletişim çağında, medyanın öncelikli olarak ticari zorunluluklar tarafından kullanıldığı bir ortamda, siyasete yön vermesi ve bunu kurallara göre yapması büyük bir sorumluluklar gerektirmektedir.

Medya ve siyaset, işleyen bir demokraside gergin bir ilişki içerisindedir. Farklı görevlerine rağmen, birbirlerinden faydalanan bir durumları vardır. Siyasi güçler, eylemlerini, fikirlerini insanlara ulaştırmak ve insanların güvenini kazanmak için medyayı kullanırlar. Medyanın buradaki sorumluluğu, insanları doğru bilinçlendirmek ve politikacıların görevlerini yerine getirdiğine dair kontrol mekanizması oluşturmaktır. Medya ve siyaset arasındaki ilişki, ortak yaşama ilişkisi şeklinde tanımlanmaktadır.¹¹⁹

İki olguda günümüzde birbirine zorunluluk duymaktadır. Politikacılar düşüncelerini halka ulaştırmak zorundadırlar. En çok ihtiyaç duydukları şey güvendir. Sadece iyi politika yapmak yeterli değildir. Önemli olan, amaçların, kararların ve başarıların becerikli bir kamu sunumu olmasını sağlamaktır. Medya siyasetini iyi uygulayabilen, kurallarına aşına olan ve bunları nasıl uygulayacağını bilen politikacılar bir adım önce olacaktır. Bu iletişimin eksik kaldığı durumda siyasal kurumların imajı zarar görecektir.

Politikacılar bir medya cephesi oluşturmaya, medyayı bir araç haline getirmeye ve hatta onları manipüle etmeye çalışırken durum kritik bir hal alır. Bu noktada medya, bekçi ve düzeltici olarak çağrılır. Bu görevin başlaması için özgür ve bağımsız bir medya gereklidir. Halkın farkındalığı ve kamuoyu seviyesi medya tarafından şekillendirildiğinden, medyanın durumu ve demokratik halkın kalitesi için hayati öneme sahiptir. Bu nedenle medya kuruluşlarının, basın özgürlüğünü ve şeffaflığını sağlamak, gazetecilere adil çalışma koşullarını garanti etmek, medyadaki partizanlığı ve

¹¹⁹ Yüksel Erkan; **Medyanın Gündem Belirleme Gücü**; Konya Çizgi Kitapevi Yayınları, 2001 s.143

yolsuzluğu önlemek ve çok sayıda görüş ve özgür düşünce oluşumu sağlamak gibi ağır sorumlulukları doğmaktadır. Bu açıdan kaçınılmaz bir diyalektik ilişki içinde bulunan kurumlar, toplumsal sistemdeki ilişki ve etkileşimler, birbirine bakış açıları ve toplumsal çıktıları açılarından incelenebilir.¹²⁰

Siyaset ve medya arasındaki ilişki, demokrasinin özünde yatmaktadır. Bu ilişkinin demokrasi dengesinde yürümesi gerekmektedir. En yüksek şeffaflık ve kalıcı eleştirel değerlendirme çok önemlidir. Demokratik toplum uğruna medya ve siyaset arasında mantıklı dengeler ve özgür politikalara ihtiyaç vardır. Medya sistemi hükümetin lehine ve sadakatine meyillidir. Gazetecilerin belirli siyasi partiler lehine bir ön yargı veya sempati beslediği algısı kaçınılmazdır. Kimlerin politik iktidar sahibi olduğu algısı, haberler tarafından vurgulanması çok önemlidir. Hükümet üyelerinin sözleri ve eylemlerinin okuyucular, dinleyiciler ve izleyiciler üzerindeki etkileri çok geniştir. Bu yüzden medyanın hikaye anlatım tercihleri çok önemlidir. Siyasi mesaj taşıyan her konu dikkatlice halka aktarılmak zorundadır.

Medya, günümüzün uluslararası çatışma alanlarında önemli bir yer almaktadır. Çalışmaların getirdiği durumla ya aktif bir rol alıp şiddeti artırır ya da çatışmadan uzak ve bağımsız kalır. Medya ve devletin aşırı bağımlılıklarının etkilerinin ne kadar ileri gidebileceğini görebilmek zordur. Siyaset ilginç ve popüler olduğu sürece, onu kapsayan medya ve onun içinde halktan talep alacaktır.

3.2.1 Yeni Medya Düzeni

Genel olarak medya kitle iletişim araçlarını ifade eder. Medya bugün televizyon, internet, sinema, gazete, radyo, dergi, mail, faks ve telefondan oluşmaktadır. İnsanlar belirli yayın ve reklam türleri aracılığıyla, görsel veya işitsel organlarla bilgi sahibi olurlar. Görüntüler, görsel temsiller, resimler, grafikler, video ve film içerir. Görüntüler, mesajların etkili bir şekilde iletilmesine yardımcı olmak için medyada çok kullanışlıdır.

¹²⁰ Zülfiyar Damlapınar, **Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmen El Kitabı**, Ankara: Rtük Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığı 2007 s.113

19. yüzyılda gazetelerin dolaşıma büyük ölçekte girmesiyle başlamıştır. 20. yüzyılda ise önce radyo, ardından da televizyon yayınlarının artması, medyayı modern toplumlarla önemli derecede etkileşim içine koymuştur.¹²¹

Nüfusun hızla arttığı, eğitimde okur ve yazarlığın genişlediği bir ortamda gazeteler, toplumun orta ve alt sınıfları arasında daha yaygın ilgi uyandırmaya başlamıştır. Ekonomik gelişmeler, akabinde reklam talebi oluşturmuş, ulaşımda ve iletişimde kaydedilen gelişmeler pazarları genişletmiştir. Bu aynı zamanda, kalitesi artan ve hızlanan haberciliği tetiklemiş, gazetelerin gelişmesi buna bağlı olmuştur.¹²²

İletişimin küresel ölçekte yaygınlaşmaya başlaması, diğer yandan basın organlarının önemli ölçüde ticari şirketlere dönüşmesine zemin hazırlamıştır. Bu gelişmeler, gazetelerin modernleşmesine katkıda bulunacak bir ortam meydana getirmiştir. Ayrıca iletişim, gittikçe daha çok elektronik tabanlı bir boyut kazanmıştır.¹²³ İleri gelen süreçte radyonun bulunması, ardından sihirli kutu dediğimiz televizyonun icadı, medya ile iletişimi kolaylaştırmak adına büyük adımlar olarak görülmektedir. Son olarak internetin hayatımıza girişiyle medyanın hızı en son halini almıştır.

Medya görüntüleri modern toplumda her alanda bulunmaktadır. Yolda yürürken karşımıza çıkan reklam panoları bile medya ürünüdür. Reklamlara ilgi duyduğumuzda, onun bize verdiği etki, istek ve duygu değişimidir. Medya halkı etkileyebilmek için film yıldızları, sanatçılar, pop star gibi ünlü kişileri kullanarak, bazen olayları dramatize ederek, bazen de düşsel bir atmosfer oluşturarak izleyicilerin duygularına hitap etmek suretiyle tüketim kültürünün oluşmasına yardımcı olmaktadır.¹²⁴ Medyanın amacı budur. Medya artık olumlu veya olumsuz etkileyecek kadar büyümüştür. Bir eğlence ve

¹²¹ John B. Thompson; **Kitle İletişimi Simgesel Mallar ve Medya Ürünleri**, Anthony Giddens (Ed.) **Sosyoloji** - Başlangıç Okumaları içinde, İstanbul: Say Yayınları, 2010, s. 419.

¹²² A. E. Musson, "Newspaper Printing in the Industrial Revolution", **The Economic History Review**, Volume. 10, No.. 3 (1958), s. 411.

¹²³ Paul Starr, **The Creation of the Media: Political Origins of Modern Communications**, New York, 2004.

¹²⁴ Zülfikar Damlapınar, **Medya ve Siyaset İlişkileri Üzerine**, Ankara, 2009, s. 83.

bilgi kaynağı haline gelmiştir. Ekonomik ve politik faktörlerin yanı sıra, iletişim teknolojilerindeki gelişmeler küreselleşmenin itici gücünü oluşturmaktadır.¹²⁵

İnsanlar medyayı takip ederek neler olup bittiğini öğrenmenin yanında, medyanın haberleri sunum biçimleriyle, konuların ya da sorunların ne kadar önem taşıdıklarını da öğrenmektedirler. Buna ilaveten medyanın ortaya çıkışına duyulan ihtiyacın “insanlara, doğru neticelere varmaları için yön veren bir düşünce tarzına duyulan ihtiyaçtan” da kaynaklandığı söylenilebilir.¹²⁶

Günümüzde medyanın çok kaynaklı bir hale gelmesi, olayları farklı yerlerden görmemize neden olmaktadır. Fakat bu konuda temkinli olmak gerekmektedir. Kaynakların doğru ve güvenilir olmasına dikkat edilmelidir. Web’ de her türlü hikayeyi yaratmak, yaymak mümkündür. Herkes bir anda okuyucu, dinleyici veya izleyici olabilir. Aynı olay ve zaman karşısında farklı metinleri görebiliriz. Bir yazar bir kahramanı her değişik olay karşısında farklı kimliklerde bizlere yansıtabilir. İnternet ortamı gerçekliğin en aza indirilmiş halidir. Hikayelerini anlatmak isteyen herkes bir şekilde insanlara ulaşabilir. Eğer ki bu hikayeler gerçekliği barındırmayıp, inandırıcılık kazandırıyor ise yanlış adımlar atılmasına sebep olabilir. Bu bağlamda küreselleşmenin, medya ile yakın bir ilişki içinde olduğu görülmektedir. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler ışığında medya, özellikle 20. yüzyılın sonlarından bu yana küreselleşmeyi hızlandırmıştır.¹²⁷

Bugün her zamankinden daha fazla bilgi geleneksel medyadan uzak bir şekilde, sosyal gerçeklerden yoksun bir durumda insanlara gösterilmektedir. Sosyal paylaşım sitelerinin yanı sıra, insanların bilinçsizce oluşturdukları internet sayfalarının içerikleri, gazetecilik olarak gösterilmektedir. İnsanların çevreleriyle ilgili sosyal uyum ve psikolojik algı, ikincil kaynakları kendi seçimlerine göre kurmak ve orda bir dünya yaratmak için en uygun kandırmacadır. Bu durum halkın neyi göz önünde bulundurmak

¹²⁵ Anthony Giddens & Simon Griffiths, **Sociology**, Cambridge: Polity Press, 2006, s. 50

¹²⁶ Hakan Uzun, “**Tarih Bilimi ve Tarihte nedensellik**”, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, Cilt 7, Sayı 1, 2006, s. 12.

¹²⁷ Cecilia von Feilitzen ve Ulla Carlsson, **Children, Young People and Media Globalisation**, Gothenburg: UNESCO International Clearinghouse on Children, Youth and Media - University of Gothenburg, 2002, s. 13

istediği ile de değişebilir. Çünkü televizyon kendisinden önceki araç ve yaşam biçimlerini köktenci bir şekilde etkilemiş ve değiştirmiştir.¹²⁸

Hayatımız medya olmadan eksik kalacaktır. Örneğin, insanların dünyanın başka bir yerinden arkadaş ve aile ile iletişim kurabilmeleri medya araçları ile sağlanır. Aynı zamanda televizyon, radyo ve internet gibi araçlar dünya ile ilgili haberleri almamızı sağlar. İnternet aracılığıyla farklı türdeki günlük haberlere hızlı bir şekilde ulaşabiliriz. Televizyon da bir medya iletişim aracı olarak bilgiye ulaşmada etkili bir yere sahiptir. Bu araçlar genç nesiller için onları doğru yola koymaya yardımcı olacak kadar güçlü bir eğitim aracı da olabilirler. Doğru değerleri takip eden programlar eğitimde etkiye sahiptir.

Öte yandan kitle iletişim araçlarının zaman zaman olumsuz etkisi de olabilir. İnsanları belirli ürünler için destek almaya veya destek vermeye ikna etmek için reklamlar oluşturabilir. Reklamlara ek olarak bazı gizli mesajlar olumsuzluklara yol açabilir. Bu reklamların altındaki gizli mesajlar insanları kandırmak amacıyla kullanılmaktadır. Medyadaki görüntülerin davranışlarımızın üzerinde güçlü bir olabilir. Buna göre medya her zaman gerçekleri yansıtmaz. Medyanın belli başlı konulara yoğunlaşması, kamuoyunun bazı konuları diğer olaylardan daha önemli görmesine sebep olmaktadır.¹²⁹

Dergiler, kadın okuyucuları derinden etkileyebilecek görsel görüntüler sergiler. Genç kızlar ve yetişkin kadınların dergileri kısmen ya da ağırlıklı olarak moda trendleri yüzünden okumak için zaman harcarlar. Kadınlar dergilerde ki kadınlara benzemek için vücutlarında değişiklik yaparak kendilerine zarar verebilirler. Kötü etkilere neden olan bu davranış medyanın kötü yüzünü göstermektedir. Televizyon veya gazeteler de bazen bu veya benzeri etkilere neden olmaktadır.

Bir diğer iletişim aracı olan filmler, bugün şiddet, cinsel içerikler, zararlı madde kullanımı, toplumsal suçlar barındıran içerikleri özendirici bir şekilde işleyebilirler.

¹²⁸ Bekir Kocadaş, **Kitle İletişim Araçları ve Siyaset Kurumuna Etkisinin Analizi**, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1996

¹²⁹ David H. Weaver, “**Medya Gündem Kurması ve Kamuoyu: Bir Bağlantı Var mı?**” Çeviren: Zülfikar Damlapınar, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi: Y. 1, S. 1 (1999) s. 146.

destekleyebilir. Bu durum toplumun ve özellikle gençlerin davranışlarını etkileyebilir, onları suça teşvik edebilir. Sonuç olarak, medya görüntülerinin kullanımı birey ya da toplum için hem olumlu hem de olumsuz olabilir. Fayda olarak bakacak olursak, medya yaşam tarzımızı kolaylaştırır. Kolay bir şekilde yerel ve küresel olarak bilgi sahibi olabiliriz. Medyanın bilmeden insanları etkileme fırsatı vermeden ondan alınabilecek en yüksek verimi almak için çalışılmalıdır. Bu medyayı kullanırken akıllı davranmamız gerektiğini göstermektedir. Sivil haklar ve demokrasi hareketlerinin dünyada yeniden canlanmasındaki en önemli etken, 1980' den sonra iletişim medyasının yayılması olmuştur.¹³⁰

3.2.2 Medya-Siyaset ilişkisinin Kamuoyuna Yansıması

Kamuoyu, vatandaşların politika ve hükümet eylemleri hakkındaki ortak görüşleridir. Kamuoyunu önemli kılan özelliklerden en önemlisi halkın kendi politik eylemleri kendi düşüncelerini tarafından sergilenmesidir. Bu açıdan bakıldığında demokrasinin olmazsa olmazı olarak gözümüze çarpmaktadır. Siyaset için kamuoyunun onayını alma açısından çok önemlidir. Politikacılar, vatandaşların yapmaları için ne istediklerini belirlemek üzere kamuoyuna bakarlar. Bunun sonucunda kamuoyu, belirli politikaların sonuçlarına ve nedenlerine ışık tutabilmektedir.

Medya, çağdaş zamanlarda kamuoyunun oluşumu için en güçlü araçtır. Televizyon, basın, radyo ve internet, medya unsurları olarak kamuoyunun fikir ve düşüncelerini etkilemektedir. Medya hakkında konuşmak bir nevi kamuoyu oluşturmak anlamına gelmektedir. İnsanların hayatlarında ki günlük tercihleri, artık medyanın denetimi altında gerçekleşmektedir. Düşündüğümüzde artık medyanın her durumdan haberi olmaktadır. İnternetin gelişmesiyle birlikte uzak ülkeler yakın olmakta, uzak düşünceler kabul edilebilir hale gelmektedir. Medyanın siyaset ile ilişkisinin ortaya

¹³⁰ Dijk, Jan A.G.M. van Dijk, **The Network Society - Social Aspects of New Media**, London: Sage Publications, 2 Edition, 2006, s. 98

çıkardığı durumları kontrol açısından, dönütler almasının en güzel yolu kamuoyu olarak gözükmeğdir.

Medya ve siyaset ilişkisinin, kamuoyuna aktarılmasını yine medya sağlamaktadır. Medyanın amacı kitlelere doğru bilgi sağlamaktır. Kitle iletişim araçları öncelikle konulara dikkat çekmektedir. Ardından medya bu konuları uzman görüşlerle birlikte sunarak şekillendirmektedir. Bunun amacı kamuoyunu bilinçli bir şekilde bilgilendirmektir. Medya ve kamuoyu ilişkisi bu şekilde konulara uygun bir şekilde ilerlemektedir. Siyaset işin içine girdiğinde ise durumlar biraz daha karışık bir hal almaktadır. Siyasete yön verenler her zamanki gibi kamuoyunun bilgilerini kısıtlamaktadır. Bu da medya-siyaset ilişkisinin insanlar üzerinde oynadığı oyunların başında gelmektedir. Olayın arka yüzünü yalnız politikacılar bilmektedir. İnsanları farklı alanlara yönlendirme işi medyaya kalmaktadır. İşin doğrusunu bilmeden farklı yorumlara maruz kalan vatandaş, bir suçlu arama yoluna girmiştir ve böylece medya amacına ulaşmaktadır.

Siyaset ortamında nelerin nasıl geliştiğini, insanlar bilmesi gerektiği kısım kadar bilirler. Bunun sınırını yine medya belirlemektedir. Medya yansıtmaya çalıştığı fikirleri, ustaca ve güçlü bir şekilde işleyebilir. Çünkü insanlar medyaya muhtaçtır. Bu da kamuoyundaki genişliği arttırmaktadır. İnsanların haber alma isteği arttıkça kamuoyu alanı genişlemektedir. Bu durumun nedenlerinden biri, son yıllarda sosyal medya kullanma oranı artmasıdır. Açık toplumlarda kamuoyu incelenmek istendiğinde, yüz yüze anket, yerinde gözlem, medya analizi ve telefon anketleri gibi pek çok araç kullanılabilir. Fakat aynı şeyi Pakistan ve İran gibi ifade özgürlüğünün kısıtlı olduğu ülkelerde uygulamak zor olacaktır. Son yıllarda kapalı toplumdaki insanlar giderek sosyal medyaya yönelmişlerdir. Bu nedenle aslında kamuoyu gittikçe sosyal medya kullanımını oranına göre şekillenmektedir.

Seçim veya bir referandum zamanlarında hareketlilik önce medya yoluyla insanlara lanse edilmektedir. Seçim öncesi durumlar ise günümüzde sosyal medya ile kontrol edilmektedir. Siyaset için sosyal medya işe yarar ve kolaylaştırıcı bir unsur olarak gözükebilir, fakat artık her şeyin bu mecrada daha şeffaf olduğu göz önünde bulundurulursa durum biraz daha karmaşıklaşacaktır. İletişim yolu hızlı ve etkili olduğu için, halkın hükümet politikalarını eleştirmesi çok daha kolaylaşacaktır. Artık durumlar geleneksel habercilikten uzak ilerlemektedir.

Haber medyası, sosyal medya ve internet aracılığıyla uluslararası ve yerel kamuoyunu şekillendirerek dış politikaların seyrini de etkileyebilir. Medya, insanların farkında olmadıkları veya erişemeyecekleri bir durum hakkında bilgi sağlayarak kamuoyuna şekil verebilir. Medyanın öncelikli rollerinden biri, kamusal politikaya ilişkin herhangi bir tartışmanın, tüm taraflar tarafından duyma şansına sahip olması için, sessizliğe ses vermektir. Bu konu insanların neye inanmak istedikleri ile de ilgilidir. Siyasi görüşlerin yön verdiği topluluklarda, medyanın görmek istedikleri kısımları ile ilgilenme durumu gözlenmektedir. Aslında konunun özeti siyasetin, medyaya direktifleri doğrultusunda, kamuoyuna ne gösterilmek isteniyorsa onun göz önüne getirilmesidir. Günden yaratma ve algı yönetimi bu konuda başvurulan yöntemlerin başında gelmektedir.

Dünyanın dört bir yanındaki siyasi partiler, televizyon ve gazeteler gibi geleneksel medyanın reklamlarıyla birlikte, rakip partilerle rekabet etmek istiyorlarsa dijital pazarlamaya yatırım yapmaları gerektiğini öğrenmektedirler. Geçtiğimiz birkaç yıl içinde özellikle İngiltere ve ABD’ deki partilerin, rakiplerini yenmek için sosyal medya kampanyalarını kullanarak bir adımda bulduklarını görmekteyiz. Politikacılar profillerini, politik pazarlama kampanyasıyla başarılı bir şekilde tanıtmak için dijitalden yararlanmaları gerekmektedir.

3.2.3 Medyada Siyasi Reklamcılık

Siyasi ve seçim reklamcılığını da içeren politik konuşma, karar vermede bilinçli bir seçimin sağlanmasında önemli bir faktördür. Siyasi konuşma, modern demokratik dünya boyunca yüksek bir korunmaya sahip konuşmadır. Siyasi konuşma, farklı ülkelerde ve farklı yasal doktrinlere göre değişiklik göstermektedir. Herhangi bir biçimde sosyal ve ekonomik hakları veya nedenleri savunundan bir konuşma politik konuşma değerine ulaşabilir. Fakat seçim konuşmaları sırasında siyasi konuşma daha ayrıntılı düzenlemeye tabidir.

Medya, siyaseti kendi alt sistemi haline getirmek için çaba içindeyken, tamamen aynı istikamette olarak siyasette medya için aynı duyguları beslemektedir.¹³¹ Bazı ülkelerde, yayın organlarında ücretli siyasi reklamlarda sınırlama getirilmiştir. Bu yasak, siyasi partilerin medyadaki mevcudiyetinin, seçim kampanyasındaki katılımcıların mali kaynaklarına bağlı olmaması gerektiğine dayanmaktadır. Bu yasal karar, finansal açıdan daha güçlü olan adayın medyada egemenlik kurduğu modellere bir tepkidir. Demokrasinin doğru işleyişi için politik reklamcılık gereklidir. Finansal olarak güçlü olan gruplar fikir pazarına zarar verebilir. Siyasi reklamcılığın siyasi özgürlük üzerinde de olumsuz bir etkisi vardır. Avrupa’ da siyasi reklamcılığın yasallığı konusunda, 2009 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bir dava görülmüştür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Norveç’te siyasi reklamların televizyon yayıncılığını yasaklamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 10. Maddesinin ihlal edildiği üzere yasak getirilmiştir.

Seçim kampanyalarının finansmanı, doğrudan ifade özgürlüğü ile ilgilidir. Bu farklı bakış açıları ve fikirlerin herkese duyurulmasını ifade eder. Bu konuda görüş ayrılığı doğmaktadır. Bir görüş çağdaş dünyada seçim kampanyalarındaki adayların fikirlerini kamuoyuna sunma olanakları kısıtlanmamalıdır derken, diğer görüş ise finansman konusunda kısıtlamaların gelmesi gerektiğini savunur. Avrupa Konseyi bu konuda eşit bir başlangıç garantisi almak için öneriler sunmuştur. Örneğin, tüm rekabet eden tarafların, yayın organlarında siyasi reklam alma imkanı sağlanması ve eşit şartlarda ödeme oranlarına göre, siyasi reklamcılığın miktarını da kısıtlayacak bir şekilde adımlar atılmalıdır. Bu taraftan bakarsak paranın seçimleri kazandırdığı gerçeğini görmek çok zor değildir. Yani her gazete her televizyon kanalı, her dergi her radyo, her internet sitesi kısıtlı olarak yapsa da, yapmasa da temel görevi olan bilgi ve haber aktarma sırasında kamuoyunu biçimlendirme işlevine de sahiptir.¹³²

Amerika Birleşik Devletleri anayasasındaki ilk değişiklik, ifade özgürlüğünü kötüye kullanan herhangi bir yasanın yapılmasını yasaklamaktır. Fakat seçim kampanyalarının finansmanı ile ilgili sınırları belirleyen yasaların karşıtları çoğalmaktadır. Yargıtay kararı, seçim kampanyası harcamalarını sınırlamak siyasi

¹³¹ Hazar Çetin Murat, **Medya ve Siyasal Sistemin Kaos Yorumu**, Medya ve Siyaset, Konya Eğitim Yayınları 2008 s.254

¹³² Emre Kongar, **Demokrasi ve Kültür**, Remzi Kitabevi, Ankara, 2009.

konuşmanın özgürlüğünü sınırlamaktadır yönünde olunca bu konu dava olarak ele alınmıştır. Politik reklamcılık bütün dünyada tartışmalı bir konu olmuştur. Sadece mahkemelerin ele aldığı bir konu iken, topluma da yansımıştır.

Son on yılda bir çok ülke internet üzerinden seçim kampanyası düzenleme kapsamını kademeli olarak genişletiyor. Artık bir önceki dönemin kampanyalarının yetersiz kaldığı gözler önüne serilmektedir. Yeni arayışlar ve adımlar farklı kapılar açmaktadır. Fakat yeniliklerin ortaya çıkması daha çok yanlışları da beraberinde getirmektedir. Bunların kontrol altına alınması yoğun çabalar gerektirir. Süre kısıtlaması olarak konulan yasaklar, oylama gününden bir gün önce yayınlama ve yayma yasağı gibi yaptırımlar daha etkin hale gelmektedir. Dijital çağda, ihlalleri kontrol etmek, tespit etmek ve cezalandırmak yasakların zorluğunu da beraberinde getirmektedir. Gelecekte, siyasi yarışma bambaşka bir hız kazanacaktır. Geleneksel oylama yerini elektronik oylamaya bırakacaktır. Geleneksel oylamanın ihlallerini ortadan kaldırmak için yapılan çalışmalar, yeni tekniklerin ve modellerin zorluğunu da beraberinde getirecektir.

Medyanın, olayları değiştirme etkisi bireyler ve genel anlamda toplum boyutuyla da sınırlı kalmayıp, toplumsal ve siyasal yapı içinde etkin bir konuma sahip olan, siyasi liderleri ve meşru hükümetin politikalarını da kapsayacak boyutlara ulaşabilmektedir.¹³³ Medyanın gücü günümüzde bazen siyasi aktörlerin bile önüne geçmektedir. Kaldı ki her alanda görüntü yakalanması tehlikesi veya gazetecilerin araştırmacı yapısı, bütün aktörlerin doğal yaşamlarını düzenli bir şekilde yaşamalarını zorunlu kılmaktadır. Devlete ve halka karşı sorumluluğu olan insanların hayatlarına dikkat etmesi gerekmektedir. Medya bunu denetleyici kurum olarak çalışabilir.

Medya, siyasal kurumlar ve halk arasında bir bağlantı olması nedeniyle, giderek önemli bir hal almaktadır. İzlenen haberler kategorilere ayrılrsa da hitap ettiği kitle için neye yorumlanıyorsa odur. Ekonomi veya kaza haberleri okunan kitle için siyasete yorumlanabilir. Bu yüzden siyaset ve medya ilişkisi dikkat edilmesi gereken konuların başında gelmektedir. Yeni medya düzeninin dünyayı bu denli değiştirmesi sosyal medyanın genişlemesi ve herkese ulaşabilmesi kabiliyeti dolayısıyla olmuştur.

¹³³ W.L., Rivers, **The other Government Power and the Washington Media**, New York Universe Books, 1982.

3.3 Sosyal Medyanın Siyasi Yönü

Sosyal medya, medya sektörünün günümüzde en geniş kapsamlı olan hali olarak karşımıza çıkar. Bilgi akışının en yüksek seviyede olduğu ve insanları en çok etkileyen alandır. Toplumdaki en küçük bireyden bir devlete veya uluslararası örgütlere kadar bütün olgular, sosyal medyadan etkileşimine yakalanmaktadır. En yaygın olarak kullanılan iletişim araçlarımızın sağladığı kolaylıklar neticesinde sosyal medya her zaman elimizin altında ve ulaşabildiğimiz en kolay medya türüdür.

Dijital platformlar, eski ABD başkanı Barack Obama'nın genç seçmenlere ulaşması ve 2008 yılında başkanlık seçimlerini kazanma sürecinde başrol oynamıştır. O zamandan beri değeri anlaşılan ve gün geçtikçe değer kazanan sosyal medya siyasetin vazgeçilmez parçalarından biri haline gelecektir. Fakat bunu doğru yönetmek ve bu iş için para harcamak şartı göz önünde bulundurulmalıdır. Amatör yapılan sosyal medya eylemleri yarardan çok zarar getirecektir. Her türden seçmene ulaşmak isteyen bir politikacı bu yola her zaman başvuracaktır. Platformların çoğalması vatandaş için de siyasette etkili olmak açısından faydalı olmaktadır.

2001 yılında Filipinler'de şehir sokaklarındaki gösteriler, 2008'de Barack Obama'nın başkan seçilmesi, 2009'da Moldova'daki hileli seçimlerin sonuçlarının iptali, 2011 İspanya'da ki M-15 Hareketi, Arap Baharı ve New York'ta başlayan "Occupy Wall Street" hareketlerinin alevlenmesinde ve başlamasında devam etmesinde en önemli faktör sosyal medyadır. Bu örnekler dünya da gerçekleşen bazı sosyal medya destekli olaylar olarak gözükmektedir. Bu hareketler iletişimle büyümüştür ve bugün politikacılar sosyal medyanın gücünün farkındadırlar.

Sosyal medya, alışlagelmiş medya araçlarında olduğu gibi etkisini kamuoyu aracılığıyla sunmaktadır.¹³⁴ Kamuoyunun ilgilendiği konuları en hızlı şekilde üst sıralara

¹³⁴ Philip N. Howard & Malcolm R. Parks, "Social Media and Political Change: Capacity, Constraint and Consequences" Journal of Communication, Volume 62, No. 2, (April 2012), s. 359

taşıyarak farkındalık yaratma kolaylığı sağlamaktadır. En büyük özelliği ilgi çekici olmasıdır. Haber veya olayları duyurmanın yanı sıra eğlence için de kullanılması sosyal medyanın değerini hep üst seviyede tutmuştur. Bu durum hükümetlerin veya daha farklı siyasi toplulukların dikkatini çekmektedir. Bu yönde potansiyeli olan sosyal medya, politika tartışmalarına katkıda bulunmak için iyi bir araç haline gelmiştir.¹³⁵

Günümüzde ortaya çıkan durum, sosyal medyanın siyasi katılım değerini arttırması için kullanılmasıdır. Gündem belirleme konusunda etkili bir yöntem olan bu medya türü, siyasetin derinliklerine kadar ilerlemeye başlamıştır. Kişisel merkezli yönü olduğundan etkileşim içerisine girmek kolaydır. Bu fikir ve çeşitlilik üretme açısında bakış açılarının değişmesine yardımcı olmaktadır. Konuya sosyal medyanın siyasete yardımı çerçevesinde bakacak olursa birçok noktaya değinmemiz gerekmektedir. Önemli olan nokta bireylerin, grupların, hatta siyasi aktörlerin, iyi bir sosyal medya kullanıcısı olup gerçeklikten uzak hareketlerden kaçınmalarıdır.

Sosyal medyanın siyasi yönlü en büyük örneği Arap Baharı olarak bilinen, Ortadoğu da ki diktatörlüklere karşı halkın ayaklanmasıdır. Arap Baharı 2010 yılında Tunus'ta bir seyyar satıcılık yapan üniversite mezunu gencin zabıtalara ruhsatsız iş yapamayacağını söylemesi ve bunun ardından çıkan tartışma sonrası valilik önünde kendisini yakmasıyla başlamış bir ayaklanma hareketidir. Bu olaydan oldukça etkilenen halk harekete geçmiş ve bu devrim bütün ülkeyi sarmıştır. Halk hükümete karşı ayaklanmış ve başarılı olunmuştur. Bu olaylardan etkilenen diğer Ortadoğu ülkeleri Mısır, Libya, Suriye, Bahreyn, Ürdün, Yemen gibi ülkelerde de bu ayaklanmalar başlamıştır. Halkın kısa sürede olaylardan haberdar olup harekete geçmesinde ki en önemli unsur sosyal medyadır. İnsanlar sosyal medyadan yaptığı duyurular neticesinde iletişim kurabilmiş ve birlikte hareket edebilmişlerdir. Hükümetlerin her türlü müdahalesine karşı sosyal medyadan önlem alan halk, Facebook ve Twitter gibi sosyal medya programlarını etkili bir şekilde kullanmışlardır. Sonuç olarak hareketin başarılı olmasının en büyük yardımcılarından biri sosyal medya olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu olaylar sonrası bütün dünya bu mecranın ne kadar etkili olduğunu anlamıştır.

¹³⁵ Stephen Coleman. "New Mediation and Direct Representation: Reconceptualizing Representation in the Digital Age". New Media & Society, Volume 7, No. 2, (April 2005), s. 177–198.

İnternetin insanlığa sunmuş olduğu kolaylık ilişkisel güçlerin artmasına neden olmuştur. Bu durum dünyayı daha ulaşılabilir bir hale getirmiştir. İnternetin sağladığı en kolay durumlardan biri reklamdır. Özellikle sosyal medya kullanımı insanlar arasındaki ilişkileri daha kolay bir hale getirmiştir. İletişim ağının artması, kültürlerin tanıtılması yönünde büyük bir adım olarak görülmektedir. Sosyal ağların araçlarından olan facebook, twitter ve instagram gibi bazı uygulamalar insanların farklı hayatları ve kültürleri görmesi açısından geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Şimdiki seviyede siyasi aktörlerde bu uygulamalardan faydalanıp bir çok insana ulaşmaktadırlar. Sosyal medyanın siyasette yaygın bir hale gelmesi, seçilmiş yetkilileri ve kamu görevlisi adayların, seçmenler için daha hesap verebilir ve erişilebilir hale getirmiştir.

Sosyal Medya kullanımının siyasi gençlik katılımına etkisine bakacak olursak, sosyal mecraları en iyi kullanan yaş grubu genç olanlardır. Siyasi katılıma merak olanlar için ise sosyal medya büyük etki yaratmaktadır. Lise ve üniversite çağındaki gençlerin siyasi eylem olarak interneti görmesi bir hayli fazlalaşmaktadır. Yapılan kampanyalara veya anketlere katılmak onlar için bir siyasi farkındalık yaratmaktadır. Bu bir vatandaş için siyasi fikrin oluşmasında çok önemli rol oynamaktadır. Bunu bilinçli bir şekilde devam ettirmek ve olumlu bir duruma dönüştürmek, etki anlamında önemlidir. İleriki yıllarda politik hayata katılımın artması sosyal medyanın yetiştirdiği gençler sayesinde olacaktır. Bunu kontrolünü sağlamak amaçlı siyasi partilerin denetimleri ve uğraşları etkili olmaktadır. İnternet alemi çok geniş ve yanılmaya açık bir alandır. Kötü sonuçlar elbette olacaktır. Fakat bunu en aza indirmek ailelerin ve yetkililerin elindedir.

İnternet dünyasında en küçük bir haberin, kitlelere yayılmasının hızına yetişilemiyorken, sosyal medyanın önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Kitlelere küresel çapta bir oluşum yaratan bu platformlar gelecek siyasetinin en önemli reklam araçlarından biri olacaktır. Mevcut durumda birçok kişi, medyanın insanları veya başka olguları etkileyebileceği fikrini kabul eder.¹³⁶ Sosyal medyanın hızlı gelişimi, toplumu etkilemek için artık önemli bir yoldur. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ilerlemesinin bir parçasıdır. Siyasi mercilerin, sosyal medyanın toplumu etkilemede ki gelişimini ve

¹³⁶ Dan Laughey, **Medya Çalışmaları–Teoriler ve Yaklaşımlar**, Kalkedon Yayıncılık, İstanbul, 2000, s. 39.

kullanımını araştırması ve geliştirmesi, günümüz siyasi hayatında şart olarak görölmektedir.

Sosyal Medyanın avantajları olduğu kadar dezavantajları da vardır. Siyasal propaganda ve katılım aracı olarak kullanımını bireyleri açık bir şekilde savunmasız hale getirmektedir. Kolay takip edilebilir olması yüzünden bireyleri güvenilir olma konusunda kararsızlığa itmektedir. Sansür de bu konuyla ilgili olumsuz durumları beraberinde getirmektedir. Bu durumlar siyasi anlamda sosyal medya katılımını düşürmektedir. Diğer bir durum ise yapılan propagandaların suiistimal edilmesidir. Saldırı amaçlı açılmış hesaplar diğer insanların kafasını karıştırmakta etkili olmaktadır. Yalan haberler veya yanlış beyanlar güvenilirliği düşürmektedir. Beraberinde bilgi kirliliği oluşması insanları doğruya götüren düşüncelerin yönünü değiştirmektedir.

En önemli eksiklerinden biri ise sosyal medyanın bütün seçmenleri kapsayacak genişliğe ulaşamamasıdır. Gelişmiş devletlerde bu oran yüksek olsa da, gelişimini internet yönünde tamamlayamamış devletlerin katılımları hayli düşüktür. Sosyal medyanın bu konuda tam bir etkisi olması için dünyada ki herkese ulaşması gerekmektedir. Bu yıllarda bunun altyapısı oluşmaktadır. İlerleyen yıllarda bu oranlar kat kat giderek büyüyecektir.

3.3.1 Politikanın Görsel Propaganda Araçlarını Kullanması

Teknolojik gelişmelerin her alana ulaşması neticesinde, etrafımızdaki görsel öğeler bir hayli fazlalaşmıştır. İletişim dünyasının bu denli gelişmesi, bir çok propaganda unsurunu beraberinde getirmiştir. Daha önceki dönemlerde siyasi çalışmalar daha çok yüz yüze yapılırken, dijital ortamın getirdiği iletişim hacmi ile şimdilerde daha yenilikçi bir hal almıştır. Görsel medya alanını genişlemesi ve kitle iletişimi araçlarının artması, başta televizyon ve gazeteler olmak üzere bir çok unsur, propaganda aracına dönüşmüştür. Televizyon kanalları artık bir siyasi düşünce ile hareket edip o yönde programlar yapmaktadırlar. Artık her aracın bir kitlesi olmaktadır. Bu televizyon kanalları gibi araçların bu kitleleri harekete geçirme gibi görevleri bulunmaktadır. Bilgi

aktarımının en kolay yolu olarak gözüken televizyon, artık tamamen siyasilerin eline geçmiştir. Bunun bilincinde olan izleyici bir seçim yaparak kendine yakın gördüğü kanalları takip etmektedir. Bu konuda izleyiciye ulaşma hızı ön plana çıkmaktadır.

Seçmenlerle doğrudan iletişim yolu olarak görsel öğeler, bazı medya araçlarında sıklıkla başvurulan yöntemlerin başında gelir. Bildiğimiz üzere her seçim kampanyasına yüklü miktarda maddi harcamalar yapılmaktadır. Bu harcamalar halkın bazı kesimleri tarafından tepki çekmektedir. Medya yoluyla kullanılan bu görsel öğeler çok az miktarda maddi harcamalarla daha etkili olmaktadır. Özellikle sosyal medyayı etkili bir biçimde kullanmak seçmenlerin dikkatini daha çok çekmektedir. Ücretli reklamlar veya konuyu açıklayıcı videolar ile politikacılar geleneksel seçmen kitlesine ulaşmayı hedeflemektedirler.

Reklam için televizyon veya radyolara ödeme yapmaktan ziyade Youtube üzerinden ücretsiz video yayınlamak daha cazip hale gelmiştir. Bu bir sosyal medya politikasıdır. Dikkat çekici videolar beğeni topladığı takdirde hızla yayılmakta ve daha etkili olmaktadır. Kaldı ki siyasilerin yaptıkları her hareket bir haber değeri taşımaktadır. Videolar başarılı olursa, televizyon veya radyolarda gösterilmesi ve okutulması kaçınılmazdır. Bu az maliyetle çok dönüt almak açısından önemli hale gelmektedir.

Paylaşım açısından bakılırsa, sosyal medya üzerinden oluşturulan gönderiler herkes tarafından hızlı bir şekilde paylaşılabilir. Bu paylaşımlar sosyal medya kullanan herkesin görebileceği noktalara ulaşabilir. Erişim açısından düşünüldüğünde, paylaşımlar görsel öğeler vesilesiyle akılda kalıcı olmaktadır. Mesajın kitleye uyarlanması anlamında araştırma yapılması gerekmektedir. İnsanların yaş gruplarına göre oluşturulan görseller daha fayda sağlayacaktır. Gençlere hitap eden görseller ile olgun gruplara hitap eden görselleri ayarlamak, sosyal medya araştırmaları sayesinde olmaktadır.

Görsel kullanma, beğenilme açısından geri bildirim alma yolunda da önem teşkil etmektedir. Örnek olarak siyasi partiler oluşturduğu görselleri, eleştiri bakımından halkın görüşlerini sosyal medya aracılığıyla daha aktif bir şekilde görmektedir. Olumlu ve olumsuz tepkiler siyasiler için bir yol belirlemek anlamında fayda sağlamaktadır. Modern anlamda siyaset yaparken, dijital mecraları etkin biçimde kullanmak kamuoyunun dikkatini çekmektedir. Yeni dönem, yeni argümanları beraberinde

getirmektedir. Hayatımız her gün değişmekte ve teknolojinin hızına uyum sağlamak zorundadır. Politikacılar bunun farkında olur düşünce ve hareketlerini bunu göz önüne alarak hareket etmeleri gerekmektedir.

Görsellik açısından siyasi algı yaratma çalışmalarına sinemayı da ekleyebiliriz. Sinema insanların beyninden hiç çıkmayacak ve düşünceleri arttıracak yapıtlardır. Geçmişten günümüze gelen siyasi film örnekleri bir görsel propaganda olarak tazeliğini korumaktadır. Özellikle üniversite öğrencileri için filmler, özellikle politika ve uluslararası siyaset hakkında bir şeyler öğrenmek amaçlı ilgi çekmektedir. Popüler kültürün getirdiği bir unsur olarak filmler siyaseti anlama yolunda değerli bir araçtır. Siyasi içerikli filmler belli bir kesimin milli duygularını kabartmak yada merak uyandırmak amaçla yapılabilir. Görsel açıdan düşündüğümüzde, filmlerin albenisi ve işlenen konuların belli bir kesimi ilgilendirmesi, insanları siyasi katılıma yönlendirmektedir. Bir fikir oluşturma açısından da filmler insanlara bir yol sunmaktadır. Her konuda ve durumda yapılan filmler toplumdaki her kesimin ilgisini çekmektedir. Özgürlük, direniş, savaş, kardeşlik, yasaklar, ırk, din, siyaset gibi konuların işlendiği filmlerdeki bazı sahneler insanların aklına kazınmaktadır. Görsel propagandanın amacı her çağrışımında kitleyi o filmlerin sahnelerini hatırlatmaktır. Eğer bunu sağlayabiliyorsa görsel hafızayı kullanmada başarılı olunmuş demektir.

Siyasilerin halk arasında konuşulmaya, bahsedilmeye ihtiyaçları vardır. Buna kamuoyu tartışmalarını örnek olarak verebiliriz. Sosyal medyanın siyaset için değeri bu konuda karşımıza çıkmaktadır. Hazırlanılan görsellerin yorumları gerek olumlu gerek olumsuz bir konunun konuşulmasını sağlamaktadır. Halk arasında bahsi geçen politikacılar her zaman göz önünde bulunmaktadır ve yapacağı diğer icraatlar merakla takip edilmektedir. Görsel kullanımı icraatları daha süslü lanse etmeye yardımcı olacaktır. Yapılan yardımların, ve bağışların halk arasında duyulmasını sağlamak için sosyal medya yardımıyla gösterilen görsellerin etkileri, sosyal medya uzmanları yardımıyla hazırlandığı ölçüde siyasiler için vazgeçilmez unsur olacaktır.

3.3.2 Siyasi Aktörlerin Haber Değeri

Medya ile siyaset arasındaki ilişki karmaşıktır, çok yönlüdür ve çoğu zaman sıkışıktır. Siyasi aktörlerin bu konudaki rolleri bu ilişkinin açıklayıcı rolünü oynamaktadır. Haberlerde siyasi aktörlerin varlığı sistemin bir uygulaması aracılığıyla toplanan birincil verilere dayanmaktadır. Politikacıların medyadaki hakim varlığı pek de şaşırtıcı değildir. Yüksek siyaset hakkındaki haberlere öncelik vermek için dikkat çekici eğilim göstermek adına bu gayet normaldir. Haber değeri taşıyan olayları seçme konusundaki medya uygulamalarında ekonomi, hükümet politikaları, sanayi ve ticaret, dış ilişkiler içişler ile ilgili haberlere öncelik verilmektedir. Bu anlamda siyasi aktörlerin haberlerde öncelikli olarak ele alınma eğilimi bütün dünyada kabul edilmektedir.

Haber sitelerinin yerleşik siyasileştirilmesinin kaliteli gazeteciliğin ve zor haberlerin resmi bir göstergesi olduğunu varsayarsak, medyanın işi hiçte kolay değildir. Siyasi aktörlerin hakimiyetinde ortaya çıkan haberlerin resmi sertliğinin daha yumuşak konularla dengelendiği ortaya çıkmaktadır. Medya, iktidara bir bekçi olarak hizmet etmektedir. Ancak günümüzde artan farklılıklar dolayısıyla muhalefeti de kapsamlı olarak ele almaktadır. Bu konuda medyanın tutumu eski hükümet ile oluşturulan yeni hükümetin arasındaki dengeyi sağlaması gerekmektedir.

Ofisteki yaşam döngüsü ile politik aktörlerin haber değeri arasındaki bağımlılık esas alınarak medya, baskın halkın tutumlarına da bağlıdır. Bunu popüler medya olarak yorumlayabiliriz. Bir yandan medya, seçim onay dalgasına paralel olarak yeni hükümete doğru güçlü bir şekilde yöneliyor. Bu durumda hükümetin ve muhalefetin genişlemelerinin haber kapsamı alanındaki hareketi vardır. Medya hükümete yakın olurken, muhalefetin medyaya ilgisi artmaktadır. Muhalefetin sesleri bütün olarak siyasi çoksensliliği daha geniş bir alana yaymaktadır. Milletvekili seçimleri ve hükümetin değişmesiyle ilgili aylarda, kamu güveninin en düşük seviyesinde olduğu zamanlarda, siyasi farklılıklar ve çeşitlilik artmaktadır. Bu süreçte, ikincil siyasi aktörler yükselmiş ancak kısa süreli medya ilgisini çekmiştir. Genel haber notları seçimler arifesinde yükselir, ancak seçimlerden sonra tekrar düşmektedir. Bunun sebeplerinden biri politikacıların davranışlarıdır. Taraflar kendilerini daha fazla kamu görünürlüğü için ön planda tutar, bütün kaynaklarını kullanır. Elde etmek istediklerini aldıkları zaman bir

rahatlama dönemi geçirirler. Bu dönem pek fazla medyada gözükmemektedirler. Siyasi süreçler her zaman bu durumu kontrol etmektedir.

Dünyada sosyal medya kullanan insanların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Siyasi katılım buna paralel olarak ilerlemektedir. Dünyada sosyal medya kullanan insanların büyük kısmı, bir çeşit siyasi ve sosyal fikirli faaliyetlerde bulunmuştur. Anketler veya görseller bunun için büyük fayda sağlamıştır. Sonuç olarak medya ortamı icat edildi ve siyasi aktörler medyaya sahip olmak istedi. Politikacıların medyaya sahiplenmesinin arkasında, medya politikalarını derecelendirmek ve sürekli göz önünde bulundurmak istemeleridir. Siyasi yeterliliğin medya yeterliliği tarafından dengelenmesi amaçlanmaktadır. Medya kullanılabilirliği iktidardaki konumların medya yetkinliği anlamına gelir. Etkili medya stratejileri kullanmak, politikacıların gittikçe daha fazla bilgi sahibi olduğu bir alan haline almaktadır. Medya ve siyaset arasındaki ilişkinin kaçınılmaz olduğunu düşünürsek artık bu konuyla ilgilenen aktörlerin ve halkın bilinçlenmesi daha kaliteli siyaset içinde gerekli olacaktır. Diğer yandan medya alanında yaşanan genleşmeyi açıklamak, anlam itibarıyla küreselleşme kavramını tarif etmekle eşdeğer niteliktedir. Her ne kadar üzerinde uzlaşmış bir tanımla bulunmasa da küreselleşme, dünyanın küçülmesini ifade eden yorumlarla yakından ilgilidir.¹³⁷

Olayların ele alındığı filmlerin yanı sıra, dünya siyasi hayatına etki etmiş aktörlerinde hayatları filmleştirilmiş ve insanlığa sunulmuştur. Nelson Mandela, John F. Kennedy, Che Guevara, Martin Luther King, Adolf Hitler, Richard M. Nixon, Margaret Hilda Thatcher, Abraham Lincoln, Geroge W. Bush gibi dünya siyasetine etki etmiş politikacıların hayatlarını konu alan filmler yapılmıştır. Bu tarz filmler gerçekliğe daha yakın yapıtlardır.

¹³⁷ Roland Robertson, *Globalization: Social Theory and Global Culture*, London: Sage Publications, 1992, s. 8

SONUÇ

Araştırmamız boyunca edindiğimiz bilgiler ve gördüğümüz örnekler, yumuşak güç ve sinema argümanı ile ilgili kafamızda bazı şeyleri oturtma imkanı kılmaktadır. Bir bütün olarak, sonuç odaklı bir irdeleme yoluna girersek devletler sinemayı, bir sanat veya kültür aracının yanı sıra bir dış politika aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Yumuşak gücü kullanmanın en kolay yollarından biri olarak görülen sinemanın, amacından farklı olarak kullanılması durumu devletlerin politik hareketleri doğrultusunda gerçekleşmektedir. Aslında bu durum küreselleşmenin bir sonucudur. Birbirleriyle ilişkileri daha da artan devletlerin, ilişkilerinden aldıkları sonuçlar değiştikçe, aranan başka yollar sinema ve medya endüstrisini de etkilemiştir. Değişen pazar dinamikleri ve diplomatik aktörlerin farklı politikaları film üretim teknolojilerini etkilemiştir.

Sentezin bize anlattığı durum aslında politikada dijitale geçiş dönemini göstermektedir. Başlı film sektörünün çektiği tiyatro, reklam ve tanıtıcı dijital ürünler bütün dünyayı etkisi altına almakla beraber siyasi gidişatı da etkilemektedir. Siyasi kariyerler ortaya çıkan bir video ile değişmekte, yükselmekte veya bitmektedir. İzlenen politikalar internet ortamında oluşan bir akım ile yönünü başka taraflara verebilmektedir. Böyle durumların yaşadığı siyaset arenası artık daha şeffaf hale gelmiştir.

Uluslararası İlişkilerin tamamlayıcı rolü olan güç kavramı, genel ifadesiyle devletlerin ilerleyici ve genişletici argümanı olmuştur. Sert gücün, yumuşak güce doğru kayması modern sistemin bir getirisidir. Savaşların azaldığı ve politik unsurların gelişmeye hızla devam ettiği günümüzde, ilişkilerin gelişmesi açısından ortaya çıkan iletişim kolaylığı farklı etkileme türlerini de ortaya çıkarmıştır. Yumuşak güç

anlattığımız gibi kuvvet kullanmadan etkileme yoludur. Bu yolun en iyi yardımlarından biri medyadır. Medya, üstlendiği rol ile devletlerin yumuşak güç uygulamasını kolaylaştıran bir yapıya sahiptir.

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde yapılan çalışmalar uluslararası ilişkilere geniş bir bakış açısı sağlamıştır. Bu dönemde devletler, itibarın üst seviyede olmasının, yüz ölçümünün büyük olmasından daha önemli olduğunu anlamışlardır. Kültürlerini geliştirip, iyi bir ekonomik yolla bunu dünyaya kabul ettirme yarışı hızlanmıştır. Bu her zaman devletlerin iktidarlarının birincil amaçlarından olmuştur. Ancak yumuşak gücün, istenilen etkisinin bir sınırı mutlaka olacaktır. Bu sınırları devletler sert güç birleşimiyle birlikte aşmanın yollarını aramaktadırlar. Yumuşak güç ve sert güç karışımıyla elde edilen başka bir güç gücü bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Buna akıllı güç demekteyiz. Akıllı güç devletlerin ihtiyacı konusunda uygulanacak gücün sınırlarının olmaması anlamına da gelmektedir. Yani sert güce ihtiyaç varsa savaş, yumuşak güce ihtiyaç varsa çekicilik oluşturulmalıdır. Gücün en etkili kullanıldığı alan olarak akıllı gücü görmekteyiz. Popülaritesinin artmasıyla birlikte devletlerin ilgi odağı haline gelmiştir.

Akademik camianın gözüyle bakarsak eğer, bilimin ışığında temiz ve gürültüsüz bir yanı olduğu içinse yumuşak güç devletler için her zaman birincil güç türü olarak kullanılmalıdır. Bu aslında diğer devletlerde yaşayan insanlar için bir düşünce özgürlüğü anlamına da gelmektedir. Eğer ki bir insan öğrenim hayatını başka bir ülkede sürdürmek istiyorsa bu onun eğitim özgürlüğüdür. Bu da ortaya o devletin yumuşak gücünü etkili bir biçimde kullanmış olduğunu gösterir. Daha saygılı ve itibarlı ilerleyen bu ilişki dünyanın bütün kesimleri tarafından kabul görmektedir.

Uluslararası alanda, bir çok düşünce savaştan kaçmaktan yanadır. Fakat bu arena bazı zamanlarda sert müdahaleye ihtiyacı da ortaya çıkarmaktadır. Gelinmek istenen nokta savaşları veya sert müdahaleleri en aza indirerek istenilenin elde edilmesidir. Çalışmalar, yazılan makaleler, sempozyumlar ve uluslararası barış örgütlerinin düzeni sağlamak amacıyla yayınladığı bildiriler bu yöndedir.

Uzlaşma konusunda yapılan görüşmeler yumuşak gücün önemini gün geçtikçe arttırmaktadır. Yumuşak güç ilişkisel gücün artmasına da öncülük etmektedir. Yaratılmaya çalışılan etki devletler arasındaki bağlantıların yumuşak bir seviyeye

indirilmesidir. İki kutuplu bir dünyanın etkilerinden kurtulmaya çalışılan uluslararası politikanın bu konuda uzun uğraşları olması muhtemeldir. Geline nokta günümüz itibariyle iyi gözükmemektedir. Fakat dünyanın bazı bölgelerinde yaşanan sorunlar hala devam etmektedir. Mülteci sorunu hala dünyanın yaşadığı büyük problemlerden biridir. Yumuşak gücü benimsemiş ve kaynaklarını ilke edinmiş devletler bu konuların çözülmesi noktasında önemli rol sergilemektedirler. Bildiğimiz gibi dünyada ki sorunlar bitmeyecektir. Fakat insani olan sorunları halletmek konusunda bütün devletlerin duyarlı olması gerekmektedir. Yurt içi ve yurt dışında gerekli hassasiyeti göstermek bütün insanlık tarafından takdir toplayacaktır Bu davranışların getirisi devletler farkında olmadan ve bilerek başka konularda fayda sağlayacaktır.

Yumuşak gücün kullanımda karşılaşılan güçlükler, eleştirilere neden olmaktadır. Bu güç türünün etkilerinin veya elde ettirdiklerinin tamamıyla bir netliğe kavuşturulmaması, konuya bakışı zorlaştırmaktadır. İşi zorlaştıran unsurların başında, yumuşak güç kaynaklarının devletlerin kontrolünde olmayışıdır. Sert güç, devletlerin kontrolünde ve etkileri hızlı bir şekilde görülen güç türüdür. Dolayısıyla yumuşak güç, her türlü bir kumar olarak gözükmemektedir. Zararı olmayacaktır fakat yararı olacak mıdır düşüncesi kafaları karıştırmaktadır. Güce hükmetme konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Yumuşak gücü sağlayan unsurlar arasında, sivil toplum örgütleri ve bireylerde etki gösterebildiği için, bu olguların tümünün devlet ile beraber aynı yönde hareket etmeleri gerekmektedir.

Devlet politikaların daha şeffaf olmaya başladığı bu dönemde, devlet-toplum münasebeti artmaktadır. Böylece yeni yeni anlamını kazanmaya başlayan, bizim daha taze anlamlandırdığımız yumuşak güç ve medya arasındaki ilişki gün geçtikçe daha da gün yüzüne çıkacaktır. Sinemanın getirdiği politika öğretisi gün geçtikçe gelişmekte, insanların bu yolla ilgi ve alakası artmaktadır. Siyasi katılım açısından da etkisi büyük olan sinemanın, her kesime hitap etmesi ayrı bir olumlu yan olarak göze çarpmaktadır. Yumuşak gücün en etkili argümanı olarak gözükken sinema, devletlerin istediği prestiji ve algıyı elde etmek için gün geçtikçe kendini geliştirmektedir. Bunun devletlere getirisi siyasi etki alanının artmasıdır.

KAYNAKÇA

- Çakmak, Haydar. 2007. *Uluslararası İlişkiler: Giriş Kavram ve Teoriler*. Ankara: Doğu Kitapevi.
- . 2007. *Uluslararası İlişkiler: Giriş, Kavram ve Teoriler*. Ankara: Küre Yayınları.
- Çetin, Murat Hazar. 2008. *Medya ve Siyasal Sistemin Kaos Yorumu*. Konya : Eğitim Yayınları.
- Özdemir, Haluk. 2007. «Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme.» *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 140.
- Özkan, Abdullah. tarih yok. «21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları.» Stratejik Rapor, 3.
- Özkan, Abdullah. 2005. «21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları.» Stratejik Rapor.
- Akgül, Soner. 2013. «Türkiye'nin Balkanlardaki Yumuşak Güç Perspektifi.» *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8 (1): 82.
- Arı, Tayyar. 2004. *Uluslararası İlişkiler Teorileri*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Arabacı, Caner. 2004. *Basın ve Siyaset Üzerine*. İstanbul: Eğitim Kitapevi.
- Arbatlı, Mehmet Sait, ve İhsan Kurar. 2015. «Türk Dizilerinin Kazak-Türk Kültürel Etkileşimine ve Türkçenin Yaygınlaşmasına Etkisi.» *Turkish Studies* 10 (2): 38.
- Art, Robert J., ve Kenneth N. Waltz. 1999. *The Use Of Force*. Newyork: Rowman Yayınları.
- Aslet, W., ve D. Sacheva. 1984. «Structural Sources of Intraorganizational Power: A Theoretical Synthesis.» *Academy of Management Review*, 104.

2005. *Babam Ve Oğlum*. Yöneten: Çağan Irmak. Hazırlayan Avşar Film.
- Baldwin, A. David. 1989. *Paradoxes Of Power*. New York: Blackwell Yayınları.
- Baldwin, David. 1979. «Power Analsis and World Politics: New Trend Versus Old Tendencies.» *World Politics* 161-194.
- Bayazıt, Hüseyin. 2010. «Teknolojik Küreselleşmenin Güvenlik ve Strateji Alanındaki Gelişmelere, Uluslararası Güvenlik ve Strateji Kuruluşlarının İşlevine ve Yapılanmasına Etkisi.» İstanbul.
- Beriker, Nimet. 2001. «Yeni Dünya Eski Yaklaşımlar.» *Foreign Policy* 48.
- Berle, Adolf A. 1980. «İktidar.» çeviren Nejat Muallimoğlu, 33. İstanbul: Tur Yayınları.
- Brzezinski, Zbigniew. 2016. *Büyük Satranç Tahtası Amerika'nın Küresel Üstünlüğü ve Bunun Jeostratejik Gereklilikleri*. Çeviren Yelda Türedi. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- . 2013. *Stratejik Vizyon*. Çeviren Sezen Yalçın ve Abdullah Taha Orhan. İstanbul: Timaş Yayınları.
1987. *Good Morning Vietnam*. Yöneten: Barry Levinson. Hazırlayan Buena Vista Pictures.
- Carr, Edward Hallett. 1981. *The Twenty Years Crisis, 1919-1939*. New York: Palgrave Yayınları.
- Coleman, Stephen. 2005. «New Mediation and Direct Representantion: Recaneptualizing Representation in te Digital Age.» *New Media and Society* 7 (2): 177-198.
1999. *Eight Milimeter*. Yöneten: Joel Schumacher. Hazırlayan Columbia Pictures.
2012. *Zero Dark Thirty*. Yöneten: Kathryn Bigelow. Hazırlayan Columbia Pictures.
- Dahl, Robert Alan. 1957. «The Concept of Power.» *Behavioral Science* 201-215.
- Damlapınar, Zülfikar. 2007. *Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmen El Kitabı*. Ankara: RtüK Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığı.
- . 2009. *Medya ve Siyaset İlişkileri Üzerine*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Davutoğlu, Ahmet. 2013. *Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Demir, Osman. 1997. «Ekonomide Devlet.» *Sermaye Piyasası Kurulu*, 2.

- Demirtepe, M. Turgut, ve Hasan Selim Özerterem. 2013. «Yükselen Tehdit Algısı Karşısında Çin'in Yumuşak Güç Siyaseti: Politikalar ve Sınırlılıkları.» *Bilig* 99.
- Deutsh, Karl W. 1968. *The Analysis of International Relations*. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Dijk, Van. 2006. «The Network Society-Social Aspects of Media.» *London: Sage Publications*.
- Donnelly, Jack, Scott Burchill, ve Andrew Linklater. 2012. «Realizm.» *Uluslararası İlişkiler Teorileri* içinde, çeviren Ali Aslan ve Muhammed Ali Ağcan, 49. İstanbul: Küre Yayınları.
- Doğanlar, Murat. 2001. *Küreselleşen Dünyada Türkiye Ekonomisi(Serbest Piyasa Devriminin Serüveni)*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Erkan, Yüksel. 2001. *Medyanın Gündem Belirleme Gücü*. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.
- Ersoy, Eyüp. 2014. «Realizm.» *Uluslararası İlişkiler Teorileri* içinde, düzenleyen: Ramazan Gözen, 163. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Feilitzen, Cecilia von, ve Ulla Carlsson. 2002. *Children, Young People and Media Globalisation*. Gothenburg: The UNESCO International Clearinghouse on Children, Youth and Media Nordicom Göteborg University.
2010. *My Name Is Khan*. Yöneten: Karan Johar. Hazırlayan Foc Searchlight Pictures.
- Gür, Nurullah. 2014. «Yeni Türkiye'nin Yumuşak Güç Unsuru: Turizm.» *SETA Perspektif* (58): 2.
- Giddens, Antony, ve Simon Griffiths. 2006. *Sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Hoover, M. E., ve F. Giarratani. 1993. «An Introduction to Regional Economics.» *New York, 3. Edition*, 16.
- Howard, Philip N., ve Molcolm R. Parks. 2012. «Social Media and Political Change: Capacity, Constraint and Consequences.» *Journal Of Communication* 62 (2): 359.
- Karaca, R. Kutay. 2012. «Çin'in Değişen Enerji Stratejisinin Dış Politikasına Etkileri.» *Uluslararası İlişkiler* 94.
- Karagül, Soner. 2013. «Türkiye'nin Balkanlardaki Yumuşak Güç Perspektifi: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı.» *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 82.
2006. *Beynelmilel*. Yöneten: Sırrı Süreyya Önder ve Muharrem Gündüz. Hazırlayan Kenda.

- Keohane, Robert, ve Joseph Nye. 2011. «Power and Independence.» *Pearson Longman Stoughton*, 216.
- Kissenger, Henry. 2002. *Diplomasi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Kocadaş, Bekir. 1996. *Kitle İletişim Araçları ve Siyaset Kurumuna Etkisinin Analizi*. Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kongar, Emre. 2009. *Demokrasi ve Kültür*. Ankara: Remzi Kitapevi.
- Kurtoğlu, Ramazan. 2011. «Abd Siyaset Stratejisinde Evanjelist-Kabalist Felaket Filmleriyle Psikolojik Savaş Operasyonları Ve Türkiye.» Makale.
- . 2013. *Evanjelizm-Hollywood ve Kabala'nın 13. Havarisi Dünya İmparatorluğu ve Türkiye*. İstanbul: Orion Kitapevi.
- Kutlay, Mustafa, ve Osman Bahadır Dinçer. 2012. «Türkiye'nin Ortadoğudaki Bölgesel Güç Potansiyeline İlişkin Ampirik Bir İnceleme.» *Akademik Ortadoğu Dergisi* 84.
- Laughey, Dan. 2000. *Medya Çalışmaları-Teorileri ve Yaklaşımlar*. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Lee, Geun. 2010. «A Theory of Soft Power and Korea's Soft Power Strategy.» *Graduate School of International Studies* 6.
2004. *Michael Moore*. Yöneten: Michael Moore. Hazırlayan Lions Gate Films.
- Mead, Walter Russel. 2004. *Power, Terror, Peace and War: America's Grand Strategy in a World at Risk*. New York: Knopf Yayınları.
- Morgenthau, Hans J. 1993. «Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace.» Mc Graw Hill Yayınları.
- . 1970. *Uluslararası Politika*. Çeviren B. Oran ve Ü. Oskay. Ankara: Türk Siyasi İlimler Derneği Yayınları.
- Musson, A. E. 1958. «Printing in the Industrial Revolution.» *The Economic History Review*.
- Nestrom, John W., ve Keith Davis. 2005. «Organizational Behavior Human Behavior at Work.» *McGraw-Hill Higher Education* (11. Education): 397.
- Nye, Josep, ve David Welch. 2014. «Explaining Conflict and Cooperation: Tools and Techniques of the Trade.» *Intro to Theory & The History*, 51.
- Nye, Joseph. 2006. «Soft Power and European-American Affairs.» *Hard Power, Soft Power and The Future Of Transatlantic Relations*, 26.

- Nye, Joseph Samuel. 2003. *Amerikan Gücünün Paradoksu*. Çeviren Gürol Koca. İstanbul: Literatür Yayınları.
- . 2008. *The Powers to Lead*. London: Oxford University Press.
- Nye, Joseph. 2004. *Soft Power*. New York: Public Affairs.
- Nye, Joseph. 1990. «Soft Power.» *Foreign Policy* 166.
- Nye, Joseph. 2006. «Soft Power and European-American Affairs.» *Ashgate Publishing Limited* (Ash).
- . 2009. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.
- Nye, Joseph. 2014. «The Information Revolution and Power.» *Current History* 20.
- . 2002. *Understanding International Conflicts: And Introduction to Theory and History*. London: Seventh Edition.
- . 2005. *Yumuşak Güç*. Ankara: Elips Kitap.
- Nye, Joseph, and Robert Keohane. 2002-2003. "Limits Of American Power; Power and Independence." *Political Science Quarterly* (Pearson Longman) 552;216.
- Nye, Joseph, ve John D. Donahue. 2000. *Governance in a Globalizing World*. Virginia: Donnelly and Sons.
1982. *Rambo*. Yöneten: Ted Kotcheff. Hazırlayan Orion Pictures.
- Osgood, Robert E. 1967. *Force, Order and Justice*. New York: University Press Yayınları.
- Oğuzlu, Tarık. 2007. "Soft Power in Turkish Foreign Policy." *Australian Journal of International Affairs* 82.
- Pınar, Latif. 2017. «Amerika Birleşik Devletleri'nin Yumuşak Gücü ve Hollywood.» *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 253-274.
2002. *We Were Soldiers*. Yöneten: Randall Wallace. Hazırlayan Paramount Pictures.
- Poggi, Gianfranco. 2008. *Devlet(Doğası, Gelişimi ve Geleceği)*. Çeviren Aysun Babacan. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Rivers, W. L. 1982. *The Other Government Power and the Washington Media*. New York: Universe Books.
- Robertson, Roland. 1992. *Globalization: Social Theory And Global Culture*. London: Sage Publications.

- Rothgeb, John M. 1992. *Defining Power: Influence and Force in the Contemporary International System*.
- Sümer, Gültekin. 2008. «Amerikan Dış Politikasının Kökenleri ve Amerikan Dış Politik Kültürü.» *Uluslararası İlişkiler* 138.
- Saygılıoğlu, Nevzat, ve Selçuk Arı. 2003. *Etkin Devlet (Kurumsal Bir Tasarı ve Politika Önerisi)*. İstanbul: Sabancı Üniversitesi Yayınları.
- Star, Paul. 2004. *The Creation Of The Media: Political Origins Of Modern Communications*. New York.
- Thompson, John B. 2010. «Kitle İletişimi Simgesel Mallar ve Medya Ürünleri.» *Sosyoloji* içinde, yazar Antony Giddens.
- Toklu, Vefa. 2004. *Uluslararası İlişkiler*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Tutar, F., ve M. Demiral. 2007. «Yerel Ekonomilerin Yeni Aktörleri: Bölgesel Kalkınma Ajansları.» *Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi* 66.
1984. *Red Dawn*. Yöneten: John Milius. Hazırlayan United Artists.
2005. *Jarhead*. Yöneten: Sam Mendes. Hazırlayan Universal Pictures.
1978. *The Deer Hunter*. Yöneten: Michael Cimino. Hazırlayan Universal Pictures.
- Uzun, Hakan. 2006. «Tarih Bilimi ve Tarihte Nedensellik.» *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*.
- Vural, Z. Beril Akıncı, ve Mikail Bat. 2010. «Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma .» *Journal Of Yaşar University*.
1991. *JFK*. Yöneten: Oliver Stone. Hazırlayan Warner Bros.
- Weaver, David H. 1. «Medya Gündem Kurması ve Kamuoyu: Bir Bağlantı Var Mı?» Düzenleyen: Zülfikar Damlapınar. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (S).
- Wilson, Ernest J. 2008. *Hard Power, Soft Power, Smart Power*.
- Wood, Robin. 2003. *Hollywood From Vietnam To Reagan...And Beyond*. Columbia University Press.
- Yılmaz, Sait. 2. «ABD Hegemonya Kurgusu.» *21. Yüzyıl Dergisi*.
- . 2008. *Güç ve Politika*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Yılmaz, Sait. 2008. «Yükselen Güç Çin'in Güvenlik Politika ve Stratejileri.» *Stratejik Araştırmalar Dergisi* 78.

Yavaşgel, Emine. 2004. *Siyasal İletişim: Kavramlar ve Ardındakiler*. Ankara: Ebabil Yayınları.

Yeğın, Abdullah. 2015. «İran'ın Yumuşak Gücü.» *SETA Analiz* 10.

ÖZGEÇMİŞ

08.11.1991' de İstanbul' da doğdu. Babaeski Anadolu Lisesi'nde orta öğrenimini tamamladı. 2011 yılında Karabük Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Lisans Programına başladı. Lisan eğitimini 2016 yılında tamamladı. Aynı yıl içerisinde Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Politik Ekonomi ana dalında tezli yüksek lisans eğitimine başlamış olup, halen devam etmektedir.

